Ազգ
Azg
armenian daily
28 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1999 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 181 (1927)

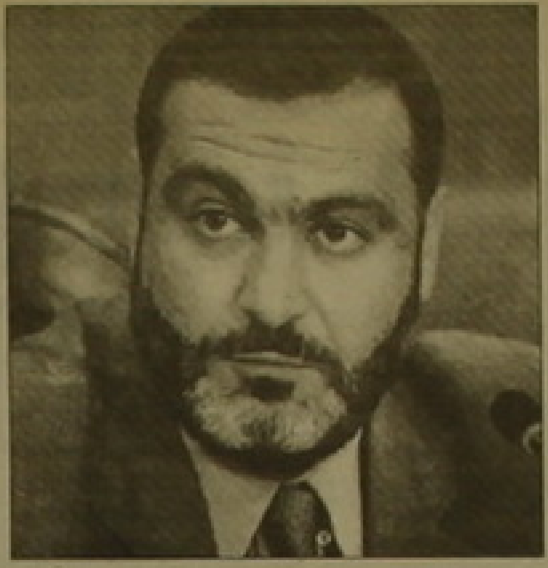

ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Արյունալի հաշվեհարդար Ազգային ժողովում

Սպանված են հանրապետության վարչապետ Վազգեն Սարգսյանը եւ Ազգային ժողովի նախագահ Կարեն Դեմիրճյանը

Մարդասպանները ԱԺ-ում դիմադրության չհանդիպեցին

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Երեկ ուսումնական, ինքնաշեն հրազենով, ռազմարվեստի հետ հեռավոր առնչություն իսկ չունեցած արկածախնդիր երեք զինյալ 17:28-ին անարգել ներխուժեցին ԱԺ նիստերի դահլիճի երեք դռներից, առանց դիմադրության իսկ նշույլի հանդիպելու, AK-47 ինքնաձիգների կրակահերթերով եւ ինքնաշեն ատրճանակով գնդակահարեցին հանրապետության բարձր ղեկավարությանը, վիրավորեցին պատգամավորներին, նախարարների: Օրը պատահական չէր ընտրված, եւ թիրախներն էլ կանխավ որոշված էին: Երեկ ԱԺ-ում 16:30-ից ընթանում էր ավանդական կառավարություն-ԱԺ հարցուպատասխանը, որը հեռուստախցիկներով ընդամենը 3 ժամ անց պիտի հեռարձակվեր եթեր: Հանրապետության նախագահը զբաղված էր ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալ Սթրոբ Թալբոթի հետ բանակցություններով, հանրապետության ղեկավար այրերից շատերը մասնակից էին 132-րդ կաթողիկոսի ընտրություններին, ազգային անվտանգության նախարար Սերժ Սարգսյանը պաշտոնական այցով Ղարաբաղում էր: Ավելի հարմար պահ իրականացնելու արյունալի հաշվեհարդարը, դժվար է պատկերացնել: Մեզ համար, որ դարձանք ականատեսն այդ արյունալի սպանդի, դժվար է պատկերացնել միայն մեկ բան ինչպե՞ս եւ ինչո՞ւ ութամյա անկախություն ունեցող Հայաստան պետությունում հնարավոր եղավ այդպիսի ապշեցուցիչ հեշտությամբ զինված մուտք գործել հանրապետության ամենաբարձր ղեկավարության հանդիպատեղի:

Երբ ԱԺ դահլիճ ներխուժած եւ լրագրողական շրջանակներում լավ հայտնի Նաիրի Հունանյանը, նրա կրտսեր եղբայր Կարեն Հունանյանը եւ ենթադրաբար նրանց ազգական Վռամ Հունանյանը սկսեցին կրակել, մեզ թվաց, թե վատ բեմադրված մարտաֆիլմի ապաշնորհ հերոսներ են ի հայտ եկել: Կրակոցների հետ հնչեցին լուտանքները ներկաների հասցեին ժողովրդի «արյունը ծծելու» վերաբերյալ, մենք համոզված էինք, որ ի պաշտոնե վարչապետի, նախարարաց խորհրդի գրեթե ամբողջ կազմի, ԱԺ անվտանգությունը պահպանելուն կոչված իրավապահ մարմիններն ու թիկնապահները գոնե կփորձեն դիմագրավել արկածախնդիրներին, սակայն այդպես էլ ոչ ոք չփորձեց պաշտպանել պետության ղեկավարներին:

Տես ♦ էջ 2

ԱԺ նիստերի դահլիճը ահաբեկչության պահին

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Ամենայն հայոց հայրապետ ընտրվեց Գարեգին արք. Ներսիսյանը

Ազգային-եկեղեցական ժողովի քրոնիկոն

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՍՅԱՆ

27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ. Արդեն երկրորդ օրն է, ինչ ազգային հոգեւոր այրերի ընտրանին էջմիածնում է, Մայր աթոռում: Երկրորդ օրն է, որ Հայաստանի եւ սփյուռքի ժուռնալիստիկայի խոժոռադեմ այրերն ու փափկասուն աղջնակները լուրերի տարափ են տեղում իրենց խմբագրությունների գլխին: Երկրորդ օրն է, ինչ հոգեւոր հայրերը հանգիստ, խաղաղ քննում են Հայ առաքելական եկեղեցու երեկվա, այսօրվա ու վաղվա վիճակը, միմյանց հետ համաձայնության եզրեր գտնում կամ առայժմ խորհրդավոր լռում: Բայց բոլորը սպասում են այսօրվան՝ հոկտեմբերի 27-ին, երբ եթե ոչ ամեն ինչ կպարզվի, ապա գոնե կսկսվի. օրվա երկրորդ կեսին սկսվելու է հայոց 132-րդ կաթողիկոսի ընտրությունը: Այդ ժամին, անշուշտ, բոլոր պատգամավորները...

Բայց մինչեւ օրվա բուն իրադարձությունների մասին տեղեկություններ տալը՝ փորձենք հիշել, թե ինչ կատարվեց նախօրյակին՝ առանց որեւէ մեկնաբանության: Մինչեւ բուն ընտրությանն անցնելը բազմաթիվ կարծիքներ հայտնվեցին, որոնք միայն անտեղյակ մարդուն կարող են անկարեւոր թվալ:

Ուրեմն լսենք, թե ինչ են ասում եւ ինչպե՞ս են ասում...

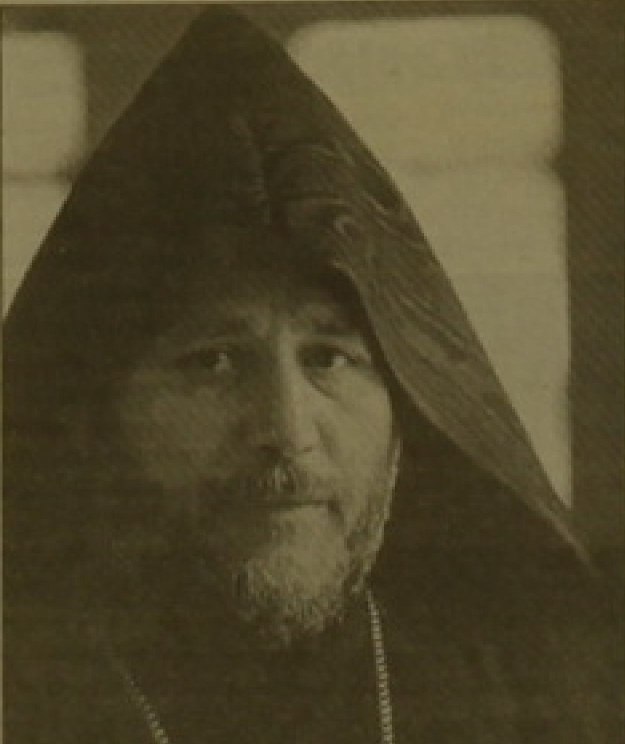

Ալբերտ Յավուրյան (կինոօպերատոր, Երեւանի Խ. Աբովյան մանկավարժական ինստիտուտի պրոֆեսոր).– Բարի լույսը եղավ, մենք եկանք, տեղ հասանք ու սկսել ենք մեր գործը: Ես չեմ ուզում խորանալ բարդ իրադրությունների մեջ: Ասեմ միայն, որ ամեն ինչ խաղաղ է ընթանում: Ես տեսնում եմ, կան մարդիկ, ովքեր պատասխանատվություն են զգում, զգում են պահի կարեւորությունը: Այսինքն՝ ոչ թե եկել ենք, ինչ-որ կուսակցության, ինչ-որ խմբակցության համագումարի, այլ ողջ հայ ժողովրդի համար կարեւոր մի ընտրության: Այսօր էջմիածին գալն անչափ կարեւոր նշանակություն է ձեռք բերել, քան, ասենք, մյուս օրերին, ուրիշ ժամանակ: Այսօր ականջիդ հորդոր է հասնում՝ ազնիվ լինել, շիտակ, հեռատես, նվիրյալ լինես, որ չսխալվես:

Ալբերտ Բազեյան (Երեւանի քաղաքապետ).– Հայ առաքելական եկեղեցին այսօր բազմաթիվ խնդիրներ ունի լուծելու: Առաջին հերթին մեր ժողովրդին հավատքի բերելու խնդիրը կա: Ահավոր չափերի են հասնում աղանդավորական շարժումները: Եկեղեցին պետք է ակտիվ գործի: Հայ եկեղեցու արժեքները նաեւ ազգային արժեքներ են, հոգեւոր արժեքներ: Մենք այսօր խնդիրներ ունենք, որոնք կարելի է լուծել նաեւ Եկեղեցու օգնությամբ:

Տես ♦ էջ 3

ԼՂՀ նախագահի, Ազգային ժողովի նախագահի եւ վարչապետի հայտարարությունը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. **ԼՂՀ նախագահը, Ազգային ժողովի նախագահը եւ վարչապետը ՀՀ ԱԺ նիստերի դահլիճում տեղի ունեցած դեպքերի կապակցությամբ հանդես են եկել համատեղ հայտարարությամբ, որում ասված է.**

«ԼՂՀ իշխանությունները տագնապով ու վրդովմունքով տեղեկացան ՀՀ բարձրագույն ղեկավարների, կառավարության անդամների եւ պատգամավորների դեմ ուղղված աննախադեպ ահաբեկչական ձեռնարկի մասին, որը տեղի է ունեցել Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի նիստերի դահլիճում:

Մենք հայ ժողովրդին կոչ ենք անում այս դժվարին պահին թիկունք կանգնել Հայաստանի նախագահին, աջակից լինել իշխանությունների գործողություններին ուղղված կարգուկանոնի եւ օրինականության վերականգնմանը:

Մենք վճռականորեն դատապարտում ենք իր դաժանությամբ անիմաստ այդ բարբարոսական գործողությունը եւ կոչ անում անհապաղ ազատ արձակել խորհրդարանի նիստերի դահլիճում բռնությամբ պահվող մարդկանց:

Մենք դիմում ենք այն անձանց, ովքեր հարձակում են գործել պետության ղեկավարների, հայ ժողովրդի ընտրյալ ներկայացուցիչների վրա. գիտակցել, որ անհնար է ահաբեկչությամբ ու բռնությամբ հասնել որեւէ քաղաքական նպատակի:

Մենք պահանջում ենք սթափվել ու հրաժարվել շարունակելու այդ անհեռանկար ձեռնարկը, որն արդեն իսկ անուղղելի վնաս է հասցրել հայոց պետականությանը:

Նրանք, ովքեր դիմել են այդ հրեշավոր քայլին, հարկ է գիտակցեն, որ այսօր հայոց պետականության եւ ողջ հայ ժողովրդի ապագան վտանգված է:

digitised by A.R.A.R.@

Արյունալի հաշվեհարդար Ազգային ժողովում

Սպանված են հանրապետության վարչապետը եւ ԱԺ նախագահը

Մարդասպաններն ԱԺ-ում դիմադրության չհանդիպեցին

Սկիզբը էջ 1

Չհնչեց ոչ մի պատասխան կրակոց, թեեւ ակնհայտ էր, որ կրակողները էլ էին անվարժ, եւ նրանց թիվն ընդամենը երեքն էր, թեեւ ավելի ուշ հայտարարվեց, թե նրանք հինգն էին։ Հավանաբար, մյուս երկուսը գտնվելիս են եղել դռների մոտ։ Վերջում պարզվեց, որ Նաիրի Հունանյանը ԱԺ մտել է լրագրողական անցաթղթով։

Պատգամավորներին սակավին վերջերս զենք էր բաժանվել, նրանցից շատերը ԱԺ հայտարարությունների ժամին, եթերից եւ տարբեր սեղանների շուրջ ամեն անգամ հայտարարում էին, որ իրենք կռված մարտիկներ են, ազգային գաղափարախոսությանը եւ պետականությանը նվիրված, բայց նրանցից ոչ ոք չփորձեց պաշտպանել այդ պահին աջակողմյան առաջին շարքում միայնակ նստած Վազգեն Սարգսյանին, որի վրա Նաիրի Հունանյանը եւ նրա հանցակիցը կրակեցին երկիցս։ Վերջին կրակոցները, մեր համոզմամբ, ստուգողական էին, եւ ապացուցում էին մարդասպանների դաժանությունը, մտասեւեռումը։

Ոչ թե հեղաշրջում, այլ սպանդ՝ առանց քաղաքական բացատրության

Կրակոցներն ուղեկցվում էին, ինչպես նշեցինք, հայհոյանքներով, եւ ոչ մի հոդաբաշխ քաղաքական պահանջ, բացատրություն չհրապարակվեց։ Չնայած Հունանյանները, օգտվելով ուղիղ ռադիոեթերից եւ հեռուստատեսային խցիկների առկայությունից, անընդհատ կոչ էին անում ժողովրդին գալ ԱԺ-ի մոտ, իսկ Վռամ Հունանյանը նայելով լրագրողների շարքի կողմը, բղավում էր. «Ես իմ եւ ձեր երեխաների համար եմ սա անում»։ Գլխատել պետությունը եւ նման պնդում կատարել, սրբապղծություն է։ Համաձայնենք, որ դասական հեղաշրջման սցենարին նման գործողությունները չեն համապատասխանում, ԱԺ շենքից դուրս գալուց հետո համոզվեցինք, որ ոչ հեռուստատեսության, ոչ նախագահական եւ մյուս ռազմավարական կառույցների շուրջ հեղաշրջում կատարողներ չկան։ Փաստենք միայն, որ անհեթեթ է Հայաստան պետության անվտանգության համակարգի սնանկությունը։ Երբ փորձում էի ոստիկաններին կոչ անել զոնե արյունլվա վիրավորներին փրկել եւ սպասել ուսուցողական զենքերով զինված «տղեկներին», հանդիպեցինք սառն ու անտարբեր հայացքների։ Հայաստանում վաղուց է խոսվում ազգային անվտանգության բացակայության մասին։ Երեկ սարսափով համոզվեցի, որ այդ խոսակցություններն անողոք իրականություն են։ Միայն շուրջ 30 րոպե անց պատահածից, հայտնվեցին 6-րդ վարչության զինված աշխատակիցները։ 40 րոպե անց ԱԺ-ի կենտրոնական դարպասից մուտք գործեց արտադրական ենթակառուցվածքների գործունեությունը համակարգող նախարար Վահան Շիրխանյանն՝ ուղղվելով դեպի շենք, իսկ 10 րոպե անց հայտնվեցին ՆԳ փոխնախարարը եւ հատուկ զինյալների վաշտերը։ Վահան Շիրխանյանի ԱԺ մտնելուց որոշ ժամանակ անց, Դեմիրճյան փողոցի մուտքից արտոնվեց առաջին շտապ օգնության մեքենաների անցումը, որոնք էլ որոշակի բանակցություններից հետո սկսեցին դուրս բերել վիրավորների առաջին խմբերին եւ այն նախարարներին ու պատգամավորներին, որոնք կարողացան դուրս պրծնել սպանդանոցի վերածված դահլիճից։

19:30-ին ԱԺ տարածքը սկսեցին ազատել խմբված պատահական անցորդներից, լրագրողներից եւ ներսում գտնվողների սարսափահար ազգականներից։ Հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն անձամբ սկսեց ղեկավարել ուշացած գործողությունը։ Փաստացի հոկտեմբերի 27-ին տեղի ունեցավ 3 անձի կողմից արյունալի սպանդը, բայց թե ո՞ւմ դրդմամբ եւ ի՞նչ նպատակով, դեռ ցույց կտա ժամանակը, չմոռանանք դարձյալ պահը՝ ղարաբաղյան հանգուցալուծման նոր ընթացք, ստամբուլյան գագաթաժողովի նախօրե, երբ Հայաստանը փորձում էր ինքնուրույն գործոն դառնալ տարածաշրջանում։

Վերջին շնորհակալությունը վարչապետին

Մինչ այդ դահլիճում կառավարության հետ հարցուպատասխանը բավական թեժ էր։ «Իրավունք եւ միաբանություն» խմբակցության անդամ, պատգամավոր Աղասի Արշակյանը զայրագին հռետորական հարց ուղղեց վարչապետին եւ «հնազանդ» խորհրդարանական մեծամասնությանը։ Վկայակոչելով, թե նախորդ հարցուպատասխաններից մեկի ժամանակ Վազգեն Սարգսյանին ութ հարց էր ուղղել, որոնցից վեցի վերաբերյալ իրեն մի քիչ զարմացնող, բայց ուրախացնող պատասխան էր ստացել։ Աղասի Արշակյանը պնդեց, թե իր ուրախությունն անհիմն է եղել, քանզի դրանից հետո ոչինչ չէր կատարվել։ Նա նշեց, որ եթե իրեն «բանի տեղ չեն դնում», եւ իր խոսքը «գրոշի» արժեք չունի, ապա «Ինձ համար էլ գրոշի արժեք չունի ձեր պատասխանը»։ Նման զայրագին տոնը պայմանավորված էր նախարար Գագիկ Շահբազյանի խուսափողական պատասխանով, որին, իր համոզմամբ, անիրավի արժանացել էր Աղասի Արշակյանը։ Վազգեն Սարգսյանը կտրուկ արձագանքեց, հայտնելով, որ Աղասի Արշակյանի հետ ինքը կփորձեր խոսել նման ոճով, ոչ թե ԱԺ-ում, այլ ուրիշ տեղ. «Մեր ոճերը համապատասխանեցնենք, ճշտենք, ինչ ոճով ենք աշխատելու։ Ճշտենք, եւ ես հաջորդ անգամ գրավոր կպատասխանեմ ձեր հարցերին»։ Աղասի Արշակյանն առավել քան կտրուկ էր. «1996 թ. սեպտեմբերի 25-26-ի լույս գիշերն ինձ հետ այդպես խոսել են», նա շեշտեց, որ պետք չէ իրեն ահաբեկել։ Վարչապետը հաշտ դարձավ. «Ես ձեզ կաշկանդելու եւ վախեցնելու միտք չունեմ»։ Նա հրահանգեց Շահեն Կարամանուկյանին ուրբաթ օրը ընդունելություն նշանակել Աղասի Արշակյանի համար, որի ընթացքում կպարզաբաներ վերջինիս դժգոհությունը, հատկապես որ Աղասի Արշակյանն այդպես էլ չհստակեցրեց, թե այդ ինչ վեց հարցեր էին, որին վարչապետը լուծում չէր տվել։ Ուղղակի հանդիպման առաջարկ ստանալով, Աղասի Արշակյանը ստիպված խոստովանեց. «Դուք ինձ ստիպում եք մի անգամ էլ Ձեզ շնորհակալություն հայտնել, պրն վարչապետ։ Շնորհակալ եմ»։ Կրակոցներից հետո ԱԺ դահլիճից հրաշքով առաջին դուրս եկած պատգամավորների թվում նաեւ Աղասի Արշակյանն էր։

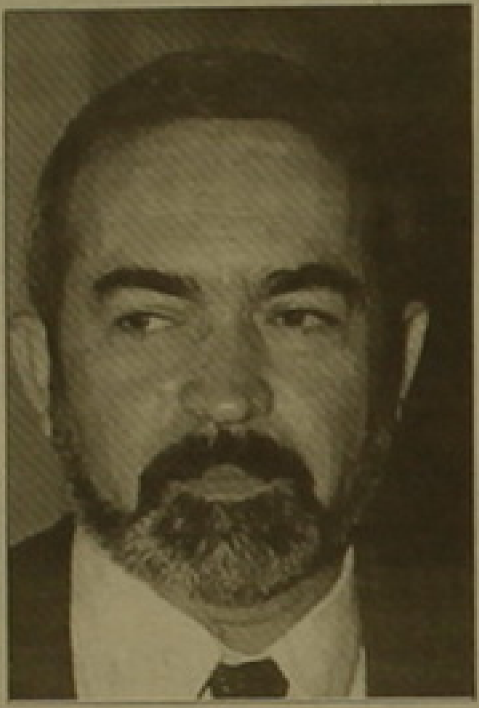

Յուրի Բախշյան

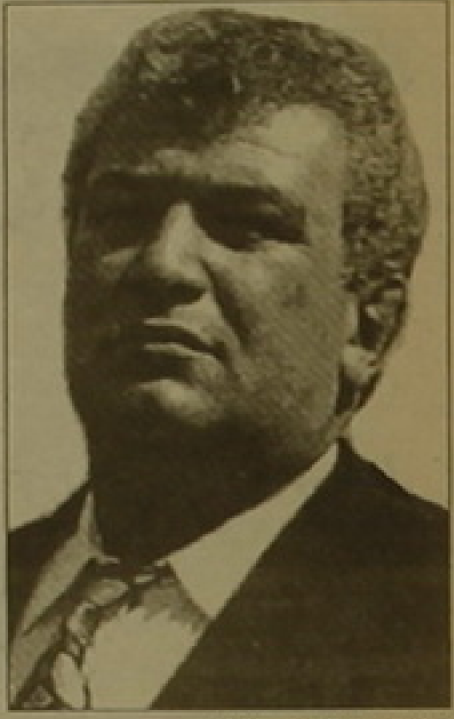

Լեոնարդ Պետրոսյան

Պարզ փաստագրություն

Նաիրի Հունանյանը, ինչպես լրագրողական օթյակից կարողացանք մենք տեսնել, ներս խուժեց ԱԺ դահլիճի դեպի նախագահություն տանող առաջին դռնից, նրա երկու հանցակիցները՝ դիմացի դռներից, եւ առաջին կրակոցը ուղղեց Վազգեն Սարգսյանին, ապա պտույտ գործելով կրակեց ԱԺ նախագահությունում նստած նախագահ Կարեն Դեմիրճյանի եւ փոխխոսնակ Յուրի Բախշյանի վրա։ Նախագահությունից ահաբեկիչը նորից շրջվեց դեպի աջ շարքը, ուր նստած էին կառավարության անդամները։ Նրա հանցակիցը մոտեցավ, ստուգողական կրակեց վարչապետի վրա, ապա շարունակեցին կրակել ուղիղ շարքերի եւ կենդանի թիրախների վրա։ Լրագրողական օթյակից մեր գործընկերուհին ձայն տվեց Նաիրի Հունանյանին, որն իր հանցակիցներին հայտնեց, որ իրենք մտադիր չեն սպանելու մեզ եւ մեզ ուղեկցեց դահլիճից դուրս՝ կոչ անելով ժողովրդին բերել ԱԺ շենքի առջեւ՝ պնդելով, թե հեղաշրջում են սկսել։ Մեր աչքի առջեւ վիրավոր Անդրանիկ Մանուկյանը փորձում էր սողալով դուրս գալ, սակայն ապարդյուն։ Ավելի ուշ, հայտնի դարձավ, որ սպանված են Վազգեն Սարգսյանը, Կարեն Դեմիրճյանը, փոխխոսնակներ Ռուբեն Միրոյանը եւ Յուրի Բախշյանը, պատգամավոր, ակադեմիկոս Միքայել Քոթանյանը, օպերատիվ հարցերի նախարար Լեոնարդ Պետրոսյանը, պատգամավոր Հենրիկ Աբրահամյանը։ Մի շարք պատգամավորներ, ակադեմիկոս հիվանդանոցում են, ենթարկվել են վիրահատության։ 22:00-ից հետո մարդասպանները թույլ են տվել դիակները դուրս բերել ԱԺ-ից։

Նշենք նաեւ այն երջանիկ նախարարներին, որոնք բացակայում էին ԱԺ դահլիճից. Ղարաբաղում գտնվող ԱԱ նախարար Սերժ Սարգսյանը, պաշտպանության նախարար Վաղարշակ Հարությունյանը, արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը, էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Դարբինյանը։

Ժամը 22:00-ի մերձակայքում հայտնի դարձավ մարդասպանների միակ հոդաբաշխ պահանջը՝ ԱԺ նիստերի արյունալի դահլիճում պատանդ պատգամավորների եւ նախարարների ներկայությամբ անձամբ հանդիպել նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին։ Այս պահին նշանառուները թերեւս կարող են վնասազերծել հանցագործներին, բայց նրանց սպանվելու պարագայում կարող են շատ լուրջ կասկածներ ծագել, թե վերջիններիս սպանեցին հատուկ մտադրությամբ՝ կոծկելու հանցագործության իրական պատվիրատուներին։ Հետեւաբար, մարդասպանները պետք են ողջ։ Նշենք, որ Նաիրի Հունանյանը եղել է ՀՅԴ անդամ, կուսակցությունից արտաքսվել է, տեւական ժամանակ ապրել է Ղրիմում։ 97-ին վերադարձել, աշխատանքի է անցել Հայաստանի պետական հեռուստատեսությունում, որտեղից գործուղվել է Թուրքիա, ապա վերադարձել։ Վերջին ժամանակներս նրան երբեմն-երբեմն տեսել ենք կառավարության շենքում, տարբեր նախարարների ինչ-ինչ ծրագրեր եւ համատեղ աշխատանքներ առաջարկելիս։

Ուշ երեկոյան ՀՀ նախագահ Ռ. Քոչարյանին իրենց ցավակցությունն ու անհանգստությունը հայտնեցին նախագահներ Բորիս Ելցինը, Բիլ Քլինթոնը, Շեւարդնաձեն, Թուրքիայի նախագահն ու վարչապետը եւ ուրիշներ։

Հայ հեղափոխական դաշնակցության Հայաստանի Գերագույն մարմինը պաշտոնապես հայտարարում է, որ Նաիրի Հունանյանը մի քանի տարի առաջ արտաքսվել է Դաշնակցության շարքերից եւ մինչ օրս որեւէ առնչություն չի ունեցել կուսակցության հետ։

ՀՅԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՄԱՐՄԻՆ

digitised by A.R.A.R.@

Ընթացիկ

Ամենայն հայոց հայրապետ ընտրվեց Գարեգին արք. Ներսիսյանը

Սկիզբը էջ 1

Մեր այն հարցին, թե պրն Բագեյանն ինչպե՞ս է գնահատում Վիգեն եպս. Այքազյանի խոսքը, Երեւանի քաղաքապետը պատասխանեց. «Չեմ լսել: Դուրս էի եկել մի փոքր շրջելու եւ չեմ լսել»: Իսկ մեր գործընկերոջ այն հարցին, թե ինչպե՞ս է գնահատում մի խումբ մտավորականների տագնապը Հայ առաքելական եկեղեցու պառակտման վտանգի համար, պրն Բագեյանը հստակ պատասխանեց. «Չեմ կարծում, որ որեւէ պառակտում լինի»:

Հասկանալի է, որ աշխարհական պատգամավորները կարող էին տալ ամբողջական կամ նույնիսկ սխալ տեղեկություններ այն մասին, թե ինչ է կատարվում եկեղեցու ներսում: Ու այս իմաստով կարեւորվում է հոգեւոր հայրերի, հատկապես բարձրաստիճան հոգեւորականների գնահատականը:

Մենք խնդրեցինք իր խոսքն ասել Կանադայի թեմի առաջնորդ Հովնան արք. Տէրտէրյանին, որը հենց մասնակցում էր Սուրբ պատարագին.

- Մենք հիմա աղոթքեն դուրս եկանք, ասաց սրբազանը, եւ հոգեւորապես վերանորոգված նոր իրավիճակի մեջ դրինք ինքներս մեզ, որպեսզի Աստծո օգնականությամբ եւ մեր խղճին թելադրած ձեւով քվեարկություն կատարենք, որպեսզի Հայոց առաքելական եկեղեցին ունենա իր նոր հովվապետը: Աստված օրհնե մեզ:

Երեկ շատ պատգամավորներ եւ հյուրեր քննարկում էին Արցախի թեմի առաջնորդ Պարգեւ արք. Մարտիրոսյանի հրաժարականի լուրը: Նա իր թեկնածությունը հանելիս հայտարարել էր, որ շատ կցանկանար իրեն տված ձայները փոխանցել Ներսես արք. Պոզապալյանին: Այս լուրը ճշտել չհաջողվեց, որովհետեւ բոլոր հոգեւոր հայրերը շտապում էին քվեարկության: Ի դեպ, մամուլում, հեռուստակայաններով եւ ռադիոյով շատ անհարկի լարվածությունն ասես բնավ կապ չունի եկեղեցու հայրերի հետ: Նրանք բնավ անհանդուրժության նշաններ ցույց չէին տալիս:

Ազգային-եկեղեցական ժողովի երկրորդ օրվա կարեւոր իրադարձությունը պետք է լիներ ՀՀ Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի մուտքը ժողովի նախագահություն, որը եւ նշված էր լրագրողներին տրված ժամանակացույցով: Սակայն Նախագահը չժամանեց Սուրբ Էջմիածին: Կրոնի հարցերով խորհրդի նախագահի պաշտոնակատար Լեւոն Մկրտչյանը կարդաց ՀՀ Նախագահի ողջույնի խոսքը:

Այնուհետեւ լսվեց կաթողիկոսական տեղապահ Տ. Ներսես արք. Պոզապալյանի զեկույցը: Սրբազանն իր շնորհակալությունը հայտնեց հուլիսի 9-ին Գերագույն հոգեւոր խորհրդի ընդլայնված ժողովում առաջադրված եւ կազմված կաթողիկոսի ընտրության կարգադրիչ հանձնախմբի անդամներին գլխավորությամբ Գերաշնորհ Տ. Նաթան եպս. Հովհաննիսյանի, կատարած հստակ աշխատանքի համար: Մանրամասն թվարկելով երջանկահիշատակ Գարեգին Ա վեհափառի վախճանից հետո ընկած ժամանակում կատարված աշխատանքները, Ներսես սրբազանն ասաց.

- Մաղթում ենք, որ Սուրբ Հոգին առաջնորդի մեզ ապագա գործունեության ընթացքում, եւ այս Ազգային-եկեղեցական սրբագումար ժողովը, ողորմությամբ Աստծո եւ կամոքն ազգիս, վերցնի սգո քողը Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի գահից եւ օգնի ընտրել 132-րդ

հայրապետին ի շինություն եւ ի պայծառություն Հայաստանյայց առաքելական սուրբ եկեղեցվո:

Ճաշից հետո կատարվեց պատգամավորների ստուգում եւ երդման արարողություն Մայր տաճարում: Մինչեւ ընտրությունը պատգամավորները լրագրողների «շրջապատման մեջ էին»: Մեզ հաջողվեց զրուցել Արարատյան թեմի առաջնորդ Գարեգին արք. Ներսիսյանի հետ: Մեր այն խոսքին, թե հավանաբար սա սրբազանի հետ՝ որպես թեմի առաջնորդի, վերջին հարցազրույցն է լինելու, Գարեգին արք. Ներսիսյանը միայն թեթեւ ժպտաց.

- Ես կարծում եմ, որ հանդարտ մթնոլորտ է եւ որեւէ անհանդուրժություն գոյություն չունի: Եղբայրական սեր կա եւ սիրո մթնոլորտի մեջ կատարվելու է կաթողիկոսական ընտրությունը:

- Սրբազան, Ձեզ համար անակնկալ չէ՞ր, որ նախընտրական այս թոհուբոհից հետո ընդամենը երկու թեկնածու է մնում քվեարկելու համար:

- Հայտնի էր, որ հիմնական թեկնածուները կլինեն երկուսը, բայց չէր բացառվում նաեւ, որ որոշ եպիսկոպոսներ իրենց անունը պահեին ընտրողների ցուցակում:

- Սրբազան, այս ընտրությունից հետո Դուք համոզվա՞ծ եք, որ Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի եւ նվիրապետական մյուս աթոռների հայրերը համաձայնությամբ ու խանդավառությամբ կընդունեն մեր նոր կաթողիկոսին:

- Ես համոզված եմ, որ մեր եկեղեցու ողջ հոգեւորաց դասը նվիրապետական իր աթոռներով եղբայրական սիրո մեջ համախումբ, միասնական ոգով կլծվի իր առաքելական գործին:

Շիրակի թեմի առաջնորդական տեղապահ Փառեն ծայրագույն վարդապետ Ավետիքյանն ընտրությունների ընթացքը խաղաղ գնահատեց եւ հույս հայտնեց, որ ընտրության ժամանակ եւ հոգեւոր հայրերը, եւ աշխարհական պատգամավորները մեծագույն պատասխանատվությամբ կմոտենան քվեատուփին եւ կընտրեն իսկապես արժանավորին:

Աշխարհական պատգամավորներից խոսեցինք Արարատյան թեմից պատվիրակ ընտրված, ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի հետ, որն ասաց.

- Ահա այստեղ, Մայր տաճարի մերձակա այս վայրում նախորդ ընտրությունների ժամանակ այլ իրավիճակ էր: Այստեղ գրեթե ողջ կազմով կանգնած էր այն ժամանակվա ազգային խորհրդի անվստահության կազմը, որը համապատասխան աշխատանք էր կատարում: Այժմ, իսկապես, ոչ ոք չի կարող հաստատապես ասել, թե ո՞վ է ընտրվելու կաթողիկոս: Սակայն մեկ հանգամանք պետք է անպայման շեշտել. այս տարիների ընթացքում փոխվել է մի կարեւոր հանգամանք. բացակայում է ճնշումը: Ինչո՞ւ եմ դա կարեւոր համարում: Որովհետեւ այս վերջին մեկ-մեկուկես ամսվա ընթացքում ասվում էր հակառակը: Բայց մենք իրականության մեջ տեսնում ենք միանգամայն այլ պատկեր:

...ժամը 18.45 հնչում են Մայր տաճարի զանգերը: Քվեարկությունն ավարտված է, արդյունքները հայտնի են: Ձայները բաշխվեցին հետեւյալ կերպ. Տ. Գարեգին արք. Ներսիսյան 263 ձայն, Տ. Ներսես արք. Պոզապալյան 170 ձայն: 11 ձայն անվավեր ճանաչվեց: Հայ առաքելական եկեղեցու 132-րդ հովվապետ է ընտրված Գարեգին արք. Ներսիսյանը, որն այսուհետ կրելու է կաթողիկոսական ծիրանին: Նա իր աղոթքն է հղում առ Աստված:

Սակայն մեր նոր Վեհափառի եւ Մայր տաճարում հավաքված հազարավոր գործընկերների իսկապես տոնական տրամադրությունն ավերվում է Երեւանից հասած ողբերգական լուրի պատճառով:

Աստված թող մեզ օգնական լինի այս ծանր ժամին ու այսուհետ, եւ մեր գլխից անպակաս լինի մեր Վեհափառի աջը:

Նորընտիր հայրապետի հակիրճ կենսագրությունը

Ամենայն հայոց նորընտիր հայրապետ Գարեգին Ներսիսյանը ծնվել է 1951 թ. Էջմիածնի շրջանի Ոսկեհատ գյուղում: Միջնակարգ կրթությունն ստացել է ծննդավայրի դպրոցում: Ունի երկու եղբայր եւ երեք քույր:

1966-1971 թթ. ուսանել է Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի հոգեւոր ճեմարանում եւ ավարտել գերազանց գնահատականներով:

1970 թ. Մայր աթոռում ձեռնադրվել է սարկավագ: Հոգեւոր ճեմարանն ավարտելուց հետո մեկ տարի պաշտոնավարել է նույն հարկի տակ՝ որպես վերակացու եւ, զուգահեռաբար, դասավանդել Նոր Կտակարանի ներածություն առարկան:

1972 թ. հոկտեմբերին ձեռնադրվել է կուսակրոն քահանա՝ ձեռամբ Տ. Տիրան արք. Ներսոյանի: Այնուհետեւ, երջանկահիշատակ Վազգեն Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսի կարգադրությամբ մեկնել է Վիեննա՝ կատարելագործելու գիտելիքները տեղի համալսարանի աստվածաբանության ֆակուլտետում:

1975 թ. Վեհափառ հայրապետի հրամանով մեկնել է Գերմանիա՝ ստանձնելու այնտեղի հայ համայնքի հոգեւոր հովվի պաշտոնը՝ միաժամանակ շարունակելով իր աստվածաբանական ուսումը Բոննի համալսարանում:

1979 թ. վերադարձել է Մայր աթոռ, ապա նույն տարում մեկնել Զագորսկ՝ ուսանելու Ռուս ուղղափառ եկեղեցու հոգեւոր ակադեմիայի ասպիրանտուրայում:

1980 թ. մարտին պաշտոնի է կոչվել Արարատյան հայրապետական թեմում իբրեւ առաջնորդական փոխանորդի օգնական, իսկ 1983 թ. ապրիլին հայրապետական կոնդակով նշանակվել է Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ:

1983 թ. հոկտեմբերի 23-ին Էջմիածնի Մայր տաճարում ձեռնադրվել է եպիսկոպոս նույն թեմի վրա, իսկ 1992 թ. նոյեմբերին Վեհափառ հայրապետի կողմից արժանացել է արքության պատվին:

Գերագույն հոգեւոր խորհրդի պատվավոր անդամ է:

1989 թ. Գարեգին սրբազանի նախաձեռնությամբ ու ջանքերով Սեւանա թերակղզում հիմնադրվում է Վազգենյան հոգեւոր դպրանոցը:

1990 թ. առաջադրվել է Հայաստանի ժողովրդական պատգամավորության թեկնածու:

1994 թ. նոյեմբերին հանդես է եկել հայտարարությամբ՝ ուղղված հայկական բանակի զինվորներին ու սպաներին՝ կոչ անելով վճռական պայքար մղել «աղանդավորների կործանարար ներթափանցման դեմ»:

1995 թ. ապրիլին Ազգային-եկեղեցական ժողովում Ամենայն հայոց կաթողիկոսական ընտրության ժամանակ քվեարկվել է՝ ստանալով առավել ձայներ, ապա անցնելով եզրափակիչ փուլ, հանել է իր թեկնածությունը հօգուտ Գարեգին կաթողիկոսի: Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության Կենտրոնական վարչության անդամ է, եղել է ՀՀ կառավարությանն առընթեր մարդասիրական օգնության կենտրոնական հանրապետական հանձնաժողովի անդամ:

Իր նախաձեռնությամբ Երեւանի նախկին երեք պուրակներ վերափոխվել են հայորդյաց տների, որոնք զբաղվում են սերնդի հոգեւոր, գեղագիտական կրթության ու դաստիարակության շնորհակալ գործով:

Սույն թվականի ապրիլից ի վեր մաս է կազմում վանական խորհրդի, որը ձեւավորվել է Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա կաթողիկոսի կողմից՝ իր բացակայության շրջանում եկեղեցու ընթացիկ գործերը վարելու համար:

1998 թ. նոյեմբերի 30-ին Վեհափառ հայրապետի բարձր տնօրինությամբ Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Տ. Գարեգին արք. Ներսիսյանը նշանակվեց կաթողիկոսական ընդհանուր փոխանորդ (Vicar General of the Catholicos)՝ կաթողիկոսի ժամանակավոր բացակայության ընթացքում վարելու համար Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի վարչական գործունեությունը համախորհրդակցաբար Գերագույն հոգեւոր խորհրդի:

ՂԱՐԱԲԱՂՅԱՆ ՀԱՐՑ

Նոյեմբերը բեկում կարձանագրի արցախյան կարգավորման ծիրում

Առաջիկա ամիսը երեք հանգուցային իրադարձություններ է խոստանում Հայաստանին. ՀՀ Նախագահի պաշտոնական այցը նախ Լիբանան, ապա՝ Թուրքմենստան, որից հետո՝ ԵԱՀԿ երկար սպասված, մի շարք մեկնաբանների կարծիքով, ղարաբաղյան հակամարտության ծիրում «ճակատագրական» գագաթաժողովը, որ կգումարվի արցախյան թնջուկի հարցում չեզոքությունից ավելի քան հեռու մեր «հարեւանի»՝ Թուրքիայի մայրաքաղաք Ստամբուլում նոյեմբերի 18-19-ը: Սա ԵԱՀԿ 3-րդ գագաթաժողովն է. առաջինը 1994 թ. էր՝ Բուդապեշտում, երկրորդը՝ 1996 թ. Լիսաբոնում, հայկական կողմի համար «ողբալի» հետեւանքներով, երրորդը նախատեսված էր 1998 թ., սակայն հայտնի պատճառներով հետաձգվեց եւ կգումարվի նոր՝ հայկական կողմի համար, եթե ոչ նպաստավոր, ապա գոնե առաջին հայացքից համեմատաբար բարվոք իրավիճակում:

Դատելով Մ. Նահանգների՝ խնդրի կարգավորման սայլը տեղից շարժելու գերշահագրգիռ կեցվածքից, ՀՀ Նախագահի եւ արտգործնախարարի որոշ հայտարարություններից, Ստամբուլի գագաթաժողովին ըստ ամենայնի կնախորդի Հայաստան-Ադրբեջան նախնական համաձայնությունը, որը «կվավերացվի» գագաթաժողովի ընթացքում, եթե, իհարկե, Ադրբեջանում հրաժարականների շքերթից ծնված իրավիճակը դուրս չգա Հեյդար Ալիեւի վերահսկողությունից, ինչը հավանական չի թվում: Այդ տեսակետից նշանակալից է ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալ Սթրոբ Թալբոտի այցելությունն Ադրբեջան եւ Հայաստան, որին կհաջորդեն հանդիպումներ Մինսկի խմբի եռանախագահության մյուս ներկայացուցիչների՝ Ռուսաստանի եւ Ֆրանսիայի հետ: Երեկ պրն Թալբոտը Հայաստանում էր եւ ճիշտ այն պահին, երբ ՀՀ Նախագահի մամուլի քարտուղար Վահե Գաբրիելյանը հերթական ճեպազրույցում լրագրողներին պատմում էր Նախագահի առաջիկա ծրագրերի մասին, բանակցում էր Ռոբերտ Քոչարյանի հետ: Ավարտելով ԵԱՀԿ գագաթաժողովի թեման, տեղեկացնենք, որ Ստամբուլում կկնքվի եւ մասնակից պետություններին կներկայացվի 21-րդ դարի Եվրոպայի անվտանգության խարտիան՝ «ադապտացված» տեքստով:

Նոյեմբերի 2-4-ը նախատեսված լիբանանյան այցի ընթացքում ՀՀ նախագահը կհանդիպի Լիբանանի նախագահ Էմիլ Լահուդին, խորհրդարանի նախագահ Նաբիհ Բըրրիին, վարչապետ Սելիմ Հոսսին, հայ համայնքի ներկայացուցիչներին, կայցելի ՀՀ դեսպանատուն, լիբանանյան համալսարան, Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսարան, ծաղկեպսակ կդնի անհայտ զինվորի հուշարձանին, ներկա կլինի ՀՀ եւ Լիբանանի նախագահների հովանավորությամբ անցկացվելիք արվեստի հայաստանյան վարպետների համերգին, ինչպես նաեւ ՀՀ պետական պատկերասրահի ցուցահանդեսի բացմանը: Այցի ընթացքում կստորագրվեն երկկողմ հարաբերությունների խթանմանն ուղղված մի շարք փաստաթղթեր. ՀՀ եւ Լիբանանի կառավարությունների միջեւ միջազգային համակցված փոխադրումների, ԱԳՆ-ների միջեւ խորհրդակցությունների անցկացման համաձայնագրեր, գործնական ծրագիր մշակույթի նախարարությունների միջեւ 2000-2001 թթ. մշակութային համագործակցության վերաբերյալ: Իսկ նոյեմբերի 15-16-ը Ռոբերտ Քոչարյանը կայցելի Թուրքմենստան՝ երկու երկրների միջեւ «դալկացած» գործարար-տնտեսական կապերը վերստին աշխուժացնելու շուրջ խորհրդակցություններ ծավալելու համար:

ՀՀ նախագահն այս շաբաթ նաեւ ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակ կայցելի՝ մասնակցելու Հայաստանում մարդկային զարգացման հինգերորդ (հոբելյանական) ազգային զեկույցի շնորհանդեսին՝ նվիրված անցումային շրջանի խնդիրներին: Նոյեմբերը կնշանավորվի նաեւ բառիս բուն իմաստով կառուցողական զարգացումներով. կգործարկվի Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ավտոմայրուղու վերջին՝ 8700 մ երկարությամբ հատվածը, որի բացմանը նախագահը, բնականաբար, կմասնակցի: Այդպիսով 10,3 մլն դոլար արժողությամբ 69 կմ-անոց ճանապարհը կամբողջանա (վերջին հատվածի շինարարության համար կծախսվի 1,49 մլն դոլար կամ 791 մլն դրամ): Լինսի հիմնադրամի առաջին փուլով նախատեսված 5 մլն դոլարի շրջանակում, ՀՀ կառավարության մասնակի ֆինանսավորմամբ Գյումրիի Անի եւ Վանաձորի Տարոն թաղամասերում Ամերիկյան կարմիր խաչը շահագործման կհանձնի 15 (համապատասխանաբար՝ 128 բնակարանանոց 8 եւ 110 բնակարանանոց 7) բնակելի շենքեր 15,600 եւ 9,750 քմ ընդհանուր մակերեսով: Կառավարության «մասնաբաժինն» այդ շենքերի ենթակառուցվածքների՝ ջրի, կոյուղու, էլեկտրաէներգիայի, գազի, ջեռուցման սարքավորումների եւ սարքերի տեղադրման աշխատանքների ֆինանսավորումն է՝ պետբյուջեից տրամադրված համապատասխանաբար 70 եւ 50 մլն դրամի սահմաններում: Կապիտալ շինարարության ոլորտում արձանագրված այդ տեղաշարժի նշանավորումը ՀՀ նախագահի նոյեմբերյան ժամանակացույցի վերջին իրադարձությունն է:

Լրագրողները տեղեկացան նաեւ, որ Հայաստանի գազամատակարարումն արդեն վերականգնվել է, ի տարբերություն Ադրբեջանի՝ հրաժարականների շքերթ, մասնավորապես Վարդան Օսկանյանի պաշտոնանկություն, չի սպասվում, իսկ Քելբաջարն Ադրբեջանին հանձնելու եւ «Ղարաբաղն Ադրբեջանի կազմում» կարգավիճակի վերաբերյալ համաձայնության գալու լուրերը չափազանցված են: Ազգային-եկեղեցական ժողովին նախագահի մասնակցելու իրողությունը պրն Գաբրիելյանը պայմանավորեց Սթրոբ Թալբոտի հետ ընթացող բանակցություններով, սակայն բացառված չէ, որ պատճառն ավելի խորն է. երկուշաբթի օրը Հայ եկեղեցու չորս սպասավորներ հանդիպել էին ՀՀ նախագահին՝ նպատակահարմար դիտելով Երուսաղեմի պատրիարք Թորգոմ արք. Մանուկյանին կաթողիկոս ընտրելու վարկածը, եւ նախագահը, կաթողիկոսական ընտրություններին «միջամտելու» շուրջ ծավալված շահարկումների փորձից ելնելով, թերեւս, խուսափել է «կրկնակի միջամտության» մեջ մեղադրվելու «պատեհությունից»:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

Գեւորգ Պարտաքչյան. «Սփյուռք-հայրենիք կապերը միջնորդավորված չպետք է լինեն»

Միչիգանի Էնն Արբոր համալսարանի Մարի Մանուկյանի անվան հայոց լեզվի եւ գրականության ամբիոնի վարիչ, հայագիտական ծրագրերի տնօրեն, դոկտոր, պրոֆեսոր Գեւորգ Պարտաքչյանը հայտնի անուն է ոչ միայն սփյուռքում, այլեւ Հայաստանում: Ծնվել է Բեյրութում, սովորել Երեւանի պետական համալսարանում, կրթությունը շարունակել արտասահմանում, հասել գիտական նվաճումների ու ճանաչման: Եվ պատահական չէ, որ համահայկական առաջին համաժողովին հենց նրան էր վստահվել սփյուռք-հայրենիք մշակութային առնչություններին նվիրված զեկույցը պատրաստելու եւ ներկայացնելու պատիվը: Ստորեւ մեր հարցազրույցը:

– Ծանոթ եմ համաժողովին ներկայացրած Ձեր զեկույցին: Նրանում, անշուշտ, և՛ ուսանելի, և՛ վիճելի շատ բան կար: Ի՞նչ աղբյուրներից էիք օգտվել զեկույցը կազմելիս:

– Դա իմ երկար տարիների դիտարկումների, փորձի, մշակութային կյանքի իմացության արդյունքն է: Ես, երեւի, այն քչերից եմ, որոնք եւ սփյուռքը, եւ Հայաստանը լավ գիտեն: Այստեղ սովորել եմ, տարին 1-3 անգամ գալիս եմ հայրենիք, այստեղ ունեմ ամառային ինստիտուտ՝ ուսանողների եմ բերում, որոնք տարին 2 ամիս մնում են Երեւանում, հայերեն են սովորում:

– Համաժողովին ներկայացված Ձեր զեկույցն ինչպե՞ս ընդունվեց: Ձեր հարցադրումներն ընկալվեցի՞ն:

– Դժբախտաբար, իմ զեկույցի հայերեն թարգմանությունն արտառոց սխալներ ունի (ժամանակի անբավարարության պատճառով միայն անգլերենն էի գրել), այնպես որ հիմնական դրույթներից մի քանիսը մի տեսակ աղավաղվել են: Այդ օրերին շատ զբաղված էի եւ չհասցրի հետեւել մամուլին ու հեռուստատեսությանը: Սակայն ինչքան ես զգացի՝ մամուլն այնքան էլ մոտիկից չհետաքրքրվեց համաժողովով...

– Չէ, դա մեր թերթին չի վերաբերում...

– Չգիտեմ: Ասացի չէ՞, որ չհասցրի հետեւել: Ինչ վերաբերում է բուն համաժողովի մասնակիցներին, ապա ոմանք լավ էին տրամադրվել, շնորհավորեցին, ոմանք էլ քննադատեցին մանավանդ ուղղագրության հարցի շուրջ, բացի այդ, ես «Մեկ ժողովուրդ, մեկ հայրենիք, մեկ եկեղեցի» կարգախոսը համարում եմ խաբկանք:

– Ինչո՞ւ:

– Որովհետեւ մենք տարբեր ենք: Իմ հիմնական մեկնակետերից մեկն այն է, որ ոչ սփյուռքն է Հայաստանին ճանաչում, ոչ էլ Հայաստանն է սփյուռքին ճանաչում: Եվ դրա պատճառով կա որոշ լարվածություն, տգիտության արդյունք եղող անվստահություն, վատ տրամադրվածություն:

– Բայց հաղթահարել պետք է, չէ՞:

– Այո, առաջին քայլը դա պիտի լինի: Հայաստանը եւ սփյուռքը պետք է իրար ավելի լավ ճանաչեն, որպեսզի կարողանան համագործակցել:

– Եվ Դուք ի՞նչ ուղիներ եք առաջարկում:

– Մինչեւ հիմա եղած փորձը ցույց է տալիս, որ Հայաստան-սփյուռք հարաբերությունները, մանավանդ սովետական շրջանում, վերահսկողության տակ են եղել, այսինքն պետական կառույցներ են ստեղծել, որոնց միջոցով ուզեցել են կապեր հաստատել: Մյուս կողմից, իբր թե սփյուռքը ներկայացրել են կուսակցությունները, կազմակերպությունները: Այնինչ իրականում նրանցից ոչ մեկն էլ սփյուռքը չի ներկայացնում, այլ միայն սփյուռքի որոշ հատվածները, ընդամենը կես տոկոս, իսկ եկեղեցին՝ 40 տոկոս: Էլ ինչպե՞ս կարող են նրանք սփյուռքի անունից խոսել: Չեն կարող: Քանի չկա սփյուռքի բոլոր համայնքների կողմից դեմոկրատական ձեւով ընտրված համահայկական մարմին՝ ոչ մի այլ մարմին չի կարող սփյուռքի անունից խոսել: Ինչպե՞ս անենք, որ մեր հարաբերությունները լինեն ոչ թե պետության, այսինքն Հայաստանի կառավարության եւ սփյուռքի ինչ-որ կազմակերպությունների միջեւ հարաբերություններ: Ես գտնում եմ, որ դրա համար ժողովրդին, զանգվածներին երկու կողմից էլ պետք է իրար կապել ուղղակիորեն, առանց միջնորդավորվածության: Դրա համար ես առաջարկել եմ Երեւանում ստեղծել ինֆորմացիոն կենտրոն: Այնտեղ պետք է աշխատեն պրոֆեսիոնալ, մի քանի լեզուներ իմացող երիտասարդ, կարող կադրեր: Կենտրոնը պետք է հագեցված լինի տեխնիկայի վերջին խոսքով: Նպատակը սփյուռքի կազմակերպությունների եւ անհատների մասին տեղեկություններ հավաքելն է: Սփյուռքի ամենամեծ հարստությունը որոշ անհատների հենց այդ խավն է, որ լավ հաջողությունների է հասել, եւ Հայաստանը նրանցից կարող է օգտվել: Եվ եթե դուք իբրեւ անհատ, որեւէ բանի, որեւէ տեղեկության կարիք ունեք, գնում եք այդ կենտրոն եւ այնտեղից ստանում ձեզ հետաքրքրող ամեն ինչի պատասխանը, կապվում սփյուռքի կոնկրետ անձնավորությունների, կազմակերպությունների հետ, նրանց առաջարկում ձեր ծառայությունը կամ խնդրում իրենց ծառայությունը: Իսկ քաղաքական լոբբինգի եւ այլ խնդիրները հատուկ կատեգորիաների հարց են եւ մի քիչ այլ կերպ են լուծվում: Ես խոսում եմ մշակույթի մասին:

– Սփյուռքն ունի՞ իր մշակույթը: Կա՞ «սփյուռքահայ մշակույթ» հասկացություն ընդհանրապես:

– Սփյուռքը մասնատված, առանձին-առանձին համայնքներից կազմված մի հավաքականություն է: Մշակույթի մասին խոսելիս պետք է նկատի ունենալ, որ մարդիկ աշխարհով մեկ տարածված են: Միջին Արեւելքի համայնքների մշակույթը տարբերվում է ֆրանսահայ համայնքի մշակույթից, ֆրանսահայերինը՝ ամերիկահայերից, եւ այսպես շարունակ: Ուրեմն, խոսել մեկ մշակույթի մասին՝ հնարավոր չէ:

– Ամեն մեկն իր բնակության վայրի ազդեցությո՞ւնն է կրում:

– Դա մեկ, եւ երկրորդ, թե ինչպե՞ս է ընկալել ավանդական հայ մշակույթը: Եթե Բեյրութի հայախոս շրջաններում, օրինակ, դեռեւս սնվում են հին մշակույթով, Ֆրանսիայում արդեն այդպես չէ, իսկ Ամերիկայում լրիվ տարբեր է: Հիմա անգլիախոս հայերի մի ամբողջ սերունդ է առաջացել, գրողներ կան, արվեստի գործիչներ կան, որոնք ասում են՝ հայ ենք, բայց Հայաստանի կոնցեպցիան նրանց համար արդեն գոյություն չունի: Հայաստանը նրանց համար արդեն մարմնավորվում է կամ տատիկով, կամ հորաքրոջ ու մորաքրոջ միջոցով, կամ էլ, ասենք, որեւէ առարկայով, օրինակ՝ գորգով: Ենթադրում եմ, որ եթե լիբանանահային հարցնեք ո՞վ է հայ, նա կասի ով որ խոսում է հայերեն, ով պատկանում է Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցուն: Նույնը հարցրեք մի ամերիկահայի, եւ նա լեզվի հարցը երբեք չի ընդգծի, որովհետեւ հայերեն արդեն չի խոսում, դա նրա համար այլեւս առաջնահերթ չէ: Նա ուտում է հայկական ճաշեր, ընդունում է, որ ծագումով հայ է, ոմանք էլ ասում են՝ հա, իմ ծնողները հայ են եղել, եւ վերջ: Ինչպե՞ս այս տարաբնույթ հավաքականությունը կարող էր մեկ մշակույթ ունենալ կամ մեկ մշակույթի կրող լինել: Մի խոսքով, սփյուռքը բազմալեզու, բազմադեմ է:

– Ոմանք պնդում են, թե արծարծված խնդրի լուծումը կնպաստի միասնական ուղղագրության անցնելը՝ մեսրոպյան ուղղագրության վերականգնումը: Իբր, աբեղյանական ուղղագրությունը «բոլշեւիկյան» է, եւ արդեն դրանով իսկ մերժելի (թեեւ ես չեմ կարողանում հասկանալ՝ ուղղագրությունն ինչպե՞ս կարող է «դասակարգային» լինել, բոլշեւիկյան-ոչ բոլշեւիկյանը ո՞րն է): Մինչդեռ Դուք համաժողովին ներկայացրած զեկույցում առաջարկում եք այդ հարցը թողնել հետագային: Բացատրեք, խնդրեմ, Ձեր մոտեցումը:

– Ես շատ պարզ, հստակ կերպով ասել եմ, որ այդ հարցը պետք է հիմա մեկ կողմ թողնել: Դա շատ զգայուն հարց է: Ձեր հարցադրման մի քանի կողմերին ուզում եմ անդրադառնալ: Ի՞նչ ասել է «բոլշեւիկյան»: Մեր անցյալի նկատմամբ վերջերս սխալ մոտեցում կա: Ելնելով մեր այժմյան պրոբլեմներից, ոմանք ուզում են ամեն ինչ բարդել բոլշեւիկների վրա: Ես նրանց չեմ պաշտպանում: Ինչպես Լեւոն Հախվերդյանը մի օր ասաց՝ եթե բոլշեւիկների մեղքերը ծովը լցնեք, ծովը կցամաքի: Բայց մարդիկ ուրիշ բաներ էլ են արել, ամբողջ երկիրն իրենք են կառուցել: Համալիրը, որտեղ համահայկական համաժողովն էր գումարվել՝ իրենք են կառուցել: Կանգնեք Երեւանի որեւէ փողոցում, շուրջներդ նայեք, բոլորն իրենց ձեռքի գործն է: Այո, ահավոր ոճիրներ էլ են գործել, բայց նաեւ հայրենիք են ստեղծել: Մենք մեզ պետք է չսովորեցնենք պատմությունն ատել, այլ պիտի պատմությունից դասեր քաղենք, որ այդ բոլորը նորից չկրկնվի: Էս մեկ: Իսկ ուղղագրությունը բոլշեւիկների հետ կապ չուներ: Մարդկանց նպատակն էր այնպես անել, որ անգրագիտությունը վերացնելու համար ուղղագրությունը պարզեցվի, մատչելի դառնա ժողովրդի բոլոր խավերին: Եվ դա միայն հայերենի նկատմամբ չկիրառվեց: Ռուսերենն էլ, Սովետական Միության բոլոր մյուս լեզուներն էլ այդպիսի ուղղագրական ռեֆորմների ենթարկվեցին: Ուրեմն, այնպես ցույց տալ, թե իբր աբեղյանական ուղղագրության անցնելը հայերենի դեմ բոլշեւիկյան «դավադրություն» էր՝ չի կարելի: Նկատի ունեցեք, ժամանակի ընթացքում մեսրոպյան ուղղագրությունն էլ փոփոխությունների է ենթարկվել: Արեւմտահայերենն իր հնչյունական համակարգն է զարգացրել, արեւելահայերենն՝ իր: Նրանք, ովքեր ասում են, թե ուղղագրությունը խոչընդոտում է սփյուռքի եւ Հայաստանի մշակույթների մերձեցմանը, սխալվում են: Որովհետեւ երբ սփյուռքահայն ու հայաստանցին խոսում են, այնտեղ ուղղագրությունը ոչ մի դեր չունի: Գալով գրավոր խոսքին, ինձ թվում է, թե աբեղյանական ուղղագրությունն ավելի ճիշտ է, ավելի հարմար, որովհետեւ գրում ենք այնպես, ինչպես խոսում ենք՝ մեկ հնչույթ, մեկ տառ: Եվ դա հենց Մաշտոցի սկզբունքն է: Սխալի ու ճշտի հարց չէ, պատմական իրողություն է: Ի՞նչ կշահենք մենք այս ուղղագրությունը փոխելով, հին վերադառնալով: Ոչինչ: Հայերեն կարդացողների ջախջախիչ մեծամասնությունն այստեղ է ապրում, սփյուռքում հայերեն խոսողների, գրողների թիվը շատ ավելի քիչ է: Բայց խնդիրն արդեն ստացել է քաղաքական երանգ, դարձել է էմոցիոնալ պրոբլեմ, հաճախ դադարել է լեզվական հարց լինելուց, եւ եթե այսպես շարունակվի՝ հայության երկու հատվածների միջեւ շատ ավելի լուրջ լարվածություններ կստեղծվեն: Դրա համար էլ թող առայժմ այս հարցը մնա: Մենք ամեն ինչ լուծել չենք կարող, թող հաջորդ սերունդները լուծեն: Այս երկիրն առայժմ շատ ավելի հրատապ մշակութային հարցեր ունի լուծելու, քան ուղղագրության խնդիրն է:

– Պրոֆեսոր, իսկ արտասահմանում ինչպե՞ս է հայագիտության վիճակը: Դրա պահանջարկը կա՞:

– Ի՞նչ ենք հասկանում հայագիտություն ասելով, հայասիրություն, հայապահպանություն ասելով: Ես չեմ ուզում հայասիրությունը հայագիտության հետ շփոթել: Հայագիտությունը գիտություն է, իսկ հայասիրությունն ուրիշ բան է, քաղցրություն է, որով ես, իբրեւ հայագետ, չեմ զբաղվում: Իհարկե, հայապահպանման համար սփյուռքը մեծ ջանքեր է թափում: Կան վարժարաններ, կիրակնօրյա դպրոցներ, որոնց նպատակը ազգային-կրոնական ոգին պահպանելն է: Անգամ ուսուցիչների պատրաստումը դժվար է, որովհետեւ ո՞ւմ համար ուսուցիչներ պատրաստես: Հայագիտության խնդիրն այլ է: Մեր համալսարանում հայագիտական ամբիոնի խնդիրն ուսանողների հետ իրենց հետաքրքրող հայագիտական նյութերի շուրջ պարապելն է եւ որոշ մասնագիտական թեքում տալը: Մենք նոր կարողացել ենք հասնել այն բանին, որ առաջին տարում համալսարանի ուսանողը հիմա կարող է հայագիտական թեքումով սովորել, կարող է մագիստրատուրայի ատենախոսությունը հայագիտականի շուրջ անել, ինչպես նաեւ՝ դոկտորականը: Երկու հոգի արդեն ստորագրել են եւ մասնակցում են դրան:

– Երկուսն էլ հա՞յ են:

– Մեկը հայ է, մյուսը՝ ոչ: Այնպես որ, երբ որ ասում եք «պահանջարկ», մեզ մնում է տեսնել, հետագայում ի՞նչ կստացվի: Բայց, իհարկե, պետք է աշխատանք տարվի, որպեսզի հայագիտությունն ընդգրկվի նաեւ այլ բնագավառների մեջ: Մինչեւ այժմ հայագիտությունը կենտրոնացել է պատմության եւ գրականության շուրջ: Դա այլեւս բավարար չէ: Միչիգանում մենք մտածում ենք հայագիտությունը դուրս բերել անթրոպոլոգիայի, այլ դիսցիպլինների մեջ:

– Իսկ ձեր համալսարանում Հայաստանից ուսանողներ ընդգրկելու հարցն ինչպե՞ս է:

– Դա, իհարկե, կապված է նյութական միջոցների հետ, եւ ես հուսով եմ, որ մենք շուտով այդ առիթը կունենանք: Շատ սահմանափակ թվով ուսանողներ երեւի գան մեզ մոտ սովորելու, ավելի շուտ՝ մագիստրատուրա կամ դոկտորական պաշտպանելու: Գումարներ կան, բայց դրանք առայժմ բավարար չեն...

Հարցազրույցը վարեց
ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԸ

ՖՐԱՆՍԻԱ

Է. Զարիֆյան. «Բժշկությունը մի քիչ էլ հրաշագործություն է»

Ֆրանսահայ նշանավոր հոգեբույժ, պրոֆեսոր Էդուարդ Զարիֆյանի անունը լայնորեն հայտնի է գիտական աշխարհում: Օրերս Փարիզում լույս տեսավ նրա հերթական աշխատությունը՝ «Բուժման ուժ» գիրքը: Այնտեղ հեղինակը բժիշկներին մասնավորապես կոչ է անում չմեծամտանալ տեխնոլոգիական նվաճումներով եւ ախտաբանական խորքին բնորոշումների հետեւում չմոռանալ հիվանդին: Ինչպես գրում է փորձառու պրոֆեսորը, «բուժման համար անհրաժեշտ է երեք բաղադրիչ՝ հիվանդ, բժիշկ եւ հոգատարություն»: Սակայն, որքան էլ տարօրինակ թվա, հիվանդը հաճախ անհետանում է տեսադաշտից: Որպես օրինակ

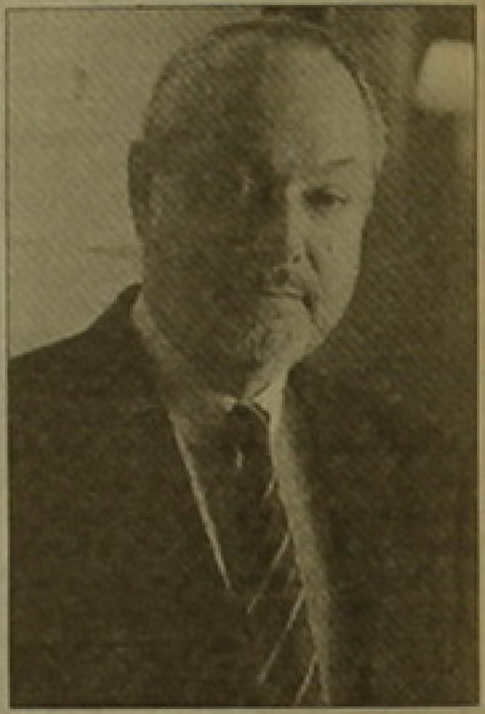

Զարիֆյանը վկայակոչում է հոգեբանության ոլորտը: «Սեմինարների ու գիտաժողովների ընթացքում, հոդվածներում ու գրքերում երկար-բարակ խոսվում է «դեպրեսիվ հիվանդությունների» մասին, բայց խոսք չկա հիվանդի մասին», ցավով գրում է հեղինակը:

Պրոֆեսոր Զարիֆյանը դեմ է բժիշկ-հիվանդ հարաբերություններում որոշ բժիշկների հանդես բերած ընտանեվարությանը, մոլեկուլների կամ հիվանդ անդամների ետեւում մարդու անտեսմանը: «Պուեն» հանդեսի թղթակցի հետ զրուցելիս նա ընդգծեց, որ ինքը հիվանդներին մշտապես դիմում է «պարոն», «տիկին» եւ նման բառերով: Բժշկական նորագույն բարդ սարքավորումների տնօրինմանը հանձնված հիվանդներն այժմ ավելի քան երբեւէ կարոտ են մարդկային վերաբերմունքի եւ զորակցության: Պատահական չէ, որ ֆրանսիացի ուռուցքաբանները վերջերս ավելի ու ավելի հաճախ են դիմում հոգեբույժների օգնությանը: Նրանք գիտակցում են, որ օրգանական ծանր հիվանդությունների դեպքում խիստ կարեւորվում է հոգեբանական գործոնը: Ֆրանսիայում գիտական մեծ բարեխղճությամբ անցկացված հետազոտություններից մեկը հաստատում է այդ վարկածը: Ուսումնասիրվում էին կրծքագեղձի քաղցկեղով հիվանդ կանանց երկու խմբեր: Առաջին խմբում հմուտ հոգեբանն իր միջամտությամբ օժանդակում էր վիրաբույժի աշխատանքին, մինչդեռ երկրորդ խմբի հոգեբանը հիվանդների հետ խոսում էր լոկ եղանակի եւ այլ մանր-մունր բաների մասին: Բուժընթացքի ավարտից հետո առաջին խմբի հիվանդների վիճակն անհամեմատ ավելի լավ էր:

Զարիֆյանը նշում է, որ բժշկի ջանքերի եւ հիվանդի ապաքինման կամքի զուգորդումն ինքնին մեծ ուժ է ներկայացնում: «Բնավ զարմանալի չէ, որ միտքն ազդում է մարմնի վրա, քանզի հակառակը եւս ճշմարիտ է: Օրինակ, ցավոտ վերքը փոփոխություն է առաջացնում մարդու հոգեկան աշխարհում: Այն բժիշկը, որը չի հավատում հոգեբանական ներգործության ուժին, նվազ արդյունքի կհասնի, քան այդ ուժին հավատացող եւ տիրապետող գործընկերը», իրավացիորեն գրում է հայազգի պրոֆեսորը: «Բժշկությունը մի քիչ էլ հրաշագործություն է», եզրակացնում է նա:

Գ. Ռ.

digitised by A.R.A.R.@

ՌԵՊԼԻԿ

Ադրբեջանցիները սինագոգ են պղծում

Իսկ հրեաները պաշտպանում են ադրբեջանցիներին

Մինչ որոշ ամերիկա-հրեական կազմակերպություններ Ադրբեջանի օգտին քարոզչություն են անում Կոնգրեսում, ադրբեջանցիները հրեական սինագոգներ են պղծում Բաքվում, այդ նույն կազմակերպությունները Հայաստանի շահերի դեմ են գործում Միացյալ Նահանգներում, իսկ հրեաները ոչ մի հակասեմական միջադեպերի ականատես չեն լինում Հայաստանում:

Այս տարօրինակ եզրակացությանը հանգեցի՛ կարդալով օգոստոսի 25-ին Խորհրդային հրեաների խորհուրդների միության հրապարակած հատուկ զեկուցագիրը, որտեղ գրված էր. «Եվրոպացի հրեաների սինագոգը Բաքվում պղծվեց 1998-ի հոկտեմբերի 17-ին նախագահ Ալիեւի պաշտոնի գլուխ անցնելու նախորդ օրը: Սինագոգի պատերն ու դռները ծածկված էին կեղտով: Ռաբբի Բեների համոզմամբ, կատարվածը փոխվրեժ էր ի դեմս այն պաշտպանության, որ հրեական համայնքը ցուցաբերել էր Ալիեւին նախագահական ընտրություններում: Մոտ մեկ ամիս անց լեռնական հրեաների սինագոգը Բաքվում նույնպես պղծվեց կեղտով: Այս անգամ ավելի մեծ չափերի էր հասնում անարգանքը: Դեպքը տեղի ունեցավ ուրբաթ երեկոյան, եւ հաջորդ օրը առավոտյան աղոթելու եկած մարդիկ զարհուրելի տեսարանի առաջ կանգնեցին:

Այս անգամ կատարվածը հավանաբար հետեւանքն էր այն փաստի, որ նոյեմբերի 16-ին (1998), նախագահ Ալիեւի հետ հանդիպման ընթացքում, լեռնական հրեաների սինագոգի առաջնորդը հայտնել էր, որ Բաքվում «հակահայկական ջարդերի օրերին հրեաները իրենց համայնքում թաքցրել էին հայերին»:

Զեկուցագիրը նշում էր, որ վերոհիշյալ արարքների համար մի քանի ադրբեջանցիներ ձերբակալվել են: Նրանք դեմ են եղել Իսրայելի հետ Ալիեւի գործակցությանը: Սինագոգի առաջ ոստիկաններ են կանգնեցվել նման արարքներ թույլ չտալու նպատակով: Զեկուցագիրը նաեւ նշում է, որ Բաքվի տարբեր մասերում շենքերի վրա կարելի է կարդալ «Մոսադը տականք է-պետք է հեռանա Բաքվից» եւ «Բոլոր թլփատվածները իսրայելական բանակի զինվորներ են» մակագրություններ:

Տարօրինակ է, որ հրեական հոգեւոր կենտրոնները նման զազրելի հարձակումների են ենթարկվում Բաքվում սոսկ այն պատճառով, որ կառավարությունը սերտ հարաբերություններ է մշակում Իսրայելի հետ: Այդպիսի ընկերների շրջապատում հրեաները երեւի թե թշնամիների կարիքը չունենան:

Մյուս կողմից, վերոհիշյալ զեկուցագիրը նշում է, որ «Հայաստանում հրեաների եւ նրանց ունեցվածքի վրա հարձակումները հազվադեպ երեւույթ են: Հայերի մեծամասնությունը հարգում է հրեաներին եւ համարում է, որ երկու ժողովուրդներն ընդհանուր շատ բան ունեն: Այս դրական վերաբերմունքը արտահայտված է նաեւ հրեական համայնքի վերաբերյալ կառավարության քաղաքականության մեջ»:

Հետաքրքիր է, որ զեկուցագիրը ազգայնամոլ հայերի բացասական վերաբերմունքը հրեաների հանդեպ բացատրում է Իսրայելի ցուցաբերած մոտիկությամբ երկու թշնամի պետությունների Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի հանդեպ, նաեւ այն հանգամանքով, որ Իսրայելը հրաժարվում է Ցեղասպանություն ճանաչել 1915-ի հայերի կոտորածները:

Հուսով եմ, Իսրայելի ղեկավարներն ու Ամերիկա-հրեական կազմակերպությունների առաջնորդները լուրջ ուշադրություն կդարձնեն այս զեկուցագրի բովանդակությանը եւ հատկապես երեք հիմնական կետերին. ա) ադրբեջանցիները, որոնց հրեաները պաշտպանում են, պղծում են հրեական սինագոգները Բաքվում, բ) հայերը, որոնց հրեաները հակառակվում են, շատ բարեկամական վերաբերմունք ունեն հրեաների հանդեպ, գ) հրեաները, հակառակվելով հայերին, առաջ են բերում նրանց անբարյացակամ վերաբերմունքն իրենց նկատմամբ:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ,
«Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի խմբագիր

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Բելառուսի եւ Ռուսաստանի միության հարցը քվեարկության կարիք չունի»

ՄՈՍԿՎԱ, 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Բելառուսի նախագահ Ալեքսանդր Լուկաշենկոն այսօր լրագրողների հետ կայացած զրույցի ժամանակ այն կարծիքն է հայտնել, թե Բելառուսի եւ Ռուսաստանի միությունը մի հարց է, որը «քվեարկության կարիք չունի», քանի որ մեր ժողովուրդներն արդեն վաղուց որոշել են, որ «մենք պետք է ապրենք միասին»:

Նրա խոսքերով, երկու տարի առաջ երկու պետությունների մերձեցման տեմպերը շատ դանդաղ էին: Այնուհետեւ «ուժգին արգելակում» տեղի ունեցավ: Սակայն, նշել է Ալեքսանդր Լուկաշենկոն, «մենք որոշ հակազդեցություն էինք ակնկալում»: Նա ասել է, որ տեղի է ունենում «որոշ մարդկանց ճնշում» ՌԴ նախագահի «շրջապատից»:

Արձագանքելով Բելառուսի ներքին քաղաքական իրադրությանը՝ Ալեքսանդր Լուկաշենկոն լրագրողներին հայտարարել է, թե «ընդդիմության նկատմամբ ես երկյուղ չունեմ»:

Իրանի նախագահը պաշտոնական այցով մեկնեց Ֆրանսիա

ԹԵՀՐԱՆ, 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Իրանի նախագահ Մոհամադ Խաթամին այսօր եռօրյա պաշտոնական այցով մեկնեց Ֆրանսիա: Իրանում իսլամական հեղափոխությունից հետո անցած 20 տարվա ընթացքում սա Իրանի նախագահի երկրորդ այցելությունն է արեւմտաեվրոպական երկիր: Այս տարվա մարտին Խաթամին այցելել է Իտալիա:

Ըստ իրանական մամուլի տվյալների, Փարիզում Իրանի Իսլամական Հանրապետության գործադիր իշխանության ղեկավարը մտադիր է ֆրանսիացի պաշտոնատար անձանց հետ քննարկել երկկողմ հարաբերությունների հարցերը, երկու երկրների միջեւ տնտեսական համագործակցության թեման: Ծրագրված է նրա ելույթը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի նստաշրջանում: Այցն իրականացվում է Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակի հրավերով: Խաթամիին ուղեկցում են իրանական դիվանագիտության ղեկավար Քամալ Խարազին, ինչպես նաեւ ներքին գործնախարարության մի շարք բարձրաստիճան աշխատակիցներ:

Այսօրվա դրությամբ Ֆրանսիան Իրանի առեւտրական գործընկերների թվում զբաղեցնում է չորրորդ տեղը՝ զիջելով Գերմանիային, Իտալիային եւ Ճապոնիային:

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Եհուդ Բարաքի այցը Թուրքիա՝ «պատմական»

Հետսառըպատերազմյան փուլում հաստատված «նոր աշխարհակարգի» խաղի կանոններն այլեւս ոչ ոքի չեն զարմացնում: Այդ թվում նաեւ հոկտեմբերի 25-ին կայացած Իսրայելի վարչապետ Եհուդ Բարաքի այցը Թուրքիա, որն առաջինն է իր տեսակի մեջ եւ նպատակ ունի ընդլայնել թուրք-իսրայելական ռազմական եւ տնտեսական համագործակցությունը: Ահա թե ինչու «պատմական» որակվեց Բարաքի այցը: Երբ երկբեւեռ համակարգի պայմաններում տարածաշրջանի համար խորթ եւ մերժված այդ երկու երկրները համագործակցության թաքուն ու անորոշ քայլեր էին ձեռնարկում, ապա 1990-ական թթ. սկզբից դրանք հետզհետե եւս առավել արագացան ու լեգալացան՝ հասնելով ռազմավարական դաշինքի մակարդակի:

Գաղտնիք չէ, որ թուրք-իսրայելական հարաբերությունների զարգացման գործում մեծ դեր խաղաց Արեւմուտքի հրեական լոբբին, որը բավականին նպաստավոր գործունեություն է ծավալում ԱՄՆ-ում ու Եվրոպայում՝ հօգուտ Անկարայի: Բարաքի հետ ԱՄՆ-ից Թուրքիա էր ժամանել հրեական լոբբիստների ղեկավարների մի մեծ պատվիրակություն: Ուշագրավ էր նաեւ թուրք վարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթի հայտարարությունը, որով նա կարեւորեց «ոչ միայն թուրք-իսրայելական համագործակցությունը, այլեւ թուրք-հրեականը»: Միեւնույն ժամանակ ակնհայտ է, որ Վաշինգտոնի օրհնությամբ Թել Ավիվն ու Անկարան համակարգում են իրենց ռազմաքաղաքական գործունեությունը Միջին Արեւելքում, Կովկասում, Միջին Ասիայում եւ այլուր՝ ընդդեմ այն ուժերի եւ երկրների, որոնք «վտանգ» են ներկայացնում երկու կողմերի համար: Այս առումով եզակի օրինակ չեն անցյալ տարվա Սիրիայի դեմ պատերազմ հայտարարելու Թուրքիայի սպառնալիքները, ինչպես նաեւ PKK-ի առաջնորդ Աբդուլլահ Օջալանի ձերբակալությունը 1999 թ. սկզբներին:

Այնուհանդերձ, թուրք եւ իսրայելցի բարձրաստիճան պատասխանատուները հաճախ կրկնում են, թե օրըստօրե աճող իրենց ռազմաքաղաքական կապերն ուղղված չեն որեւէ 3-րդ կողմի դեմ: Այս պնդումներն ավելի հաճախակի դարձան հատկապես վերջերս: Թել Ավիվի համար դա պայմանավորված է Դամասկոսի եւ Բեյրութի հետ խաղաղության բանակցություններ վերսկսելու հույսերով: Իր հերթին Անկարան չէր կարող անտարբեր մնալ տարածաշրջանային այս բացասական արձագանքներին, որոնք կուտակվում են թուրք-իսրայելական ռազմավարական դաշինքի վտանգների՝ կապակցությամբ: Բայց եւ այնպես, այդ «երրորդ կողմերը», այդ թվում Հայաստանը, գիտակցում են, որ թուրք-իսրայելական ռազմական դաշինքի սպառնալիքն ուղղված է հենց իրենց դեմ:

[illegible]

Ինտերմոթոր Արմենիա ՓԲԸ Դայմլեր-Քրայսլերի գլխավոր ներկայացուցիչը Հայաստանում

A-class
Մերսեդեսի փոքրիկ հսկան

ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ
Հանրապետության 5բ,
Երեւան, 375010
Հայաստանի Հանրապետություն
Հեռ. (3742) 58 12 75
ֆաքս. (3742) 56 51 79
էլ. փոստ. intmot@arminco.com

ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ ԵՎ ԱՎՏՈՍՐԱՀ
(նոյեմբերից)
Արամի 2, Երեւան 375010
Հայաստանի Հանրապետություն
Հեռ. (3742) 58 32 78
(3742) 56 52 18
ֆաքս. (3742) 15 18 50

Mercedes-Benz
Ավտոմոբիլի ապագան

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

— Դուք ավելի շատ գրում էք քսաներորդ դարի գեղարվեստական գրականության մասին, ի՞նչն է ստիպել դիմելու հայկական միջնադարյան հերոսական էպոսին: Ձեր գրածն այսօր ինչո՞վ պետք է հետաքրքրի հայ ընթերցողին:

— Ժողովրդական էպոսը սիրում եմ մանկուց: Մեր տանը կար էպոսի համահավաքի 1939 թ. հրատարակությունը, եւ այն իմ ամենասիրած գրքերից մեկն էր:

— Հատկապես ինչի՞ վրա դուք կցանկանայիք հրավիրել ձեր գրքի ընթերցողների ուշադրությունը:

— Կուզեի, որ ընթերցողը ուշադրություն դարձներ հայկական էպոսի առանձնահատկությունների մասին ասածին: Հայկական միջնադարյան էպոսը ձեւավորվել է այնպիսի մի ժամանակ, երբ մենք բարձր զարգացած գրավոր մշակույթ ունեինք: Սա շատ կարեւոր է էպոսի տեղը մեր մշակույթի մեջ որոշելիս: Նաեւ սրանով է պայմանավորված հայկական էպոսի տեղը աշխարհի էպիկական հուշարձանների շարքում: Էպոսի ձեւավորման պահին մենք պատմական զարգացման հարուստ եւ դրամատիկական փորձ ունեցող ժողովուրդ էինք, եւ այս փորձը պետք է արտացոլվեր էպոսում, ի տարբերություն այն էպոսների, որոնք ձեւավորվել էին իրենց ստեղծող ժողովուրդների պատմության սկզբնական կամ նախասկզբնական փուլում (դրանց մեջ է նաեւ մեր հեթանոսական էպոսը):

Սասնա ծռերի առաջացման փուլում մեր ժողովուրդն արդեն մի քանի դար քրիստոնեություն էր ընդունել, իսկ քրիստոնեությունը կապված էր բարոյական պատկերացումների մի համակարգի հետ, որը սկզբունքորեն տարբերվում էր հեթանոսական ժամանակների բարոյականությունից: Այսինքն, հայոց (ինչպես եւ այլ քրիստոնյա ժողովուրդների) բարոյական սկզբունքները զարգացման երկար ճանապարհ էին անցել հեթանոսական ժամանակներից սկսած: Ահա այս իմաստով մեր էպոսն իսկական քրիստոնեական էպոս է, մի գործ, որը համակված է շատ ավելի մարդասիրական բարոյականությամբ, քան հեթանոսական էպոսները, քան, ասենք, «Իլիականն» ու «Ոդիսականը» եւ մյուսները:

— Դուք շարունակում եք Մանուկ Աբեղյանի եւ հայկական էպոսի մյուս հետազոտողների գործը...

— Այո, իմ գրքում ես հենվել եմ Աբեղյանի մի շարք դրույթների վրա՝ չխուսափելով նաեւ սկզբունքային վեճերից թե Աբեղյանի, թե այլ էպոսագետների հետ: Աբեղյանի ծառայությունները հայկական էպոսի գրառման եւ ուսումնասիրության գործում շատ մեծ են: Բայց նրանից հետո մեզանում միայն հատուկենտ հաջողված աշխատանքներ են գրվել էպոսի մասին (դրանք հիմնականում վերաբերում են էպոսի առասպելական նախահիմքերին եւ էպոսի պատումների համեմատությանը): Բայց միայն առասպելներով «Սասնա ծռերն» անհնար է բացատրել, այն պետք է քննարկել ավելի լայն կոնտեքստում, իբրեւ միջնադարյան հուշարձան, հաշվի առնելով միջնադարյան հոգեբանությունն ու իրողությունները: Ես այսպիսի խնդիր եմ դրել իմ առջեւ, իսկ թե ինչ հաջողությամբ եմ լուծել, արդեն ընթերցողը թող որոշի:

Գիրք հայկական էպոսի գեղարվեստական առանձնահատկությունների մասին

Օրերս ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչությունը լույս է ընծայել գրականագետ, բանասիրության դոկտոր Ազատ Եղիազարյանի «Սասնա ծռեր» էպոսի պոետիկան» աշխատությունը (Երեւան, 1999, 281 էջ): Այդ առթիվ ներկայացնում ենք մեր թղթակցի հարցազրույցը գրքի հեղինակի հետ:

Առհասարակ, բանավոր ժողովրդական խոսքի տարերքը միշտ հմայել է ինձ: Մանկուց հրապուրված եմ եղել եւ Թումանյանով: Ապա, ժողովրդական կյանքի այդ հզոր շունչը, որը կա էպոսում...

Երբ 80-ական թվականների սկզբին մեր գրականության ինստիտուտի տնօրեն ակադեմիկոս Ջրբաշյանն ինձ առաջարկեց գիրք գրել էպոսի գեղարվեստական առանձնահատկությունների մասին (արդարությունը պահանջում է ասել, որ նրան էլ հանձնարարություն էր տվել ՀԿԿ ԿԿ այն ժամանակվա առաջին քարտուղար Կ. Դեմիրճյանը), ես հաճույքով համաձայնեցի:

Հույս ունեմ, որ գիրքն անկասկած չպիտի մնա, ինչքան էլ առօրյա հոգսերը կլանեն այսօրվա հայ ընթերցողին: Էպոսը մեր հոգեւոր կյանքի ամենակարեւոր հանգրվաններից մեկն է, իսկ մի ժողովրդի հոգեւոր կյանքի պատմությունը հասկանալ, նշանակում է հասկանալ բուն ժողովրդին: Այս ճանաչումն անվերջ գործընթաց է, բայց անխուսափելի եւ անհրաժեշտ: Եվ եթե իմ գրքում գոնե մի փոքրիկ քայլ կատարված է այս ճանապարհին, ուրեմն այն կհետաքրքրի ընթերցողին...

Մյուս կողմից, «Սասնա ծռերը» ներկայացնում է մեր ժողովրդի բարոյական արժեքների մի ամբողջական համակարգ, արժեքներ, որոնք մեզ խիստ անհրաժեշտ են այս տագնապալի ժամանակներում: Վերադառնալ էպոսի աշխարհը մենք չենք կարող, այդ աշխարհն անվերադարձ անցել է: Բայց պահպանել ներքին կապն ու հարգանքը այդ արժեքների նկատմամբ մենք պարտավոր ենք, որպեսզի քաղաքակրթության թոհուբոհի մեջ մեր մարդկային եւ ազգային դեմքը չկորցնենք:

— Ձեր կարծիքով, ուրիշ ի՞նչ կարելի է անել էպոսի ոգին ժողովրդի մեջ կենդանի պահելու համար:

— Ես կարծում եմ շատ բան կարելի է անել, ինչը երկար ժամանակ է, որ մենք չենք անում: Նախ, վաղուց մեր ռադիոյով եւ հեռուստատեսությամբ չի հնչում էպոսը: Այդ մասին պետք է մտածել: Հայ մուլտիպլիկատորների ուշադրությունից առհասարակ վրիպել է էպոսը: Մուլտիպլիկացիայի հայ վարպետները կարող են գտնել ձեւը եւ ստեղծել ֆիլմաշար, որի մեջ վերակենդանանան հայկական էպոսի հերոսները: Էպոսը հայ մարդու գիտակցության մեջ պետք է մտցնել մանկուց: Հատկապես դպրոցում պետք է շատ բան անել էպոսը երեխաներին ծանոթացնելու համար: Վերջապես, այս տարի լրանում է էպոսի առաջին տպագրության 125-ամյակը, ինչո՞ւ այսպիսի հոբելյանը չօգտագործել...

Ուզում եմ մեկ անգամ եւս շնորհակալություն հայտնել գրասեր եւ բարերար Հարություն Սիմոնյանին այս գիրքը տպագրելու համար:

Միանգամայն համամիտ լինելով Ա. Եղիազարյանին՝ առաջարկում եմ մայրաքաղաքում, Սասունցի Դավթի արձանի հարեւանությամբ կառուցել մշակույթի օջախ, որը կկրի «Սասնա ծռեր» անունը, կունենա գրադարան, թանգարան, թատրոն եւ հոլյական աշխատանք կկատարի հատկապես մատաղ սերնդի դաստիարակության գործում:

Հարցազրույցը վարեց
ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԸ

Ջազ-փառատոները դառնում են ավանդական

«Ջազ Արտ» ֆիրմայի եւ «Նուշիկյան» ասոցիացիայի համատեղ ջանքերով կազմակերպվել էր հանդիպում լրագրողների հետ՝ հոկտեմբերի 28-30-ին Երեւանում անցկացվելիք միջազգային ջազ փառատոնի առիթով: Հանդիպման կազմակերպիչները, ոչ անտեղի, կարեւորելով այս փառատոնի (Երեւանում թվով երկրորդ) նշանակությունը, շեշտեցին, որ նման միջոցառումները շատ դրական են ազդում հանրապետության «իմիջի» վրա: Նշենք, որ նման երեւույթները նպաստում են միանգամից մի քանի բնագավառների՝ օրինակ մշակույթի, տուրիզմի զարգացմանը: Այդ պատճառով էլ զուր չէ, որ փառատոնի կազմակերպիչների անվանացանկի առաջին հորիզոնականում նշված է ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի անունը:

Փառատոնը, անշուշտ, մեծ իրադարձություն է ոչ միայն ջազի սիրահարների, այլեւ հայ իրականության համար, որովհետեւ «բուրժուական երաժշտություն» հարմարեցված պիտակով ջազը գրեթե անծանոթ է եղել սովետական հասարակությանը: Այսօր ջազը, թեեւ ուշացումով, հաստատվում է հայ իրականության մեջ: Միջազգային ջազ փառատոնը դառնում է ավանդական՝ իր պատվավոր տեղը գտնելով համաշխարհային ջազ փառատոների կատալոգում: Փառատոնը վերածնեց երեւանյան հանդիսատեսի հետաքրքրությունը ջազի նկատմամբ եւ պատճառ հանդիսացավ Հայաստանում մի քանի տասնյակ նոր ջազային համույթների ստեղծմանը:

Երեւանյան երկրորդ փառատոնը կտեւի 3 օր (2 օրով պակաս, քան նախորդն էր՝ տնտեսական, ֆինանսական եւ այլ պատճառներով): Կազմակերպիչները, սակայն, որպես փոխհատուցում, խոստանում են ավելի բարձրորակ եւ ավելի աշխարհահռչակ երաժիշտների մասնակցություն: Որպես ապացույց՝ նշվեց, որ հոկտեմբերի 29-ին Հայաստանում առաջին անգամ հանդես կգա մեր օրերի ջազային մեծություններից մեկը՝ Չիկ Կորեան՝ «Օրիջին» ակուստիկ համույթի հետ: Բացի աշխարհահռչակ ջազմենից, ակնկալվում են ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի, Ֆրանսիայի, Սլովակիայի եւ անշուշտ Հայաստանի երաժիշտների ելույթները:

Տոմսերը, ճիշտ է, մի քիչ թանկ են՝ 1000-12000 դրամ, բայց համելի բարձրաճաշակ երաժշտությունը առավել գայթակղիչ է:

ԳԱՅԱՆԵ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԱՄՆ

Գյուլբենկյանի արվեստի աշխարհը՝ Մետրոպոլիտեն թանգարանում

Նյու Յորքի արվեստասեր հասարակությունը նոյեմբերի 16-ից եզակի հնարավորություն է ունենալու տեսնելու Գյուլբենկյան հաստատության արվեստի գործերի հավաքածուն: «Միայն լավագույնը: Լիսաբոնի Գալուստ Գյուլբենկյան թանգարանի գլուխգործոցները» խորագրով ցուցահանդեսը բացվելու է հեղինակավոր Մետրոպոլիտեն արվեստի թանգարանում, հաղորդում է Ֆլորենս Ավագյանը «Արմինյն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթի էջերում: Ցուցադրվելիք 80 գործերի թվում են լինելու հին եգիպտական քանդակներ, խեցեգործական իրեր, ֆրանսիական արծաթեղեն եւ կահույք, ինչպես նաեւ հանրահայտ նկարիչների կտավներ եւ հայկական մանրանկարչության նմուշներ: Ցուցահանդեսը բաց է լինելու մինչեւ 2000 թ. փետրվարի 27-ը:

Գալուստ-Սարգիս Գյուլբենկյանը աշխարհին ծանոթ է որպես «Պարոն 5 տոկոս»՝ Առաջին աշխարհամարտի օրերին նավթարդյունաբերության բնագավառում իր ունեցած բաժնետոմսերի համար: 1930-ականների սկզբից Փարիզում ապրելուց հետո՝ 1942-ին տեղափոխվել է Լիսաբոն եւ մինչեւ կյանքի վերջն ապրել այնտեղ: 1969-ին հիմնադրված նրա անունով թանգարանն աշխարհում ամենամեծերի թվում է դասվում եւ ընդգրկում է մոտ 6 հազար աշխատանք: 1920-30-ական թվերին ոչ մի թանգարան չէր կարող մրցել նկարներ կամ արվեստի եզակի ստեղծագործություններ ձեռք բերելու Գյուլբենկյանի ֆինանսական հնարավորությունների հետ:

Վերոհիշյալ ցուցահանդեսի առիթով ելույթ ունենալով՝ թանգարանի նախագահ եւ հոգաբարձու դոկտ. Պեդրո Թամենն ասել է. «Այն փաստը, որ ցուցահանդեսն ընդգրկելու է տարբեր ժամանակներ եւ տարբեր մշակույթներ, որ ներկայացված գլուխգործոցները հավաքել է հայկական ծագումով անձը, եւ որ դրանք ներկայացվելու են հռչակավոր Մետրոպոլիտեն թանգարանում, որտեղ աշխարհի տարբեր ծայրերից եկած այցելուներն առիթ են ունենալու ծանոթանալու դրանց, իրադարձությունը դարձնում է եզակի եւ տարվա ամենակարեւոր մշակութային միջոցառումը»: Բարձր գնահատելով Գյուլբենկյանի ճաշակը, նա նշել է, որ նրա երազանքներից մեկն է եղել «որդիներին» հավաքել մեկ կտուրի ներքո: Դոկտ. Թամենն ավելացրել է, որ այս տարի Լիսաբոնի Գյուլբենկյան թանգարանը նշում է իր գոյության 30-ամյակը եւ այդ առթիվ հիմնովին վերանորոգվում է:

Ցուցահանդեսի բացումից առաջ տեղի ունեցած հավաքի ընթացքում Մետրոպոլիտենի տնօրեն Ֆիլիպ Մոնտեբելլոն, դիմելով հայ եւ ամերիկացի լրագրողներին, «հարուստ եւ անսովոր հավաքածու» է անվանել ցուցադրվելիք նմուշները եւ նշել, որ իր թանգարանն իրոք առանձնաշնորհյալ վիճակում է՝ միջազգային հասարակությանը ներկայացնելու գլուխգործոցներ, որոնք շատերի համար նորություն կլինեն: «Այդ գործերը հավաքողի բազմազան հետաքրքրությունների եւ արվեստի հոյակապ ճանաչողության վկայություններ են», ասել է նա՝ չմոռանալով ավելացնել, որ Գյուլբենկյանը միշտ հպարտացել է իր հայկական ծագումով:

Այս նշանակալի ցուցահանդեսի հովանավորներն են Յակոբ Գեւորգյան հիմնադրամը եւ Քոսակ ընտանիքի հիմնադրամը՝ աջակցությամբ Պարի Քեդրայ Բիրչ հիմնարկության:

Ցուցահանդեսի օրերին լույս կընծայվի գեղեցիկ մի ալբոմ, որի առաջաբանը գրել է Գյուլբենկյան թանգարանի տնօրեն Խոսե Քասթել-Բրանկո Փերեյրան: Նոյեմբերի 15-ին հատուկ համերգ է տեղի ունենալու բացման առիթով, իսկ դեկտեմբերի 12-ին դասախոսություն՝ նվիրված Գյուլբենկյան թանգարանին:

Հ. Ծ.

Ընդլայնվում է Դետրոյթի Ալեք եւ Մարի Մանուկյան դպրոցը

Դետրոյթի Սուրբ Հովհաննես հայկական եկեղեցում հավաքված 400 հայերն այստեղ էին եկել նշելու ՀԲԸՄ Ալեք եւ Մարի Մանուկյան դպրոցի 30-րդ տարեդարձը:

Գեղեցիկ ձեւավորված սրահում հավաքված հյուրերը ունկնդրում էին ջութակահար Հերրի Հովակիմյանին: Ծրագիրը բացվեց Տիրան վարդապետի օրհնությամբ, այնուհետեւ տոնակատարությունների կազմակերպիչ Միհրան Հոփլամազյանն ասաց բացման խոսքը: Ծրագրի ղեկավար Տիգրան Գյուրջյանն իր խոսքում նշեց, որ ինքն ու կինը եւս Մանուկյան դպրոցի շրջանավարտներ են, եւ դպրոցի օգտին է խոսում այն փաստը, որ այսօրվա սաների ծնողներից շատերն էլ այս դպրոցն են ավարտել, դառնալով բժիշկներ ու ատամնաբույժներ, ինժեներներ ու մտավորականներ՝ բարձր պահելով դպրոցի պատիվը:

Դետրոյթի քաղաքագլուխ Դեննիս Վ. Արչերն իր շնորհավորական խոսքում նշեց, որ նախկին եւ ներկա ուսանողների հաջողությունները «շնորհակալություն են հանգուցյալ Ալեք Մանուկյանի ընտանիքին, որը 1969-ին հիմնադրել եւ այնուհետեւ շատ բան է արել դպրոցի համար»: Հայկական առաքելական միության նախագահ Ռիչարդ Մանուկյանը նշեց, որ ողջ կյանքը հայ երեխաների կրթության մասին մտահոգ իր ծնողների հույսերն ու երազանքները տեսնում է իրականացած: Նա հույս հայտնեց, որ նոր հազարամյակում եւս դպրոցը կշարունակի իր ազգաշահ գործունեությունը: Դր. Նադյա Սարաֆյանը գովեստի խոսքեր ասաց իր կյանքի 28 տարիները դպրոցին նվիրած (որից 10-ը դպրոցի տնօրենի պաշտոնում) Միհրան Հոփլամազյանին, շնորհակալություն հայտնեց վերջին 2 տարին դպրոցի ղեկը վարած եւ թոշակի անցած դր. Ռոզ Բերբերյանին: Հատուկ պարգեւատրվեց 25 տարի դպրոցում աշխատած Դիաննա Գազելյանը, ինչպես եւ հարգանքի հավաստիք մատուցվեց 27 տարի առաջ Ալեք Մանուկյանի հիմնադրած ՀԲԸՄ հատուկ ծրագրերի կոմիտեին, որի նպատակը դպրոցի եւ իրենց կյանքը դպրոցին նվիրած անհատների համար միջոցների հայթայթումն է: ԱՄՆ-ի սենատոր Սփենսեր Աբրահամի ուղերձում ասվում էր. «Ծառայության 30 տարիների ընթացքում դպրոցը նպաստել է կրթական գործին եւ ապացուցել իր նվիրվածությունը հայ համայնքին, ինչի համար ծափահարում եմ ձեզ: Դպրոցի տարեդարձը նշելով՝ հպարտացեք, որ կերտել եք ձեր դպրոցի բովով անցած շատ պատանիների ապագան»:

Ռ. ԱՇՐՅԱՆ
The Armenian Mirror-Spectator

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ՇԱԽՄԱՏ

Կարեն Ասրյանը՝ Հայաստանի չեմպիոն

Հայաստանի տղամարդկանց 59-րդ առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարը դրամատիկ ավարտ ունեցավ: Վերջին տուրում առաջինն ավարտեցին իրենց պարտիան Արոնյանն ու Լպուտյանը: Կարծես թե ոչ-ոքին Արոնյանին թույլ տվեց լրացնել երրորդ գրոսմայստերական նորման, բայց չեմպիոնի տիտղոսի ճակատագիրը դեռ անորոշ էր: Լեւոնին կարող էր հասնել գրոսմայստեր Ասրյանը, եւ այդ դեպքում չեմպիոնին որոշելու էին, ըստ էության, վերջին տեղերը զբաղեցնող շախմատիստները: Այդպիսին է ՖԻԴԵ-ի կանոնակարգը՝ միավորների հավասարության դեպքում առավելություն է ստանում այն շախմատիստը, որն ավելի հաջող է խաղացել ավելի բարձր տեղեր գրաված մասնակիցների հետ, եւ համեմատությունը կատարվում է հենց աղյուսակի ստորին տողերից:

Երբ ոչ-ոքի խաղաց Մասիկոզյան-Խաչիկյան զույգը, իսկ Հակոբյանը հաղթեց Նալբանդյանին, պարզ դարձավ, որ լրացուցիչ ցուցանիշներն Ասրյանի օգտին են: Կարենն առավելություն էր պահպանում Արա Մինասյանի հետ պարտիայում, սակայն նրա հակառակորդը շատ համառ էր պաշտպանվում: Ի վերջո, Մինասյանն ընտրեց մի տարբերակ, որը հերքվեց գեղեցիկ, էտյուդային միակ շարունակությամբ: Սպիտակները թույլ էին տալիս սեւերի զինվորի փոխարկումը թագուհու, բայց հաղթում էին: Արա Մինասյանն ընդունեց իր պարտությունը, ինչը միաժամանակ նշանակում էր, որ Հայաստանի նոր չեմպիոնը Կարեն Ասրյանն է: Տուրի մյուս պարտիաներում Արտաշես Մինասյանը հաղթեց Նաղանյանին, Եղիազարյանը՝ Սարգսյանին:

Մրցաշարի վերջնական արդյունքները հետեւյալն են. 1. Կարեն Ասրյան, 2. Լեւոն Արոնյան՝ 7,5-ական, 3. Արտաշես Մինասյան՝ 7, 4. Արսեն Եղիազարյան՝ 6,5, 5. Գաբրիել Սարգսյան՝ 6, 6. Արա Մինասյան՝ 5,5, 7-8. Տիգրան Նալբանդյան եւ Աշոտ Նաղանյան՝ 5-ական, 9-10. Սմբատ Լպուտյան եւ Վարուժան Հակոբյան՝ 4,5-ական, 11-12. Մելիքսեթ Խաչիյան եւ Անդրանիկ Մասիկոզյան՝ 3,5-ական միավոր:

Նշենք, որ Կարեն Ասրյանը Հայաստանի առաջնությունների 65-ամյա պատմության մեջ 29-րդ չեմպիոնն է: 19-ամյա գրոսմայստերը մրցաշարում տարավ 5 հաղթանակ (որից 3-ը՝ վերջին հինգ տուրում), 5 պարտիա ավարտեց ոչ-ոքի արդյունքով եւ ընդամենը մեկում պարտվեց: Մեծ հաջողություն կարելի է համարել նաեւ Լեւոն Արոնյանի ելույթը: Այս ամսվա սկզբին իր 17-ամյակը նշած պատանին մեկ ամսվա ընթացքում լրացրեց երկու գրոսմայստերական նորմա, եւ նշենք, որ Լեւոնը ուրախալի խաղ է ցուցադրում: Գուցե ավելին կարելի էր սպասել Արտաշես Մինասյանից: Նա, ինչպես նաեւ Արոնյանը, բոլորից շատ հաղթանակներ տարավ մրցաշարում (6), բայց երեք պարտությունները Հայաստանի նախկին չեմպիոնին թույլ չտվեցին ավելի բարձր տեղ նվաճել: Լավ տպավորություն թողեց 15-ամյա Գաբրիել Սարգսյանի խաղը: Առաջին անգամ մասնակցելով նման մրցաշարի՝ պատանի շախմատիստը տեղ գրավեց առաջին հնգյակում, ինչը նրան թույլ է տալիս առանց ընտրության հանդես գալ հաջորդ առաջնությունում: Ցավոք, անհաջող հանդես եկավ Սմբատ Լպուտյանը, որն ամբողջ մրցաշարի ընթացքում պայքարում էր նաեւ «երկրորդ ճակատում»՝ հիվանդության դեմ:

Երեկ ՀՇԿՏ-ում տեղի ունեցավ մրցաշարի հանդիսավոր փակումը: Աչքի ընկած մասնակիցները պարգեւատրվեցին տարբեր մրցանակներով, այդ թվում՝ նաեւ դրամական: Առաջին տեղը բաժանողները ստացան 1 մլն 250 հազարական դրամ, երրորդ տեղ գրավողը՝ 600 հազար, չորրորդը՝ 300 հազար, հինգերորդը՝ 200 հազար դրամ եւ այլն:

Ինչպես միշտ, մրցաշարը լավ էր լուսաբանվում «Շախմատային Հայաստանի» հատուկ թողարկումների էջերում: Շախմատասերների ուշադրությանն են առաջարկվել մրցաշարի բոլոր պարտիաները եւ այլ հետաքրքիր նյութեր:

ԱՐՄԵՆ ՆԻԿՈՂՈՍՅԱՆ,
Միջազգային կարգի մրցավար

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հինգ հաջողակները հայտնի են

Եվրոպական երկրների Չեմպիոնների լիգայի 5-8-րդ խմբերում անցկացվեցին նախավերջին տուրի հանդիպումները: Արդեն հայտնի են այն հինգ թիմերը, որոնք կշարունակեն պայքարը պատվավոր մրցանակի համար, իսկ մյուս երեքը կորոշվեն վերջին տուրից հետո:

Վստահ հաղթանակներ տարան 5-րդ խմբի առաջատարներ «Պորտոն» եւ «Ռեալը»: Վերջինս ոչ մի հույս չթողեց «Օլիմպիակոսին»՝ երեք անպատասխան գնդակ ուղարկելով նրա դարպասը: Գոլերը խփեցին Ռաուլը, Մորիենտեսը եւ Ռոբերտո Կառլոսը: Մյուս խաղում «Պորտոն» առաջին իսկ րոպեին գրավեց «Մոլդեի» դարպասը եւ հասավ հաղթական ավարտի:

6-րդ խմբի երկու հանդիպումներն էլ ավարտվեցին միեւնույն 2-1 հաշվով: Չեմպիոնների լիգայի նախորդ խաղարկության եզրափակիչի մասնակից «Բավարիան» հյուրընկալվելիս զիջեց աղյուսակի վերջատեղի «Էյնդհովենին»: Վերջինիս կազմում աչքի ընկավ բելգիացի Լյուկ Նիլիսը: Առաջին խաղակեսի ավարտից անմիջապես առաջ նրա փոխանցումից հետո հաշիվը բացեց Ռուդ վան Նիստելռոյը: Երկրորդ խաղակեսում պատանի Ռոկե Սանտակրուսը հաշիվը հավասարեցրեց, բայց դրանից հետո Նիլիսը հեռահար հարվածով հաղթանակ բերեց հոլանդացիներին: Իր մասնակցությունը հաջորդ փուլին ապահովեց իսպանական «Վալենսիան», որը հաղթեց մինչ այդ առաջին տեղում ընթացող «Գլազգո Ռեյնջերսին»:

Նման հնարավորությունից զրկվեց 7-րդ խմբում հանդես եկող «Սպարտակը», որը մինչ այդ որոշ հույսեր պահպանում էր: Մոսկվացիները «Լուժնիկիում» չկարողացան հաղթել «Վիլեմ-II»-ին: Նրանք գոլ խփելու բազմաթիվ հնարավորություններ ունեցան, բայց միայն մեկ անգամ գրավեցին մրցակցի դարպասը: Աչքի ընկավ Արսյոմ Բեզրոդնին (25-րդ րոպեին): Պատասխան գոլը խփեց Օսման Սանուն (69'), եւ հոլանդացիները վաստակեցին առաջին միավորը: Այս հանդիպման արդյունքն արդեն հայտնի էր, երբ խաղադաշտ մտան «Բորդոն» ու «Սպարտան»: Ոչ-ոքին բավարարում էր երկու թիմերին էլ, եւ այդ արդյունքն էլ գրանցվեց:

Խճճված է իրավիճակը 8-րդ խմբում: Առաջատարը՝ «Հերտան», Բեռլինում անսպասելիորեն խոշոր հաշվով պարտություն կրեց «Գալաթասարայից»: Հետաքրքիր, սուր պայքարում ընթացավ այս խմբի մյուս՝ «Միլան»-«Չելսի» հանդիպումը: Մրցավարն ստիպված էր երկու թիմերի խաղացողներին հանդարտեցնելու նպատակով մի քանիսին դեղին քարտ ցույց տալ: Երկրորդ խաղակեսի միջնամասում Օլիվեր Բիրհոֆն առաջ մղեց «Միլանին»: Ստանալով ձախից կատարած փոխանցումը՝ նա գլխի հարվածով գնդակն ուղարկեց լոնդոնցիների դարպասը: Ընդամենը 3 րոպե անց հյուրերը հավասարեցրին հաշիվը. պատասխան գոլը խփեց Ուայզը:

Ռ. Ա.

Հինգերորդ խումբ

«Ռեալ» (Իսպանիա)-«Օլիմպիակոս» (Հունաստան)՝ 3-0
«Պորտո» (Պորտուգալիա)-«Մոլդե» (Նորվեգիա)՝ 3-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Պորտո	5	4	0	1	9-5	12
2. Ռեալ	5	3	1	1	14-7	10
3. Օլիմպիակոս	5	1	1	3	8-12	4
4. Մոլդե	5	1	0	4	6-13	3

Վեցերորդ խումբ

«Էյնդհովեն» (Հոլանդիա)-«Բավարիա» (Գերմանիա)՝ 2-1
«Գլազգո Ռեյնջերս» (Շոտլանդիա)-«Վալենսիա» (Իսպանիա)՝ 1-2

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Վալենսիա	5	2	3	0	7-4	9
2. Գլազգո	5	2	1	2	7-6	7
3. Բավարիա	5	1	3	1	6-6	6
4. Էյնդհովեն	5	1	1	3	5-9	4

Յոթերորդ խումբ

«Բորդո» (Ֆրանսիա)-«Սպարտա» (Չեխիա)՝ 0-0
«Սպարտակ» (Ռուսաստան)-«Վիլեմ-II» (Հոլանդիա)՝ 1-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բորդո	5	3	2	0	7-4	11
2. Սպարտա	5	2	3	0	9-4	9
3. Սպարտակ	5	1	2	2	7-7	5
4. Վիլեմ-II	5	0	1	4	7-15	1

Ութերորդ խումբ

«Միլան» (Իտալիա)-«Չելսի» (Անգլիա)՝ 1-1
«Հերտա» (Գերմանիա)-«Գալաթասարայ» (Թուրքիա)՝ 1-4

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Չելսի	5	2	2	1	8-3	8
2. Հերտա	5	2	2	1	7-8	8
3. Միլան	5	1	3	1	4-4	6
4. Գալաթ.	5	1	1	3	7-11	4

Խաղացանկ

Հայաստանի ֆուտբոլի 1999 թ. առաջնության

Բարձրագույն խմբի մրցաշար. չորրորդ շրջան

28-րդ տուր
28 հոկտեմբերի (հինգշաբթի), ժ. 15:00
«Զվարթնոց»-«Ցեմենտ»
«Շիրակ»-«Գյումրի» ժ. 14:00
«Էրեբունի»-«Կիլիկիա»

29-րդ տուր
3 նոյեմբերի (չորեքշաբթի), ժ. 14:00
«Զվարթնոց»-«Գյումրի»
«Շիրակ»-«Դվին»
«Կիլիկիա»-«Երեւան»
«Էրեբունի»-«Արարատ»

30-րդ տուր
7 նոյեմբերի (կիրակի), ժ. 14:00
«Զվարթնոց»-«Շիրակ»
«Երեւան»-«Ցեմենտ»
«Գյումրի»-«Արարատ»
«Դվին»-«Կիլիկիա»

31-րդ տուր
13 նոյեմբերի (շաբաթ), ժ. 14:00
«Դվին»-«Գյումրի»
«Ցեմենտ»-«Կիլիկիա»
«Շիրակ»-«Էրեբունի»
«Արարատ»-«Երեւան»

32-րդ տուր
17 նոյեմբերի (չորեքշաբթի), ժ. 14:00
«Երեւան»-«Զվարթնոց»
«Արարատ»-«Շիրակ»
«Էրեբունի»-«Ցեմենտ»
«Գյումրի»-«Կիլիկիա»

21 նոյեմբերի (կիրակի)
պահեստային օր

33-րդ տուր
26 նոյեմբերի (ուրբաթ), ժ. 13:00
«Զվարթնոց»-«Դվին»
«Էրեբունի»-«Գյումրի»
«Ցեմենտ»-«Արարատ»
«Շիրակ»-«Երեւան»

34-րդ տուր
30 նոյեմբերի (երեքշաբթի), ժ. 13:00
«Զվարթնոց»-«Արարատ»
«Էրեբունի»-«Երեւան»
«Կիլիկիա»-«Շիրակ»
«Դվին»-«Ցեմենտ»

35-րդ տուր
5 դեկտեմբերի (կիրակի), ժ. 13:00
«Կիլիկիա»-«Զվարթնոց»
«Դվին»-«Էրեբունի»
«Գյումրի»-«Երեւան»
«Ցեմենտ»-«Շիրակ»

36-րդ տուր
9 դեկտեմբերի (հինգշաբթի), ժ. 13:00
«Էրեբունի»-«Զվարթնոց»
«Կիլիկիա»-«Արարատ»
«Երեւան»-«Դվին»
«Գյումրի»-«Ցեմենտ»

12 դեկտեմբերի (կիրակի)
Անցումային խաղ, Արմավիր

14 դեկտեմբերի (երեքշաբթի)
Հ. Տոնոյանի անվան սուպերգավաթ

Խաչբառ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Սիրունի: 2. Դիզակ: 3. Առնես: 4. Ջենովա: 6. Մուրաթա: 11. Մանուշակ: 12. Սողոմոն: 13. Աբելյան: 14. Գրաչովա: 15. «Արեւիկ»: 16. Դուման: 20. Բրանկա: 22. Ամարաս: 24. Դունկան: 25. Վանգա: 26. Իսայի:

Հորիզոնական

5. Ձիվանի: 7. Ռամզես: 8. «Զաբուղոն»: 9. Կարապետ: 10. Սիմոն: 13. Անգար: 15. Արանդ: 17. Տուպոլեւ: 18. Սալաչա: 19. Կուբան: 21. Կալան: 23. Նեւադա: 25. «Վիվալդի»: 27. Նեւսկայա: 28. Հարինգ: 29. Յոլյան:

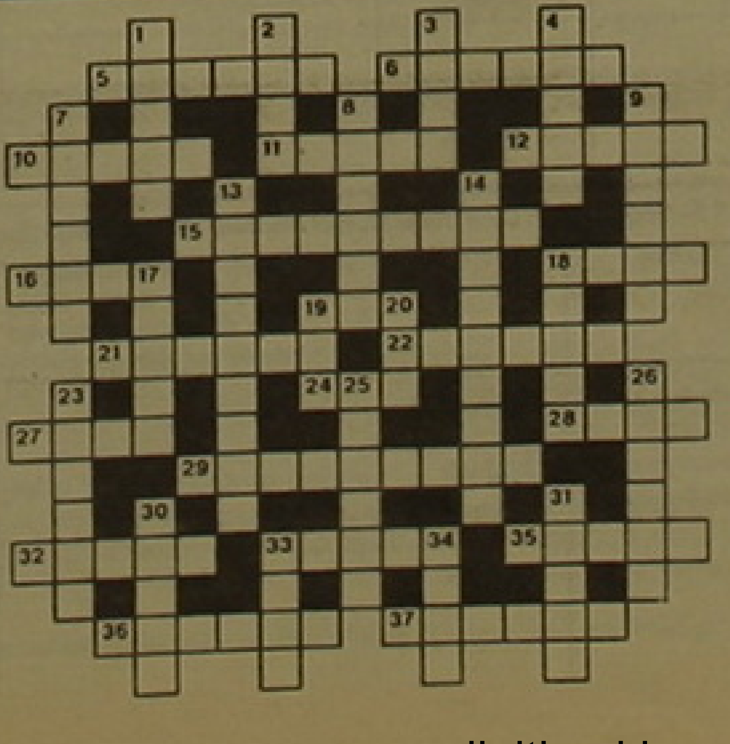

Ուղղահայաց

1. Չեչաքար: 2. Ա. Տիգրանյանի հանրահայտ օպերան: 3. Քայլերգ, ...: 4. Կենդանի կամ բույս, որը տարածված է աշխարհագրական որեւէ ոչ մեծ տարածքում: 7. Լեռնագագաթ Փամբակի լեռնաշղթայում: 8. Ծառերի տերեւախիտ մասը: 9. Սովետական առաջին օդաչուավոր ուղեծրակայանը: 13. Եվրոպայում XVII-XVIII դդ. ձեւավորված դրամատուրգիական ժանր: 14. Նար-Դոսի «Նեղ օրերից մեկը» պատմվածքի հերոսներից: 17. Հացազգի բարձրացողուն բույս: 18. Նահանգ ԱՄՆ-ում: 19. Հայկական հեթանոսական տոմարի ամիսների 12-րդ օրվա անունը: 20. Դոչ. ...: 23. Սփյուռքահայ կինոդերասանուհի: 25. Քիմիական գործարան Երեւանում: 26. Ռուս սովետական բանաստեղծ, մանկագիր, թարգմանիչ: 30. Դեղնակարմրագույն ձի: 31. Հոնդուրասի այժմյան անունը:

Հորիզոնական

5. Հայ վիպասան: 6. Հոլանդացի ծովագնաց: 10. «Մելանխոլիա» նկարի հեղինակը: 11. Թեթեւ, թափանցիկ գործվածք: 12. Ֆրանսիական կինոակադեմիայի բարձրագույն պարգեւը: 16. Բրազիլացի հայտնի ֆուտբոլիստ: 18. Միրո ասվածը հին հռոմեական դիցարանում: 19. Հայ գուսան: 21. Հին տիպի միալից հրացան: 22. Ամարաս վանքի հիմնադրողի անունը: 24. Հայերեն ի տառի անունը: 27. Շոգ, տաք վայր: 28. Հայոց մայր գետի պատմական անվանումը: 29. Հայ ժողովրդական դերասան: 32. Ամրոց Լեռնային Կիլիկիայում: 33. Հսկա եւ քաջ որսորդ հին հունական դիցաբանության մեջ: 35. Նահանգ ԱՄՆ-ում: 36. Հայ կինոդերասան: 37. Հունական դիցաբանության մեջ թովչանքների եւ գեղեցկության աստվածուհին:

Կազմեց Է. ՍՎԵՏՐՍՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Հաստատված է

Հայէկոնոմբանկի ընդհանուր ժողովի

1999թ. օգոստոսի 11-ի որոշմամբ
(արձանագրություն թիվ 2)

Խորհրդի նախագահ՝
Ս.Սուքիասյան

Հաստատված է

Հայէկոնոմբանկի ընդհանուր ժողովի

1999թ. օգոստոսի 11-ի որոշմամբ
(արձանագրություն թիվ 2)

Խորհրդի նախագահ՝
Ս.Սուքիասյան

«Հայաստանի էկոնոմիկայի զարգացման բանկ»
(արժեթղթեր թողարկող ձեռնարկության անվանումը)

բաց բաժնետիրական ընկերության բաժնետոմսերի 6-րդ թողարկման
(ձեռնարկության կազմակերպական իրավական տեսակը)

Սովորական բաժնետոմսեր
(արժեթղթի տեսակը)

ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ԱԶԴԱԳԻՐ

Ազդագրում զետեղված հաշվապահական հաշվետվությունների արժանահավատությունը վավերացված է «Ունդիք սքար» աուդիտորական կազմակերպության կողմից
Տնօրեն Ա. Մելքոնյան

ԱՍՏ .... „25„ օգոստոսի 1999թ.
կնքադրություն Կ.Տ.

1. Հիմնական տեղեկություններ ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ ԲԲԸ վերաբերյալ

1.1. Թողարկողի լրիվ անվանումը

Բանկի լրիվ անվանումն է «Հայաստանի էկոնոմիկայի զարգացման բանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն:

Թողարկողի կրճատ անվանումը

ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ (ԲԲԸ) /հետագայում Բանկ/:

1.2. Թողարկողի հասցեն

Հայաստանի Հանրապետություն, 375002, ք.Երեւան, Ամիրյան փ. 23/1: Թղթակցային հաշվի համարը ՀՀ Կենտրոնական բանկում 103002101634:

1.3. Թողարկողի կազմակերպական իրավական տեսակը

Բանկի իրավաբանական կարգավիճակը բաց բաժնետիրական ընկերություն:

Բանկը /նախկին ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկ/ Հայաստանի Հանրապետության պետական բանկերից առաջինն է վերակազմավորվել բաժնետիրական բանկի եւ գրանցվել ՀՀ Կենտրոնական բանկում 1991 թ. օգոստոսի 26-ին /գրանցում Թիվ 1/: Վերագրանցվել է 1993 թ. դեկտեմբերի 28-ին /գրանցում Թիվ 1/35/: Բանկը 1993 թ. դեկտեմբերի 28-ին ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից ստացել է Թիվ 1/35 բանկային գործառնությունների իրականացման Արտոնագիր, 1995թ. ապրիլի 6-ին Թիվ 1 արտարժույթով գործառնություններ իրականացնելու Գլխավոր արտոնագիր, 1996թ. հոկտեմբերի 31-ին բանկային գործունեության լիցենզիա Թիվ 1: 1998թ.հունիսի 8-ին Բանկային գործունեության լիցենզիա Թիվ 1:

1.4. Տեղեկություններ թողարկողի ղեկավար պաշտոնյաների մասին

Պաշտոնը	Ա. Հ. Ա.	Բաժնեմասը, թողարկման մասին որոշումն ընդունելու պահին՝ նշելով նրա կողմից տնօրինվող արժեթղթերի քանակն ըստ տեսակների	Վերջին հինգ տարվա ընթացքում զբաղեցրած պաշտոնները
Բանկի խորհրդի Նախագահ	Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	57105	Մինչեւ 1996թ. Տարա-վերանորոգման ֆաբրիկայի տնօրեն, 1996թ. մարտից «Տարա-վերանորոգում» ԲԲԸ նախագահ, 1999թ. «ՍԻԼ Կոնցեռնի» փոխտնօրեն, 1998թ. առ այսօր Հայէկոնոմբանկի խորհրդի նախագահ:
Բանկի խորհրդի անդամներ	Սուքիասյան Խաչատուր Ալբերտի	56988	1992-1995թթ. ՀՀ Արդյունաբերության նախարարությունում Կապերի եւ կոմերցիայի դեպարտամենտի տնօրեն, տնտեսական կապերի գլխավոր վարչության պետ, նախարարի խորհրդական, 1995-1996թթ. «ՍԻԼ» ՍՊԸ խորհրդական, 1996թ. սեպտեմբերից «ՍԻԼ Կոնցեռն»-ի նախագահ, 30.05.99թ. ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավոր:
	Սուքիասյան Ռոբերտ Ալբերտի	49506	Մինչեւ 1994թ. կոոպերատիվ «Ասպիկ» բանվոր, 1994թ. դեկտեմբերից «ՍԻԼ-կրեդիտ» ՍՊԸ տնօրեն, 1999թ. առ այսօր «ՍԻԼ Կոնցեռնի» փոխտնօրեն
	Սուքիասյան Էդուարդ Ալբերտի	50356	1994-1998թթ. «ՍԻԼ Կոնցեռն» գլխավոր մասնագետ, 1998թ. Sil trading տնօրեն, 1999թ. առ այսօր «ՍԻԼ Կոնցեռնի» փոխտնօրեն:
	Օսիպյան Աշոտ Ֆելիքսի	–	1994-1998թթ. ՀՀ Ֆինանսների նախարարություն առ. տնտեսագետ, գլխ. տնտեսագետ, բաժնի պետ, վարչության պետ, 04.98-08.98թ. ՀՀ ԿԲ նախագահի խորհրդական, 18.08.98թ. Հայէկոնոմբանկի խորհրդի նախագահի տեղակալ, 25.02.99թ.-ից առ այսօր Հայէկոնոմբանկի Գործադիր տնօրեն:
	Հովհաննիսյան Հարութ Հովհաննեսի	51183	1992թ.-ից HARWAL LTD Գործադիր տնօրեն
	Գրիգորյան Ալբերտ Հայկազի	–	1990-1996թթ. «Արմէլտոր» ՑՏՊԿ տաղավարի տնօրեն, 1996-ից առ այսօր «Նարեկ» ՍՊԸ տնօրեն
	Զարգարյան Արման Ռոբերտի	–	1995-97թթ. White ՍՊԸ տնօրեն, 1997-98թթ. «Արմ Արտ» ՍՊԸ տնօրեն, 1998-99թթ. «Սիլ Կոնցեռնի» գործադիր տնօրեն, 1999թ հուլիսից առ այսօր «Յունիսան» ՍՊԸ տնօրեն:
	Եղիազարյան Արմեն Բենիկի	20	1995թ.-ից Ամ Ֆինանսա-բյուջետային հանձնաժողովի նախագահ,1999թ. առ այսօր Հայաստանի Բանկերի Միության փոխնախագահ:

1.5. Տեղեկություններ բանկի վարչության անդամների մասին

Պաշտոնը	Ա. Հ. Ա.	Բաժնեմասը, թողարկման մասին որոշումն ընդունելու պահին՝ նշելով նրա կողմից տնօրինվող արժեթղթերի քանակն ըստ տեսակների	Վերջին հինգ տարվա ընթացքում զբաղեցրած պաշտոնները
Գործադիր տնօրեն (Վարչության նախագահ)	Օսիպյան Աշոտ Ֆելիքսի	–	1994-1998թթ. ՀՀ Ֆինանսների նախարարություն առ. տնտեսագետ, գլխ. տնտեսագետ, բաժնի պետ, վարչության պետ, 04.98-08.98թ. ՀՀ ԿԲ նախագահի խորհրդական, 18.08.98թ. Հայէկոնոմբանկի խորհրդի նախագահի տեղակալ, 25.02.99թ.-ից առ այսօր Հայէկոնոմբանկի Գործադիր տնօրեն:

digitised by A.R.A.R.@

Պաշտոնը	Ա. Հ. Ա.	Բաժնեմասը, թողարկման մասին որոշում ընդունելու պահին՝ նշելով նրա կողմից տնօրինվող արժեթղթերի քանակն ըստ տեսակների	Վերջին հինգ տարվա ընթացքում զբաղեցրած պաշտոնները
Վարչության անդամներ	Կարագյան Մանվել Միքայելի	—	1995-97թթ. «Բջնի» ԲԲԸ փոխտնօրեն, 1997-98թթ. «Հայմամուլ» գործակալության գլխ. տնօրեն, 29.10.98-23.12.98թ. Հայէկոնոմբանկի մասնաճյուղի կառավարիչ, 23.12.98թ-ից առ այսօր Հայէկոնոմբանկի գործադիր տնօրենի տեղակալ:
Վարչության անդամներ	Աթայան Վարդան Գրենայի	—	1994-1995թթ. «Կրեդիտ Երեւան» բանկում բրոքեր, գլխավոր բրոքեր, 1995-1996թթ ՀՀ Ազգային ժողովի ֆինանսավարկային, բյուջետային եւ տնտեսական հարցերի մշտական հանձնաժողովում խորհրդատու, 1996թ. դեկտեմբերից Բանկի Վարչության նախագահի առաջին տեղակալ, 29.04-28.07.98թ. ՀՀ հարկային տեսչություն բաժնի պետի տեղակալ, 30.07.98-05.03.99թ. «Զվարթնոց» օդանավակայան բաժնի պետ - գործադիր տնօրենի խորհրդական, 05.03.99թ-ից առ այսօր Հայէկոնոմբանկի գործադիր տնօրենի տեղակալ:
	Կաղարյան Գրիգոր Ռոբերտի	—	1995-96թթ. ՀՀ ԿԲ 1-ին կարգի մասնագետ, 29.05-23.10.98 Արդշինբանկ մասնագետ, բաժնի պետ, 23.10.98-07.01.99թ. Հայէկոնոմբանկի բաժնի պետ, 07.01-09.03.99թ. Հայէկոնոմբանկի մասնաճյուղի կառավարիչ, 09.03.99թ-ից առ այսօր Հայէկոնոմբանկի գլխ. հաշվապահ:
	Գյոզալյան Սուրեն Եղիշի	11	1985-1997թթ. ՀՀ գլխ. դատախազի օգնական, քննչական մասի պետ, 1998թ-ից առ այսօր Հայէկոնոմբանկի վարչության պետ:
	Սիմոնյան Անահիտ Պարույրի	—	1980-98թթ. ԵրԺՏԻ դասախոս, դոցենտ, 04-12.95թթ. Հայներարտբանկ վարչության պետ, 1996թ-ից առ այսօր Հայէկոնոմբանկի բաժնի պետ, վարչության պետ:
	Ղարիբյան Սամվել Գրիգորի	—	1994-98թթ. ՀՀ ԿԲ 1-ի կարգի մասնագետ, ավագ մասնագետ, վարչության պետի տեղակալ, 01.09.98-ից Հայէկոնոմբանկի վարչության պետ:
	Բալոյան Ռոմիկ Գրիգորի	—	03.1986-12.1996թթ. ՀՀ ՆԳ նախարարության համակարգում ղեկավար պաշտոններում, 1998թ. օգոստոսից առ այսօր Հայէկոնոմբանկի վարչության պետ:

1.6. Թողարկողի գործադիր տնօրենի հետ կնքված պայմանագրի հիմնական պայմանները

Բանկի Գործադիր տնօրենի հետ կնքված է աշխատանքային պայմանագիր երեք տարի ժամկետով (25.02.1999թ.-25.02.2002թ.), որը կարող է միակողմանի լուծարվել հետեւյալ դեպքերում

- Խորհրդի կողմից վարչության նախագահի օպերատիվ-կարգադրիչ գործունեությանը միջամտելու,
- Բանկի կանոնադրությամբ եւ աշխատանքային պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների պատշաճորեն չկատարելու.

Աշխատավարձի չափը սահմանված է ամսական 1,500 հազ. դրամ: Աշխատանքի վարձատրության այլ ձեւեր չեն նախատեսված:

1.7 Այն բաժնետերերի /փայատերերի/ լրիվ անվանումները եւ գտնվելու վայրերը, ովքեր արժեթղթերի տվյալ թողարկման մասին որոշում ընդունելու պահին ունեն ձայների ընդհանուր թվի 5 եւ ավելի տոկոսը:

Բանկի բաժնետոմսերի 6-րդ թողարկման որոշման ընդունման պահին բաժնետերերի ձայների ընդհանուր քանակի հինգ եւ ավելի տոկոս ձայներ ունեցող բաժնետերերն են

Բաժնետերերի անվանումը	Ղեկավարի անուն, ազգանուն, հայրանուն	փոստային ինդեքսը հասցեն	Ձայների քանակ (%)
Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	Ֆիզ. անձ	375018 ք. Երեւան Զավարյան փ. 6, բն1/5	14.28
Սուքիասյան Խաչատուր Ալբերտի	Ֆիզ. անձ	375018 ք. Երեւան Զավարյան փ. 6, բն1/5	14.25
Սուքիասյան Ռոբերտ Ալբերտի	Ֆիզ. անձ	375018 ք. Երեւան Զավարյան փ. 6, բն1/5	12.38
Սուքիասյան Էդուարդ Ալբերտի	Ֆիզ. անձ	375018 ք. Երեւան Զավարյան փ. 6, բն1/5	12.59
HARWAL LTD	Հովհաննիսյան Հարութ	P.O. BOX 4129 LIMASSOL, CYPRUS	12.80
DARIUSH MOHAZZABI	Ֆիզ. անձ	P.O.BOX 17086 JABAL ALI DUBAI UAE	10.00

1.8 Թողարկողի կառավարման մարմինները, դրանց ընտրության /նշանակման կարգն ու պայմանները/

Բանկի կառավարման մարմիններն են

- բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը, որը Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինն է,
- Բանկի խորհուրդը, որն ընտրվում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում,
- Բանկի գործադիր տնօրենը, որը ի պաշտոնե վարչության նախագահն է,
- Բանկի վարչությունը:

1.9. Թողարկողի կառավարման մարմինների իրավասությունները /ժողովների հրավիրման, որոշումների ընդունման կարգը եւ կանոնադրությամբ սահմանված այլ իրավասություններ/

Բանկի բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովը գումարվում է Բանկի հերթական ֆինանսական տարվա ավարտից հետո՝ 2-ից մինչեւ 6 ամիս ժամկետում: Բանկի տարեկան ժողովների միջեւ ընկած ժամանակահատվածը չպետք է երազանցի 18 ամսից:

1.9.1. Բանկի բաժնետերերի տարեկան ժողովից բացի գումարվող բաժնետերերի ընդհանուր ժողովները համարվում են արտահերթ: Բանկի բաժնետերերի տարեկան ժողովից բացի անհետաձգելի հարցերի քննարկման համար գումարվում են արտահերթ ժողովներ:

1.9.2. Բանկի բաժնետերերի արտահերթ ընդհանուր ժողովները գումարվում են Բանկի խորհրդի որոշմամբ, սեփական նախաձեռնությամբ, վերստուգիչ հանձնաժողովի, Բանկի աուդիտն անցկացնող անձի կամ պահանջը ներկայացնելու դրությամբ բանկի առնվազն 10 տոկոս ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի սեփականատեր հանդիսացող բաժնետիրոջ (բաժնետերերի) պահանջով:

1.9.3. Բաժնետերերն ունեն կանոնադրական հիմնադրամում իրենց բաժնետոմսերի քանակին համապատասխան ձայնի իրավունք: Բաժնետերերը կարող են իրենց ձայնի իրավունքը լիազորագրով հանձնել մեկ այլ բաժնետիրոջ:

1.9.4. Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը իրավասու է, եթե ժողովին ներկա են Բանկի ձայնի իրավունք տվող տեղաբաշխված բաժնետոմսերի 50%-ից ավելին տիրապետող բաժնետերերը:

1.9.5. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասություններն են

ա/ Բանկի Կանոնադրության հաստատումը, դրա մեջ փոփոխությունների եւ լրացումների կատարումը, Բանկի կանոնադրության հաստատումը նոր խմբագրությամբ,

բ/ Բանկի վերակազմակերպման մասին որոշում ընդունելը,

գ/ Բանկի լուծարումը, լուծարային հանձնաժողովի նշանակումը, միջանկյալ եւ ամփոփիչ լուծարային հաշվեկշռի հաստատումը,

դ/ Բանկի խորհրդի անդամների ընտրությունը եւ նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը: Բանկի խորհրդի անդամների ընտրության հարցերը քննարկվում են բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովներում: Բանկի խորհրդի անդամների ընտրության հարցը Բանկի արտահերթ ժողովներում կարող է քննարկվել, եթե բանկի արտահերթ ընդհանուր ժողովը որոշում է ընդունել Բանկի խորհրդի կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին:

ե/ Բաժնետոմսերի հայտարարված ծավալի առավելագույն չափի սահմանումը,

զ/ բաժնետոմսերի անվանական արժեքի ավելացման կամ լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխման միջոցով Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի չափի մեծացումը,

է/ Բանկի վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամների ընտրությունը եւ նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը,

ը/ Բանկի աուդիտն անցկացնող անձի հաստատումը,

թ/ Բանկի տարեկան հաշվետվությունների, հաշվապահական հաշվեկշռի, շահույթի եւ վնասի բաշխման, տարեկան շահաբաժինների չափի հաստատումը, ինչպես նաեւ Բանկի մասնաճյուղերի տարեկան արդյունքների հաստատումը,

ժ/ Բանկի բաժնետոմսերի կամ բաժնետոմսերի փոխարկվող Բանկի այլ արժեթղթերի բաժնետերերի նախապատվության իրավունք չկիրառելու մասին որոշման ընդունումը,

ժա/ ընդհանուր ժողովի վարման կարգը եւ հաշվիչ հանձնաժողովի ձեւավորումը.

ժբ/ օրենքով սահմանված դեպքերում Բանկի գույքի օտարման եւ ձեռք բերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքումը (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 50%-ից ավելին):

1.9.6. Որոշումներն ընդունվում են ժողովին մասնակցող բաժնետերերի ձայների պարզ մեծամասնությամբ: Ընդ որում 1.9.5. կետի (ա), (բ), (գ), (ե) եւ (ժբ) ենթակետերով սահմանված հարցի շուրջ որոշումներն ընդունվում են բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից ժողովին մասնակցող ձայների իրավունք տվող բաժնետոմսերի սեփականատերերի ձայների ¾-ով: Ժողովի նախապատրաստումը եւ վարումը իրականացվում է ըստ Բանկի ընդհանուր ժողովի հաստատած կարգի:

1.9.7. Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի որոշումները կարող են ընդունվել առանց ժողովի գումարման՝ հեռակա կարգով քվեարկությամբ (հարցման միջոցով): Սույն կանոնադրության 1.9.5. կետի (թ) ենթակետով սահմանված հարցերի վերաբերյալ որոշումը չի կարող ընդունվել հեռակա կարգով քվեարկությամբ:

1.9.8. Հեռակա կարգով քվեարկությամբ ընդունված բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի որոշումը իրավասու է եթե քվեարկությանը մասնակցել են բանկի ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի առնվազն կեսին տիրապետող բաժնետերերը:

1.9.9. Հեռակա կարգով քվեարկությունը կատարվում է ՀՀ «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» օրենքի 82-րդ հոդվածի պահանջներին համապատասխանող քվեաթերթիկների օգտագործմամբ:

1.9.10. Բանկի ընդհանուր ժողովի ավարտից 15-օրյա ընթացքում երկու օրինակով կազմվում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի արձանագրություն, որը բովանդակում է ժողովում կայացած ելույթների հիմնական դրույթները, քվեարկության դրված հարցերը, այդ հարցերի վերաբերյալ քվեարկության արդյունքները, ժողովի կողմից ընդունված որոշումները:

1.9.11. Բանկի խորհուրդը բաժնետերերի ընդհանուր ժողովների միջեւ ընկած ժամանակաշրջանում իրականացնում է ընդհանուր ժողովի լիազորությունները՝ բացառությամբ ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությունների:

1.9.12. Բանկի խորհրդի անդամներն ընտրվում են բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովում մեկ տարի ժամկետով՝ բանկի բաժնետերերի կողմից: Բանկի Խորհրդի անդամ կարող են լինել նաեւ Բանկի բաժնետեր չհանդիսացող անձինք:

1.9.13. Բանկի խորհրդի կազմը բաղկացած է 9 անդամներից:

1.9.14. Բանկի խորհրդի կազմում կարող են ընտրվել Բանկի աշխատակազմի (բանկի գլխամասային գրասենյակի, մասնաճյուղերի, բանկի ենթակա այլ կազմակերպությունների) բաժնետեր հանդիսացող աշխատակիցներ՝ Գործադիր տնօրենի (Վարչության նախագահի) կամ վարչության ներկայացմամբ:

1.9.15. Բանկի խորհրդի անդամների լիազորությունների ընդհանուր տեւողությունը չի սահմանափակվում:

1.9.16. Բանկի այն բաժնետերերը, որոնք բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու ամսաթվի դրությամբ տիրապետում են բանկի ձայնի իրավունք տվող տեղաբաշխված բաժնետոմսերի 10 եւ ավելի տոկոսին, իրավունք ունեն առանց ընտրության ընդգրկվել Բանկի խորհրդի կազմում կամ նշանակել իրենց ներկայացուցչին:

Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությանն օրենքով վերապահված հարցերը չեն կարող նրա կողմից փոխանցվել ընկերության գործադիր մարմնին:

1.9.17. Բանկի խորհուրդը իրավասու է.

- որոշել Բանկի գործունեության հիմնական ուղղությունները,
- օրենքով սահմանված դեպքերում հրավիրել Բանկի տարեկան եւ արտահերթ ընդհանուր ժողովներ,
- հաստատել Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի օրակարգը,
- Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու, ամսաթիվը հաստատելու, ինչպես նաեւ բոլոր այն հարցերը լուծելու, որոնք կապված են Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի նախապատրաստման եւ գումարման հետ,
- որոշում ընդունել պարտատոմսերի եւ այլ արժեթղթերի տեղաբաշխման վերաբերյալ,
- դուստր ընկերություններ ստեղծելու, դրանց եւ կախյալ ընկերությունների կանոնադրական հիմնադրամում մասնակցության չափի մասին որոշումների ընդունմանը,
- հաստատել Բանկի վարչակազմակերպչական կառուցվածքը,
- հաստատել Բանկի ամենամյա ծախսերի նախահաշիվը,
- ձեւավորել բանկի վարչությունը՝ Գործադիր տնօրենի (Վարչության նախագահի) նշանակումը, նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը, վարչության նախագահի եւ վարչության անդամների վարձատրության ու ծախսերի վճարման կարգն ու պայմանները,
- կազմակերպել Բանկի աուդիտորական փորձաքննությունը եւ տարեկան ժողովի հաստատմանը ներկայացնելու աուդիտն անցկացնող անձին,
- սահմանել Բանկի աուդիտն անցկացնող անձի վարձատրության չափը,
- նախապատրաստել առաջարկություններ ընդհանուր ժողովի համար՝ Բանկի բաժնետոմսերի դիմաց վճարվող տարեկան շահաբաժինների չափի եւ վճարման կարգի վերաբերյալ,
- սահմանել Բանկի բաժնետոմսերի միջանկյալ (եռամսյակային կամ կիսամյակային) շահաբաժինների չափը եւ վճարման կարգը.

digitised by A.R.A.R.@

- հաստատել Բանկի կառավարման մարմինների գործունեությունը կանոնակարգող ներքին փաստաթղթերը,
- կնքել Բանկի գույքի օտարման եւ ձեռք բերման հետ կապված խոշոր գործարքները (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 25-50%-ի չափով),
- որոշումներ ընդունել մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների եւ գործառնական գրասենյակների /կետերի/ ստեղծման եւ դադարեցման մասին,
- որոշել Բանկի կողմից բաժնետերերի ժողովի հետ կապված տեղեկությունների եւ նյութերի հաղորդման ձեւի մասին,
- իրականացնել օրենսդրությամբ սահմանված այլ իրավասություններ:

1.9.18. Բանկի կանոնադրության մեջ լրացումներն ու փոփոխությունները կատարվում են, ինչպես նաեւ բանկի կանոնադրությունը նոր խմբագրությամբ հաստատվում է բանկի մասնակիցների ընդհանուր ժողովում՝ ձայների է-ով ընդունված որոշմամբ:

1.9.19. Բանկի խորհրդի նիստերը հրավիրվում են նրա նախագահի կամ տեղակալի կողմից ոչ պակաս, քան երեք ամիսը մեկ անգամ: Բանկի խորհրդի նիստերը կարող են անցկացվել հեռակա քվեարկությամբ (հարցման միջոցով):

1.9.20. Բանկի խորհրդի նիստերը գումարվում են Բանկի խորհրդի նախագահի նախաձեռնությամբ, Բանկի խորհրդի անդամի կամ Բանկի աուդիտն իրականացնող անձի, վերաստուգիչ հանձնաժողովի կամ գործադիր տնօրենի /Վարչության նախագահի/ կամ վարչության պահանջով: Բանկի խորհրդի նիստն իրավասու է (քվորում ունի), եթե նիստում մասնակցում են խորհրդի անդամների կեսից ավելին: Բանկի խորհրդի որոշումներն ընդունվում են նիստին ներկա խորհրդի անդամների ձայների պարզ մեծամասնությամբ: Ձայների հավասարության դեպքում նախագահն ունի որոշիչ ձայնի իրավունք:

1.9.21. Բանկի խորհրդի նախագահը.
- ընտրվում է Բանկի խորհրդի անդամների կողմից, խորհրդի անդամների ընդհանուր ձայների քանակի մեծամասնությամբ,
- կազմակերպում է Բանկի խորհրդի աշխատանքները,
- գումարում եւ նախագահում է Բանկի խորհրդի նիստերը,
- կազմակերպում է նիստերի արձանագրության վարումը,
- նախագահում է Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովներում,
- կնքում է Բանկի Գործադիր տնօրենի (Վարչության նախագահի) եւ վարչության անդամների հետ պայմանագրեր,
- խորհրդի նախագահի բացակայության դեպքում նրա պարտականությունները խորհրդի որոշմամբ կատարում է Բանկի խորհրդի նախագահի տեղակալը: Բանկի խորհրդի գործունեությունը իրականացվում է ընդհանուր ժողովի կողմից հաստատված կանոնակարգի համաձայն:

1.9.22. Բանկի Գործադիր տնօրենը (Վարչության նախագահը).
- տնօրինում է Բանկի գույքը, այդ թվում ֆինանսական միջոցները եւ գործարքներ է կատարում Բանկի անունից,
- ներկայացնում է Բանկը ՀՀ-ում եւ արտասահմանում,
- գործում է առանց լիազորագրի,
- տալիս է լիազորագրեր,
- սահմանված կարգով կնքում է պայմանագրեր, այդ թվում աշխատանքային,
- խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Բանկի վարչության կանոնակարգը,
- իր իրավասության սահմաններում արձակում է հրամաններ, հրահանգներ, կատարման համար պարտադիր ցուցումներ եւ վերահսկում դրանց կատարումը,
- կատարում է Բանկի վարչության նախագահի տեղակալների եւ վարչության անդամների միջեւ պարտականությունների բաշխում,
- օրենսդրությամբ սահմանված կարգով աշխատանքի է ընդունում եւ ազատում Բանկի աշխատակիցներին,
- Բանկի աշխատակիցների նկատմամբ կիրառում է խրախուսման եւ կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ,
- լուծում է սույն կանոնադրությամբ իրեն վերապահված այլ հարցեր, իր իրավասության շրջանակներում իրականացնում այլ ֆունկցիաներ:

1.9.23. Բանկի վարչությունը.
- կազմվում է Գործադիր տնօրենից (Վարչության նախագահից), նրա տեղակալներից, գլխավոր հաշվապահից, ինչպես նաեւ Բանկի գործունեությունը կարգավորող այլ վարձու աշխատողներից, որոնք նշանակվում են բանկի խորհրդի կողմից,
- իրականացնում է Բանկի գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը,
- կազմակերպում է ընդհանուր ժողովի, Բանկի խորհրդի եւ իր կողմից ընդունված որոշումների կատարումը,
- գումարում է իր նիստերը ըստ անհրաժեշտության, բայց ոչ պակաս, քան ամիսը մեկ անգամ,
- իր իրավասության շրջանակներում սահմանում է վարկավորման ու ֆինանսավորման, հաշվարկների, դրամաշրջանառության, դրամարկղային սպասարկման, դրամի ու Բանկի այլ արժեքների պահպանումը, հաշվառումն ու հաշվետվությունը եւ իրականացնում է դրանց վերահսկողությունը,
- սահմանում է ակտիվային ու պասիվային գործառնությունների գծով տոկոսադրույքների քաղաքականությունը,
- վերահսկում է օրենսդրության պահպանումը Բանկում եւ նրա կառուցվածքային ստորաբաժանումներում,
- նախապես քննարկում է վարչության կողմից Բանկի բաժնետերերի Ընդհանուր ժողովի եւ Բանկի խորհրդի քննարկմանը ներկայացվող հարցերը,
- քննարկում է վերստուգումների, ստուգումների նյութերը, Բանկի ստորաբաժանումների ղեկավարների հաշվետվությունները,
- հաստատում է
- Բանկի աշխատողների եւ մյուս ստորաբաժանումների ղեկավարների եւ աշխատողների իրավունքների ու պարտականությունների մասին հրահանգները,
- քննարկում է Գործադիր տնօրենի (Վարչության նախագահի), վարչության անդամների եւ Բանկի կառուցվածքային ստորաբաժանումների կողմից վարչության քննարկմանը ներկայացված այլ հարցեր:

1.9.24. Վարչության նիստը իրավասու է լուծել ներկայացվող հարցերը, եթե նիստին ներկա են վարչության անդամների առնվազն գ-ը: Որոշումներն ընդունվում են պարզ մեծամասնությամբ բաց քվեարկությամբ: Հավասար ձայների դեպքում Գործադիր տնօրենի (Վարչության նախագահի) ձայնը համարվում է որոշիչ:

1.9.25. Ընկերության Գործադիր տնօրենի (Վարչության նախագահի) եւ վարչության անդամների իրավունքներն ու պարտականությունները որոշվում է սույն կանոնադրությամբ, այլ իրավական ակտերով եւ Բանկի խորհրդի նախագահի հետ նրանց կնքված պայմանագրերով: Բանկի Գործադիր տնօրենը եւ վարչության անդամները կարող են այլ կազմակերպություններում վճարովի պաշտոններ զբաղեցնել միայն Բանկի խորհրդի համաձայնությամբ:

1.9.26. Բանկի խորհրդի անդամների, Գործադիր տնօրենի (Վարչության նախագահի), վարչության անդամների պատասխանատվությունը սահմանված է ՀՀ օրենսդրությամբ:

ՎԵՐԱՍՏՈՒԳԻՉ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Բանկի վերաստուգիչ հանձնաժողովը կազմված է 3 անդամից, որոնք ընտրվում են բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից 3 տարի ժամկետով: Բանկի խորհրդի անդամները չեն կարող միաժամանակ լինել վերաստուգիչ հանձնաժողովի անդամներ:

Վերաստուգիչ հանձնաժողովը

- Բանկում հսկողություն է սահմանում հաշվապահական հաշվառման եւ հաշվետվության վարման նկատմամբ,
- Բանկի խորհրդին հաշվետվություն է ներկայացնում օրենքներին եւ այլ իրավական ակտերին Բանկի գործունեության համապատասխանության, ինչպես նաեւ ՀՀ Կենտրոնական բանկի հանձնարարականները սահմանված ժամկետում կատարելու մասին,
- եզրակացություններ է տալիս Բանկի խորհրդի ներկայացրած, ինչպես նաեւ սեփական նախաձեռնությամբ առաջադրված հարցերի վերաբերյալ,
- իրականացնում է բաժնետերերի ժողովի կողմից, ինչպես նաեւ օրենսդրությամբ իրեն վերապահված այլ լիազորություններ:

Վերաստուգիչ հանձնաժողովի նիստերը գումարվում են տարեկան առնվազն չորս անգամ: Արտահերթ նիստ կարող է հրավիրվել Բանկի խորհրդի կամ վերաստուգիչ հանձնաժողովի առնվազն երկու անդամի պահանջով:

Վերաստուգիչ հանձնաժողովը Բանկի գործունեության տարեկան հաշվետվությունների եւ հաշվեկշռի ստուգման վերաբերյալ կազմում է եզրակացություն եւ վերջինս ներկայացնում է Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր տարեկան ժողովին: Բանկի տարեկան հաշվեկշռի հաստատման ժամանակ վերաստուգիչ հանձնաժողովի եզրակացությունը պարտադիր է:

Բանկի ֆինանսատնտեսական գործունեության վերստուգումն ու ստուգումը կատարվում է ինչպես ըստ վերաստուգիչ հանձնաժողովի հաստատված պլանի, այնպես էլ բաժնետերերի ժողովի, Բանկի խորհրդի կամ 10 տոկոսից ավելի բաժնետոմս ունեցող բաժնետերերի պահանջով:

Վերստուգման արդյունքներից ելնելով վերաստուգիչ հանձնաժողովն իրավունք ունի պահանջել բանկի բաժնետերերի արտահերթ ժողովի, Բանկի խորհրդի կամ վարչության արտահերթ նիստի հրավիրում:

Յուրաքանչյուր տարի Բանկը ստուգվում է անկախ աուդիտային կազմակերպության կողմից: Անկախ աուդիտային կազմակերպություն նշանակում է Բանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված կարգով:*

1.10. Թողարկողի բաժնետերերի իրավունքները եւ պարտականությունները

Բանկի բաժնետերերի իրավունքները ու պարտականությունները

1.10.1. Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի ձեւավորմանը կարող են մասնակցել ինչպես Հայաստանի Հանրապետության, այնպես էլ օտարերկրյա ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձինք:

1.10.2. Բանկի բաժնետերերը պարտավոր են.
- կանոնադրությամբ սահմանված կարգով կատարել դրամական ներդրումներ,
- չհրապարակել Բանկի գործունեության վերաբերյալ գաղտնիք հանդիսացող տեղեկություններ,
- բաժնետերերը կարող են կրել Բանկի կանոնադրությամբ նախատեսված եւ օրենքին եւ իրավական այլ ակտերին չհակասող այլ պարտավորություններ,
- կատարել Բանկի կառավարման մարմինների որոշումները,
- ձեռնպահ մնալ գործունեության այն բոլոր տեսակներից, որոնք կարող են վնաս պատճառել Բանկին:

1.10.3. Բանկի յուրաքանչյուր սովորական բաժնետոմս տալիս է իր սեփականատեր հանդիսացող բաժնետիրոջը միեւնույն իրավունքները: Սովորական բաժնետոմսի սեփականատեր հանդիսացող բաժնետերը իրավունք ունի.
- մասնակցել Բանկի ընդհանուր ժողովին վերջինիս իրավասությանը պատկանող բոլոր հարցերի նկատմամբ ձայնի իրավունքով,
- մասնակցել Բանկի կառավարմանը,
- ստանալ շահաբաժիններ Բանկի գործունեությունից առաջացած շահույթից,
- առաջնահերթ կարգով ձեռք բերել Բանկի կողմից տեղաբաշխվող բաժնետոմսերը,
- ստանալ Բանկի գործունեության մասին վերաբերյալ ցանկացած տեղեկատվություն, բացի գաղտնի փաստաթղթերից եւ տեղեկություններից, այդ թվում կանոնադրությամբ սահմանված կարգով ծանոթանալ ֆինանսական հաշվետվություններին:
- Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի առնվազն 5% կազմող ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերին տիրող բաժնետերերը կարող են պահանջել փորձագետ Բանկի գործունեությանը վերաբերվող հաշվետվությունները եւ գաղտնիք ներկայացնող փաստաթղթերը ստուգելու նպատակով (ստուգման հետ կապված ծախսերը փոխհատուցում է ստուգում պահանջող բաժնետերը).
- Բանկի հիմնադիր ժողովում իր իրավունքները ներկայացնելու համար լիազորել երրորդ անձին,
- հանդես գալ առաջարկություններով բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում,
- Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում քվեարկել իրեն պատկանող լրիվ վճարված բաժնետոմսերի ձայների չափով,
- հայցով դիմել դատարան Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից ընդունված օրենքին հակասող որոշումների գանգատարկման նպատակով,
- Բանկի լուծարման դեպքում ստանալ գույքի իր հասանելիք մասը,
- օգտվել Բանկի կանոնադրությամբ նախատեսված այլ իրավունքներից:

1.10.4. Արտոնյալ բաժնետոմս ունեցող բաժնետերերը իրավունք ունեն
- մասնակցել Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին առանց ձայնի իրավունքի, ստանալ շահաբաժիններ Բանկի գործունեությունից առաջացած շահույթից բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի որոշմամբ սահմանված չափով եւ կարգով
- ստանալ Բանկի գործունեության վերաբերյալ ցանկացած տեղեկատվություն բացի գաղտնի տեղեկություններից,
- ստանալ Բանկի գույքի իր հասանելիք մասը Բանկի լուծարման դեպքում:

1.10.5. Բանկի բաժնետերերը Բանկի կանոնադրական հիմնադրամում 10 տոկոսը երազանցող մասնակցություն ձեռք բերելու դեպքում պարտավոր են ձեռք բերման պահից 6 ամսյա ժամկետում դիմել ՀՀ Կենտրոնական բանկ վերջինիս համաձայնությունը ստանալու նպատակով: Տվյալ բաժնետերը պետք է բավարարի օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին: Կենտրոնական բանկի կողմից դիմումի մերժման հիմք են հանդիսանում հետեւյալ փաստերի առկայությունը.

ա) անձը դիտավորությամբ կատարված հանցագործությունների համար դատվածություն ունի.
բ) անձը դատավճռով զրկվել է որոշակի պաշտոններ վարելու իրավունքից.
գ) անձը սնանկ է ճանաչվել եւ չմարված (չներված) պարտավորություններ ունի.
դ) անձի գործողությունները նախկինում հանգեցրել են Բանկի կամ այլ անձի սնանկացմանը:

1.10.6. Անձը կամ նրա հետ փոխկապակցված անձինք կարող են Բանկի կանոնադրական հիմնադրամում ձեռք բերել ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 50 տոկոսից ավելին, եթե առկա է Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնությունը եւ եթե

ա/ տվյալ գործարքը ուղղված չէ կամ չի հանգեցնում ազատ տնտեսական մրցակցության սահմանափակմանը.
բ/ տվյալ գործարքի հետեւանքով Բանկի կանոնադրական հիմնադրամում 50 տոկոսից ավելին ձեռք բերող անձը եւ նրա հետ փոխկապակցված անձինք տվյալ գործարքի հետեւանքով ձեռք չեն բերում գերիշխող դիրք, որն իրենց հնարավորություն է տալիս կանխորոշելու օրենսդրությամբ Բանկին թույլատրված գործառնությունների կամ դրանցից թեկուզ մեկի շուկայական սակագներն ու պայմանները:

1.11. Թողարկողի հիմնադիրների իրավունքները, արտոնությունները եւ պարտականությունները

Բանկի հիմնադիրները բաժնետերերի համեմատ լրացուցիչ իրավունքներ, արտոնություններ եւ պարտականություններ չունեն:

1.12. Տեղեկություններ ՀՀ տարածքում եւ նրանից դուրս գտնվող այն իրավաբանական անձանց մասին, որոնց կանոնադրական հիմնադրամում թողարկողի բաժնեմասը կազմում է 5 տոկոս եւ ավելի

ՀՀ տարածքում եւ նրանից դուրս ձեռնարկությունների եւ կազմակերպությունների կանոնադրական հիմնադրամում Բանկի բաժնեմասը 5%-ից գերազանցում է ԳՖԲ-ում եւ կազմում է 6%, կամ 1200 հազ. դրամ: ԳՖԲ-ի լրիվ անվանումն է Գյումրիի ֆոնդային բորսա: Հասցեն՝ ք.Գյումրի, Աբովյան 244:

1.13. Թողարկողի բոլոր դուստր ձեռնարկությունների եւ առանձնացված ստորաբաժանումների /մասնաճյուղերի/ ցուցակը, գտնվելու վայրերը, հիմնադրման ամսաթիվը եւ համարը, դրանց ղեկավարների անունը, հայրանունը, ազգանունը

Հայէկոնոմբանկի խորհուրդը 28.11.98թ որոշում է ընդունել «էկոնոմինկասացիա» դուստր ձեռնարկության հիմնադրման մասին 50 մլն. դրամ կանոնադրական կապիտալով,-որը առ 01.07.99 թ. չի գործում, գտնվելով ՀՀ ՆԳ Նախարարության կողմից լիցենզավորման փուլում:

digitised by A.R.A.R.@

Բանկի մասնաճյուղերը

հհ	անվանում	հասցե	հիմնադրման տարեթիվ	կառավարիչի Ա.Ա.Հ.
1	Շենգավիթի	375026, ք.Երեւան, Գարեգին Նժդեհի փ. 28	1988	Իսրայելյան Արմեն Ռուբենի
2	Սպանդարյանի	375001, ք.Երեւան, Աբովյան փ. 22	1988	Պետրոսյան Ռադիկ Ռուբենի
3	Խորհրդային	375056, ք.Երեւան, Նորքի 1-ին զանգված, Բոռյան փ. 60	1988	Վարդապետյան Տաճատ Մարտունի
4	Արաբկիրի	375051, ք.Երեւան, Կոմիտաս փ. 57	1988	Թորոսյան Արծրունի Երջանիկի
5	Էրեբունու	375041, ք.Երեւան, Արցախի փ. 24	1988	Զնդոյան Վալենտինա Ղուկասի
6	Մյասնիկյանի	375025, ք.Երեւան, Իսահակյան փ. 12	1988	Հովհաննիսյան Վարդան Լեւոնի
7	Շահումյանի	375078, ք.Երեւան, Մազմանյան փ. կառույց 1600	1988	Արշակյան Վոլոդյա Բագրատի
8	Գյումրիի	377504, ք.Գյումրի, Աբովյան փ. հ.244	1988	Համբարձումյան Արթուր Կառլենի
9	Վանաձորի	377200, ք.Վանաձոր, Գ. Լուսավորիչի փ. հ.38	1988	Ալեքսանյան Ալբերտ Սարգսի
10	Աբովյանի	378510, ք.Աբովյան, Ինտերնացիոնալ փ. թիվ 1	1988	Նալջյան Արմեն Տիգրանի
11	Արտաշատի	378240, ք.Արտաշատ, Աթարբեկյան փ. 135/2	1988	Հովհաննիսյան Անահիտ Նորիկի
12	Արմավիրի	377760, ք.Արմավիր, Սպանդարյան փ. 8	1988	Մաղաքյան Սերգեյ Սուրենի
13	Հրազդանի	378550, ք.Հրազդան, Վարչական կենտրոն 5	1988	Ղազարյան Գայանե Նուշերվանի
14	Էջմիածնի	378310, ք.Էջմիածին, Մաշտոցի փ. 8	1988	Դիլանյան Անի Դիլանյու
15	Սեւանի	378610, ք.Սեւան, Սեւանցու փ. հ. 22	1988	Մանթաշյան Արմեն Ազալխանի
16	Թումանյանի	377130, ք.Ալավերդի, Սարքի փող. 2	1988	Վարոսյան Արտավազդ Սուրենի
17	Աշտարակի	378410, ք.Աշտարակ, Պռոշյան 47	1994	Մաղաքյան Ռոբերտ Հայրապետի
18	Նաիրիի	378414, Եղվարդ ավան, Երեւանյան 10ա	1994	Հովհաննիսյան Հակոբ Համլետի
19	Մետաքսի	375065, ք.Երեւան, Սեբաստիայի փ. 37	1994	Քոչարյան Ֆելիքս Մարզպետի
20	Հայէկոնոմբանկ ԼՂՀ	374430, ք.Ստեփանակերտ, Ազատամարտիկների 21	1995	Ապրեսյան Վլադիմիր Աղասու
21	Մարտունու	378716, ք.Մարտունի, Գ.Նժդեհի փ. 2	1995	Բարսեղյան Տիգրան Խաչատուրի
22	«Տիգրան Մեծ»	375018, ք.Երեւան, Տիգրան Մեծի փ. թիվ 43	1999	Խալաթյան Սամվել Եղիազարի

1.14. Թողարկողի մասնակցությունը /անդամակցությունը/ հոլդինգներում, տնտեսական միավորումներում, բորսաներում

Բանկը հանդիսանում է Երեւանի ֆոնդային բորսայի բաժնետեր 1993թ-ից: 1997թ. հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ բանկն ունի 1 բաժնետոմս (մեկ բաժնետոմսը մեկ ձայնի իրավունքով), 6000,0 դրամ անվանական արժեքով, 6000,0 դրամ ընդհանուր գումարի, որը կազմում է ԵՖԲ-ի կանոնադրական հիմնադրամի 0.24%-ը: ԵՖԲ-ի 1 բաժնետոմսը Բանկի կողմից գնվել է 306.2 հազ.դրամ շուկայական արժեքով: ԵՖԲ-ի հասցեն՝ Երեւան, Հանրապետության 5:

Բանկը, որպես Երեւանի ֆոնդային բորսայի բաժնետեր իրավունք ունի՝

- ունենալ 1 բրոքերային տեղ,
- ընտրել եւ ընտրվել բորսայի ղեկավար մարմիններում,
- ստանալ տեղեկություններ ընկերության գործունեության վերաբերյալ՝
- չխախտելով բորսայական գործառնությունների գաղտնիության սկզբունքները
- ծանոթանալ հաշվապահական փաստաթղթերին եւ հաշվետվական այլ
- նյութերին, անհրաժեշտության դեպքում պահանջելով դրանց ստուգումը
- ստանալ բաժնետերերի միջեւ բաշխման ենթակա շահույթից իրեն հասանելիք շահաբաժինը,
- դիմել դատարան՝ ժողովի որոշումները գանգատարկելու հայցով, եթե դրանք կայացվել են օրենքի խախտմամբ,
- անձամբ կամ ներկայացուցիչների միջոցով մասնակցել ժողովի աշխատանքներին,
- ընկերության լուծարման դեպքում ստանալ իր բաժնեմասին համապատասխանող միջոցները, եթե իրավահաջորդ չկա:

Պարտականությունները

- կատարել ընկերության նկատմամբ փաստաթղթերով նախատեսված բոլոր պարտականությունները,
- խստորեն պահպանել ընկերության գործունեությանը վերաբերող տեղեկությունների գաղտնիությունը:

1995թ. փետրվարի 17-ից Բանկը Գյումրիի ֆոնդային բորսայի հիմնադիր անդամ է, ունի 24 բաժնետոմս, 1200 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով, (մեկ բաժնետոմսը մեկ ձայնի իրավունքով), ինչը կազմում է բորսայի կանոնադրական հիմնադրամի 6%-ը: Բանկը ունի 2 բրոքերային տեղ:

Բանկը, որպես Գյումրիի ֆոնդային բորսայի բաժնետեր իրավունք ունի՝

- ընտրել եւ ընտրվել բորսայի ղեկավար մարմիններում,
- ստանալ տեղեկություններ ընկերության գործունեության վերաբերյալ՝ չխախտելով բորսայական գործառնությունների գաղտնիության սկզբունքները,
- ծանոթանալ հաշվապահական փաստաթղթերին եւ հաշվետվական այլ նյութերին, անհրաժեշտության դեպքում պահանջելով դրանց ստուգումը,
- ստանալ բաժնետերերի միջեւ բաշխման ենթակա շահույթից իրեն հասանելիք շահաբաժինը,
- դիմել դատարան կամ մրցակցային արբիտրաժ՝ ժողովի որոշումները գանգատարկելու հայցով, եթե դրանք կայացվել են օրենքի խախտմամբ,
- անձամբ կամ ներկայացուցիչների միջոցով մասնակցել ժողովի աշխատանքներին,
- ընկերության լուծարման դեպքում ստանալ իր բաժնեմասին համապատասխանող միջոցները, եթե իրավահաջորդ չկա:

Պարտականությունները

- կատարել ընկերության նկատմամբ փաստաթղթերով նախատեսված բոլոր պարտականությունները,
- խստորեն պահպանել ընկերության գործունեությանը վերաբերող տեղեկությունների գաղտնիությունը:

Գյումրիի ֆոնդային բորսայի հասցեն է ք.Գյումրի, Աբովյան 244:

1995թ. օգոստոսի 9-ից Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Բանկերի Միության հիմնադիր անդամ: Բանկի իրավունքները եւ պարտականությունները կարգավորվում են հիմնադիր պայմանագրով: Հայաստանի Բանկերի Միության հասցեն է 375009, ք.Երեւան, Կորյունի փ. 19ա:

1.15. Թողարկողի գործունեության տեսակները

Բանկի գործունեության տեսակները

Համաձայն ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից 28.12.1993թ. հինգ տարով տրված Բանկային գործունեություն իրականացնելու 1/35 Արտոնագրի, 06.04.1995թ. տրված արտարժույթով բանկային գործառնությունների Թիվ1 Գլխավոր արտոնագրի, 31.10.1996թ. տրված Բանկային գործունեության Թիվ1 լիցենզիայի, 1998թ.հունիսի 8-ին տրված Բանկային գործունեության Թիվ 1 լիցենզիայի եւ գործող օրենսդրության, Բանկի գործունեության հիմնական տեսակներն են

- ընդունել ցպահանջ, ժամկետային, խնայողական եւ նման այլ ավանդներ տոկոսներով,
- տրամադրել առեւտրային եւ սպառողական վարկեր, այդ թվում՝ տալ բանկային փոխառություններ, հիփոթեքային վարկեր, իրականացնել պարտքի կամ առեւտրային գործարքների ֆինանսավորում (ֆակտորինգ),
- տրամադրել բանկային երաշխիքներ ակրեդիտիվներ (վարկային նամակներ),
- բացել եւ վարել հաշիվներ, այդ թվում՝ այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ,
- մատուցել վճարահաշվարկային ծառայություններ եւ այլ կերպ սպասարկել հաճախորդների հաշիվները,
- թողարկել, գնել (զեղչել), վաճառել եւ սպասարկել արժեթղթեր, վճարային փաստաթղթեր, ճանապարհային չեկեր, քարտեր եւ այլ գործիքներ, կատարել նման այլ գործառնություններ,
- իրականացնել ինվեստիցիոն (ներդրումային) եւ բաժանորդագրական գործունեություն,
- մատուցել ֆինանսական գործակալի (ներկայացուցչի) ծառայություններ, կառավարել այլ անձանց արժեթղթերն ու ներդրումները (հավատարմագրային, լիազորագրային կառավարում),
- գնել, վաճառել եւ կառավարել թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ եւ մետաղադրամ,
- գնել եւ վաճառել (փոխանակել) արտարժույթ, այդ թվում՝ կնքել դրամի եւ արտարժույթի ֆյուչերսներ, օպցիոններ եւ նման այլ գործարքներ,
- իրականացնել ֆինանսական վարձակալություն (լիզինգ),
- ի պահ ընդունել թանկարժեք մետաղներ, քարեր, ոսկերչական իրեր, արժեթղթեր եւ այլ արժեքներ,
- մատուցել ֆինանսական եւ ինվեստիցիոն խորհրդատվություն,
- ստեղծել եւ սպասարկել հաճախորդների վարկարժանության տեղեկատվական համակարգ, իրականացնել պարտքերի հետ ստացման գործունեություն:

1.15.1. Բանկը կարող է գնել, վաճառել, թանկարժեք մետաղներ, քարեր, ոսկերչական իրեր եւ այլ արժեքներ:

1.15.2. Բանկը նշված գործառնությունները կատարում է ինչպես ՀՀ դրամով, այնպես էլ արտարժույթով:

1.15.3. Կենտրոնական բանկի թույլտվությամբ Բանկը կարող է իրականացնել նաեւ այնպիսի գործունեություն կամ գործառնություններ, որոնք բխում են կամ սերտորեն կապված են բանկային գործունեության հետ:

1.15.4. Նշված գործառնությունները Բանկը կատարում է պայմանագրերի հիման վրա, որոնցում սահմանվում են կողմերի իրավունքները, պարտականությունները, պատասխանատվությունը, տոկոսադրույքները, արտոնությունները, տույժերը, պարտավորությունների ապահովման ձեւերը, որոնք չեն հակասում ՀՀ օրենսդրությանը:

1.15.5. Բանկն իրավունք ունի իր անունից կնքել պայմանագրեր, ձեռք բերել գույքային եւ անձնական ոչ գույքային իրավունքներ, կրել պարտավորություններ, լինել հայցվոր եւ պատասխանող դատարանում եւ միջնորդ դատարանում:

1.15.6. Առանց Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնության Բանկին արգելվում է այնպիսի գործարքներ կամ գործառնություններ իրականացնելը, որոնց արդյունքում Բանկի մասնակցությունը՝

ա/ մեկ այլ անձի կանոնադրական հիմնադրամում նշանակալից է (բացառությամբ բանկերի կապիտալում մասնակցությունից),

բ/ մեկ այլ անձի կանոնադրական հիմնադրամում գերազանցում է Բանկի ընդհանուր կապիտալի 15%-ը (բացառությամբ բանկերի կապիտալում մասնակցությունից),

գ/ բոլոր անձանց կանոնադրական հիմնադրամներում գերազանցում է Բանկի ընդհանուր կապիտալի 35%-ը:

1.15.7. Բանկն իրավունք ունի թղթակցային հաշիվներ բացել այլ բանկերում

1.15.8. Բանկն ինքն է որոշում ներգրավվող ավանդների, տրամադրվող վարկերի, տոկոսադրույքները եւ միջնորդավճարների չափը:

1.15.9. Բանկն երաշխավորում է իր հաճախորդների եւ թղթակցող բանկերի ավանդների, հաշիվների եւ գործառնությունների գաղտնիությունը եւ ամբողջականության պահպանումը:

1.15.10. Բանկում գտնվող հաճախորդների դրամական միջոցների (ներառյալ քաղաքացիների ավանդները) եւ այլ գույքի վրա կարող է կալանք դրվել եւ բռնագանձում տարածել միայն Հայաստանի Հանրապետության գործող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

1.16. Հիմնական միջոցների ցուցակն ըստ տեսակների, դրանց հաշվեկշռային արժեքը

Բանկի հիմնական միջոցների ցուցակն ըստ տեսակների, դրանց հաշվեկշռային արժեքը

հազ.դրամ

Ցուցանիշի անվանումը	Հաշվեկշռային արժեքը առ 01.07.99թ.	Մաշվածքը առ 01.07.99թ.	Մնացորդային արժեքը առ 01.07. 99թ.
Հիմնական միջոցներ			
Շենքեր	788,505	67,627	720,878
Մեքենաներ եւ սարքավորումներ	86,258	73,701	12,557
Տրանսպորտային միջոցներ	167,338	28,633	138,705
Գործիքներ, արտ. տնտ. գույք	85,122	29,447	55,675
Ընդամենը	1,127,223	199,408	927,815

1.17. Հիմնական միջոցների տարիքային կազմն ըստ օգտագործման նորմատիվային ժամկետի

Հիմնական միջոցների տարիքային կազմն ըստ օգտագործման նորմատիվային ժամկետի

հազ.դրամ

հհ	Հիմնական միջոցներն ըստ օգտագործման ժամանակամիջոցի	Սկզբնական հաշվեկշռային արժեքը	Մնացորդային արժեքը առ 01.07.1999թ.
1.	Օգտագործման նորմատիվային ժամկետը անցած 1994թ-ից	18,202	3,197
2.	Հինգ տարուց ավելի մինչեւ նորմատիվային ժամկետը լրանալը 1995թ-ից	223,171	164,858
3.	Մինչեւ 5 տարի	885,850	759,760
	Ընդամենը	1,127,223	927,816

1.18 Թողարկողի աշխատողների թվաքանակը

Բանկի աշխատողների թվաքանակը առ 01.07.99թ. կազմում է 458 մարդ:

1.19 Թողարկողի նկատմամբ ՀՀ պետական լիազորված մարմինների, դատարանի, պետական արբիտրաժի, ՀՀ հարկային մարմինների կողմից վերջին 3 տարիների ընթացքում օրենքով սահմանված կարգով կիրառված պատժամիջոցները.

Բանկի նկատմամբ ՀՀ պետական լիազորված մարմինների, դատարանի, պետական արբիտրաժի, ՀՀ հարկային մարմինների կողմից վերջին 3 տարիների ընթացքում օրենքով սահմանված կարգով կիրառված պատժամիջոցները.

1 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 07.01.97թ. N 1 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ արձանագրվել է կանոնակարգ 1-ի խախտում: Վարույթը կարճվել է՝ խախտումը կամովին վերացնելու հիմքով:

2 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 17.06.97թ. N 171 որոշման Հայէկոնոմբանկին տրվել է հանձնարարական 2 գործառնական գրասենյակների գործունեությունը դադարեցնելու վերաբերյալ՝ գործառնական գրասենյակների կողմից վերստուգման աշխատանքներին խանգարելու համար:

3 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 18.02.97թ. N 126 հրամանի Հայէկոնոմբանկին տրվել է 2 նախազգուշացում՝ ա) Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդը սխալ ձեւավորելու համար, բ) Ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափը խախտելու համար:

digitised by A.R.A.R.@

4 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 07.05.97թ. N 129 որոշման Հայէկոնոմբանկին տրվել է հանձնարարական՝ մեկ գործառնական գրասենյակի գործունեությունը դադարեցնելու վերաբերյալ՝ գրանցման ժամանակ գործառնական գրասենյակի կողմից կեղծ տվյալներ ներկայացնելու համար:

5 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 26.02.97թ. N 147 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 183470 դրամի չափով տուգանք Ն2/1 նորմատիվի խախտման համար:

6 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 19.02.97թ. N 130 հրամանի Հայէկոնոմբանկը ստացել է նախազգուշացում՝ Նզ-ը խախտելու համար:

7 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 11.03.97թ. N 180 հրամանի Հայէկոնոմբանկը ստացել է նախազգուշացում՝ Կանոնակարգ 1-ը խախտելու համար:

8 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 08.04.97թ. N 270 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 1347466 դրամի չափով տուգանք՝ փոխանցման առավելագույն ժամկետները խախտելու համար:

9 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 06.05.97թ. N 325 հրամանի Հայէկոնոմբանկին տրվել է հանձնարարական՝ ա) 15 գործառնական գրասենյակների գործունեությունը դադարեցնելու վերաբերյալ՝ գործառնական գրասենյակների կողմից հաշվապահական հաշվառումը սահմանված կարգով չիրականացնելու համար, բ) 3 գործառնական գրասենյակների գործունեությունը դադարեցնելու վերաբերյալ՝ գործառնական գրասենյակների կողմից վերստուգմանը խոչընդոտելու համար, գ) վճարել 500000 դրամի չափով տուգանք 13 գործառնական գրասենյակների գրանցման ժամանակ կեղծ տվյալներ ներկայացնելու համար:

10 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 08.05.97թ. N 330 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 1329 դրամի չափով տուգանք՝ պետբյուջեի գումարները ուշ հաշվեգրելու համար:

11 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 29.05.97թ. N 385 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ արձանագրվել է ընդհանուր կապիտալի խախտում: Վարույթը կարճվել է՝ խախտումը կամովին վերացնելու հիմքով:

12 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 13.06.97թ. N 426 հրամանի Հայէկոնոմբանկին տրվել է հանձնարարական՝ ա) 10 գործառնական գրասենյակների գործունեությունը դադարեցնելու վերաբերյալ՝ գործառնական գրասենյակների կողմից հաշվապահական հաշվառումը սահմանված կարգով չիրականացնելու համար, բ) վճարել 2000000 դրամի չափով տուգանք 4 գործառնական գրասենյակների գրանցման ժամանակ կեղծ տվյալներ ներկայացնելու համար:

13 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 23.06.97թ. N 445 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ արձանագրվել են հետեւյալ խախտումները. ա) Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդը սխալ է ձեւավորվել, որի համար Բանկը ստացել է նախազգուշացում: բ) Բանկը հաշվետվության մեջ ներկայացրել է անարժանահավատ տվյալներ, սակայն վարույթը կարճվել է՝ խախտումը կամովին վերացնելու հիմքով:

14 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 15.07.97թ. N 500 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ արձանագրվել է հետեւյալ խախտումը. Բանկը չի կատարել Կենտրոնական Բանկի հանձնարարականը: Վարույթը կարճվել է՝ խախտումը կամովին վերացնելու հիմքով:

15 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 15.07.97թ. N 518 հրամանի Հայէկոնոմբանկին տրվել է հանձնարարական՝ ա) 6 գործառնական գրասենյակների գործունեությունը դադարեցնելու վերաբերյալ՝ գործառնական գրասենյակների կողմից հաշվապահական հաշվառումը սահմանված կարգով չիրականացնելու համար, բ) վճարել 1000000 դրամի չափով տուգանք 2 գործառնական գրասենյակների գրանցման ժամանակ կեղծ տվյալներ ներկայացնելու համար:

16 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 23.07.97թ. N 542 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ արձանագրվել է Կանոնակարգ 1-ի խախտում: Վարույթը կարճվել է՝ խախտումը կամովին վերացնելու հիմքով:

17 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 28.07.97թ. N 552 հրամանի Հայէկոնոմբանկին տրվել է 3 նախազգուշացում՝ ա) Հաշվապահական հաշվառումը սահմանված կարգով չիրականացնելու համար, բ) Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդը սխալ ձեւավորելու համար, գ) Դրամարկղային հարաբերությունները չկարգավորելու համար:

18 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 28.08.97թ. N 644 հրամանի Հայէկոնոմբանկը ստացել է նախազգուշացում՝ Կանոնակարգ 1-ը խախտելու համար:

19 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 28.08.97թ. N 645 հրամանի Հայէկոնոմբանկը ստացել է նախազգուշացում՝ Կանոնակարգ 1-ը խախտելու համար:

20 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 12.09.97թ. N 685 հրամանի Հայէկոնոմբանկը ստացել է նախազգուշացում՝ անարժանահավատ տվյալներ ներկայացնելու համար:

21 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 22.10.97թ. N 765 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 500000 դրամի չափով տուգանք՝ փոխանցման առավելագույն ժամկետները խախտելու համար:

22 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 22.10.97թ. N 772 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ արձանագրվել է հետեւյալ խախտումը. վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդի սխալ ձեւավորում: Վարույթը կարճվել է՝ խախտումը կամովին վերացնելու հիմքով:

23 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 24.10.97թ. N 791 հրամանի Հայէկոնոմբանկը ստացել է նախազգուշացում՝ փոխանցումներն ուշացնելու համար:

24 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 15.12.97թ. N 867 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ արձանագրվել է Կանոնակարգ 1-ի խախտում: Վարույթը կարճվել է՝ խախտումը կամովին վերացնելու հիմքով:

25 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 08.12.97թ. N 876 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ արձանագրվել է հետեւյալ խախտումը. վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդի սխալ ձեւավորում: Վարույթը կարճվել է՝ խախտումը կամովին վերացնելու հիմքով:

26 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 09.12.97թ. N 882 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ արձանագրվել է Կանոնակարգ 1-ի խախտում: Վարույթը կարճվել է՝ խախտումը կամովին վերացնելու հիմքով:

27 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 24.12.97թ. N 939 հրամանի Հայէկոնոմբանկը ստացել է նախազգուշացում՝ Կանոնակարգի խախտման համար:

28 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 24.12.97թ. N 942 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ արձանագրվել է հետեւյալ խախտումը. նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերած բաժնետերը չի դիմել Կենտրոնական Բանկ՝ համաձայնեցման: Վարույթը կարճվել է՝ խախտումը կամովին վերացնելու հիմքով:

29 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 25.12.97թ. N 943 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 1505200 դրամի չափով տուգանք Ն3 նորմատիվի խախտման համար:

30 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 21.01.98թ. N 23 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 347125 դրամի չափով տուգանք Ն3 նորմատիվի խախտման համար:

31 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 30.01.98թ. N 63 հրամանի գործառնական գրասենյակներում հիմնադիր բանկի հետ 01.01.98թ. դրությամբ համակարգչային ցանց չունենալու համար ՀՀ ԿԲ կողմից տրվել է հանձնարարական՝ մինչեւ 01.04.98թ. խախտումը չվերացնելու դեպքում գործառնական գրասենյակների գործունեությունը դադարեցնելու մասին:

32 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 30.01.98թ. N 80 հրամանի կարճվել է լիցենզավորման եւ բանկային ռեգիստրի բաժնի 15.01.98թ. N 13.4.14/25 արձանագրությամբ Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ սկսված վարույթը՝ խախտումը կամովին վերացնելու հիմքով:

33 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 13.02.98թ. N 119 հրամանի կարճվել է կարգավորման եւ վերլուծությունների վարչության 22.01.98թ. N 1/3 արձանագրությամբ սկսված վարույթը՝ խախտումը կամովին վերացնելու հիմքով:

34 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 26.02.98թ. N 162 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 2500000 դրամի չափով տուգանք 1997թ. դեկտեմբերին Ն3 նորմատիվը խախտելու համար:

35 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 06.04.98թ. N 245 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 1000000 դրամի չափով տուգանք՝ մեկ ֆինանսական տարվա ընթացքում վճարումները 448 անգամ ուշացնելու համար:

36 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 05.05.98թ. N 313 հրամանի ղեկավարների կազմում փոփոխությունների կատարման կարգը չպահպանելու համար Հայէկոնոմբանկին տրվել է նախազգուշացում՝ մեկամսյա ժամկետում խախտումը վերացնելու եւ ապագայում նման խախտում թույլ չտալու հանձնարարականով:

37 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 20.05.98թ. N 350 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 500000 դրամի չափով տուգանք՝ մեկ ֆինանսական տարվա ընթացքում վճարումները 16 անգամ ուշացնելու համար:

38 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 03.06.98թ. N 387 հրամանի բանկի խորհրդի կազմում կատարված փոփոխությունների գրանցման կարգը չպահպանելու համար Բանկին տրվել է նախազգուշացում՝ մեկամսյա ժամկետում խախտումը վերացնելու եւ ապագայում նման խախտում թույլ չտալու հանձնարարականով:

39 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 10.06.98թ. N 411 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 2500000 դրամի չափով տուգանք 1998թ. ապրիլին Ն3 նորմատիվի խախտման համար:

40 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 22.06.98թ. N 438 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 959504 դրամի չափով տուգանք 07.05.98 - 21.05.98թթ. ժամանակահատվածում Կենտրոնական Բանկում պարտադիր պահուստավորումը խախտելու համար:

41 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 25.06.98թ. N 447 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 500000 դրամի չափով տուգանք՝ հանձնարարականը չկատարելու համար:

42 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 20.07.98թ. N 520 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 2428130 դրամի չափով տուգանք 1998թ. մայիս ամսին Ն3 տնտեսական նորմատիվը խախտելու համար:

43 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 20.07.98թ. N 521 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 500000 դրամի չափով տուգանք՝ հաշվետվություններում անարժանահավատ տվյալներ ներկայացնելու համար:

44 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 20.07.98թ. N 521 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 7500000 դրամի չափով տուգանք 1997թ. դեկտեմբեր, 1998թ. ապրիլ եւ մայիս ամիսներին Ն4/1 նորմատիվի խախտումների համար:

45 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 21.08.98թ. N 610 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 1753800 դրամի չափով տուգանք 1998թ. հունիս ամսին Ն3 տնտեսական նորմատիվի խախտման համար:

46 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 21.08.98թ. N 610 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 2500000 դրամի չափով տուգանք 1998թ. հունիս ամսին Ն4/1 տնտեսական նորմատիվի խախտման համար:

47 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 09.09.98թ. N 669 հրամանի Հայէկոնոմբանկին տրվել է հանձնարարական՝ թիվ 146 գործառնական գրասենյակի գործունեությունը դադարեցնելու վերաբերյալ՝ գործառնական գրասենյակի կողմից թերի հաշվառում վարելու, գրանցման համար ՀՀ ԿԲ անարժանահավատ տվյալներ ներկայացնելու համար:

48 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 09.09.98թ. N 686 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 1500000 դրամի չափով տուգանք՝ թիվ 142, 40, 42 գործառնական գրասենյակների կողմից հաշվառումը թերի վարելու, գրանցման համար ՀՀ Կենտրոնական Բանկ ներկայացված փաստաթղթերում կեղծ տվյալներ արտացոլելու եւ սահմանված աշխատանքային ռեժիմը խախտելու համար:

49 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 22.09.98թ. N 714 հրամանի կարճվել է Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ 14.08.98թ. N1/14 արձանագրությամբ սկսված վարույթը՝ խախտման բացակայության հիմքով:

50 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 12.10.98թ. N 770 հրամանի Հայէկոնոմբանկի ղեկավարների կազմում կատարված փոփոխությունները օրենքով սահմանված մեկամսյա ժամկետում ՀՀ ԿԲ-ին չծանուցելու եւ չգրանցելու համար Բանկին տրվել է նախազգուշացում՝ մեկամսյա ժամկետում խախտումը վերացնելու եւ ապագայում նման խախտում թույլ չտալու հանձնարարականով:

51 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 10.12.98թ. N 930 հրամանի Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ արձանագրվել է Կանոնակարգ 1-ի խախտում: Վարույթը կարճվել է՝ խախտումը կամովին վերացնելու հիմքով:

52 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 30.12.98թ. N 990 հրամանի Հայէկոնոմբանկը ստացել է նախազգուշացում՝ Կանոնակարգ 1-ը խախտելու համար:

53 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 08.02.99թ. N 86 հրամանի ա) Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 500000 դրամի չափով տուգանք՝ թիվ 149 գործառնական գրասենյակի կողմից խախտումներ կատարելու համար, բ) Հայէկոնոմբանկին տրվել է հանձնարարական՝ թիվ 142 գործառնական գրասենյակի գործունեությունը դադարեցնելու վերաբերյալ՝ գործառնական գրասենյակի կողմից ՀՀ ԿԲ-ի խորհրդի 07.07.99թ. թիվ 186 որոշման պահանջները խախտելու համար:

54 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 11.02.99թ. N 102 հրամանի ա) Կարճվել է տեսչական վերահսկողության վարչության 15.12.98թ. N 4/15 արձանագրությամբ Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ սկսված վարույթը՝ հիմք ընդունելով ՀՀ ԿԲ-ի նախագահի 08.02.99թ. N 86 հրամանը, բ) Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 500000 դրամի չափով տուգանք՝ թիվ 148 գործառնական գրասենյակի կողմից թերի հաշվառում վարելու համար գ) Հայէկոնոմբանկին տրվել է հանձնարարական՝ թիվ 31, 34, 151, 40, 83, 59, 115, 141 գործառնական գրասենյակների գործունեությունը դադարեցնելու վերաբերյալ՝ գործառնական գրասենյակների կողմից թերի հաշվառում վարելու, հաշվառում չվարելու, սահմանված աշխատանքային ռեժիմը խախտելու, տեխնիկական համապատասխան հագեցվածություն չունենալու, օրենքների եւ այլ իրավական ակտերի խախտումներով ֆինանսական գործունեություն իրականացնելու համար:

55 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 18.03.99թ. N 234 հրամանի ա) Հայէկոնոմբանկի գլխավոր հաշվապահի նկատմամբ նշանակվել է 30000 դրամի չափով տուգանք՝ Հայէկոնոմբանկի կողմից ՀՀ ԿԲ հաշվետվություններում անարժանահավատ տվյալներ ներկայացնելու համար, բ) Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ նշանակվել է 300000 դրամի չափով տուգանք՝ հաշվապահական հաշվառման ոչ լիարժեք վարման համար գ) Կարճվել է Բանկային վերահսկողության դեպարտամենտի տեսչական վերահսկողության վարչության կողմից N 18/3 արձանագրության (բ) կետի 1-ին, 2-րդ, 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ, 7-րդ, 8-րդ, 9-րդ, 11-րդ, 12-րդ ենթակետերով սկսված վարույթը՝ խախտումները կամովին վերացնելու հիմքով, դ) Հայէկոնոմբանկին հայտարարվել է նախազգուշացում՝ խախտումները մեկշաբաթյա ժամկետում վերացնելու հանձնարարականով, եւ վարչության նախագահի նկատմամբ նշանակվել է 100000 դրամի չափով տուգանք՝ Հայէկոնոմբանկի կողմից ՀՀ ԿԲ-ի եւ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության հետ համատեղ հաստատված «Բանկերի դեբիտորական պարտքերի անհուսալի ճանաչման եւ դուրսգրման» կարգը խախտելու համար:

56 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 28.04.99թ. N 382 հրամանի կարճվել է Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ թիվ 149 գործառնական գրասենյակի մասով սկսված վարույթը՝ խախտումը կամովին վերացնելու հիմքով:

57 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 28.04.99թ. N 382 հրամանի կարճվել է Հայէկոնոմբանկի նկատմամբ թիվ 143 եւ թիվ 80 գործառնական գրասենյակների մասով սկսված վարույթը՝ հիմք ընդունելով ՀՀ ԿԲ նախագահի 14.04.99թ. N 297 հրամանը:

58 Համաձայն ՀՀ ԿԲ 12.05.99թ. N 437 հրամանի «Տիգրան Մեծ» մասնաճյուղի գրանցման փաստաթղթերը ՀՀ ԿԲ մեկամսյա ժամկետում չներկայացնելու համար Հայէկոնոմբանկին տրվել է նախազգուշացում՝ ապագայում նման խախտում թույլ չտալու հանձնարարականով:

Տուգանքներ

1996թ.

հհ	Հրաման N	Որ ժամանակի համար	Ձեւակերպման ամսաթիվը	Գումարը հազ. դրամ	Խախտման բնույթը
1	21	1995թ. 11 ամիս	25.01.96	1,762.0	Ն2 նորմատիվի եւ պահուստավորման խախտում
2	28	1995թ. 10-12 ամիս	31.01.96	3,075.0	Ն2 նորմատիվի խախտում, հաշվետ. ուշ ներկայացում եւ պահուստավորման խախտում
3	69	1995թ. 12 ամիս	04.06.96	182.0	Ն2 նորմատիվի խախտում
4	181	1996թ. 02 ամիս	23.04.96	179.0	Ն2 նորմատիվի խախտում
5	322	1996թ. 04 ամիս	09.07.96	179.0	Ն2 նորմատիվի խախտում
6	449	1996թ. 07 ամիս	08.10.96	2,870.0	Ն2 նորմատիվի խախտում, բյանկային վարկի տրամադրում
7	494	1996թ. 08 ամիս	12.11.96	179.0	Ն2 նորմատիվի խախտում
8	561	1996թ., 01-10 ամիս	29.11.96	1,117.0	1 ֆինանսական տարվա ընթացքում նորմ. 8 անգամ խախտելու համար
9	573	1996թ. 09 ամիս	09.12.96	183.0	Ն2 նորմատիվի խախտում
10	610	Ստուգման արդյունք	19.12.96	1,117.0	Ստուգմանը խոչընդոտելու համար
11	23	1995թ. 12 ամիս	31.01.96	25.0	N 3 հաշվետվութ. 1 օրվա ուշացում
12	28	1995թ. 05.12-18.12	31.01.96	1,500.0	պակաս պահուստավորում
13	28	1995թ. 21.11-04.12	31.01.96	1,500.0	պակաս պահուստավորում
14	33	1995թ.	07.02.96	861.0	պակաս պահուստավորում

digitised by A.R.A.R.@

15	69	1995թ. 19.12.96թ.01	04.06.96	5,460.0	տակաս տահուսավորում
16	494	1996թ. 30.07-12.08	12.11.96	823.0	տակաս տահուսավորում
17	70	1996թ. 30.07-12.08	04.06.96	1,820.0	Հաշվեsվութ. անարժանահավաs svյալ
18	357	Սsուգման արդյունք	25.07.96թ.	185.0	Վարկերը ժամանակին ժամկեsանց չձեւակերտելու, հաշվառսխալ կասարելու, սխալ տահուսավորման համար
19	385	Սsուգման արդյունք	23.06.96թ.	18.0	Փոխ. կեsի կողմից ծեւ 2 գրի ոչ ճիշs լրացում
20	391	1996թ. 07 ամիս	02.10.96թ.	2,113.0	Հիմնադիր. sրամադ. բլանկային վարկեր

1997,1998 թ.թ.

հհ	Կիրառման ամսաթիվը	Կիրառող մարմինը	Պաsճառը	Sեսակը	Չափը /հազ. դրամ/	Կասար. ասիճանը
1	26.02.97	ՀՀ ԿԲ	Sնs. նորմաsիվի խախsում	Sուգանք	184.0	184.0
2	08.04.97	ՀՀ ԿԲ	Բյուջեի փոխանցում-ների ուշացում	Sուգանք	1,347.5	346.0
3	14.05.97	ՀՀ ԿԲ	«Կանոնակարգ 1-ի» խախsում	Sուգանք	500.0	500.0
4	08.05.97	ՀՀ ԿԲ	փոխանցումների ուշացում	Sուգանք	1.0	1.0
5	13.06.97	ՀՀ ԿԲ	«Կանոնակարգ 1-ի» խախsում	Sուգանք	2,000.0	2,000.0
6	15.07.97	ՀՀ ԿԲ	«Կանոնակարգ 1-ի» խախsում	Sուգանք	1,000.0	583.0
7	01.09.97	ՀՀ ԿԲ	Sնs. նորմաsիվի խախsում	Sուգանք	2,388.0	2,388.0
8	22.10.97	ՀՀ ԿԲ	Բյուջեի փոխանցում. ուշացում	Sուգանք	500.0	500.0
9	25.12.97	ՀՀ ԿԲ	Sնs. նորմաsիվի խախsում	Sուգանք	1,905.0	1,905.0
10	21.08.97	Հարկային sեսչություն	ԱԱՀ-ի վճարման ուշացում	Sուգանք	8.0	8.0
11	02.10.97	ՀՀ կենսաթոշակային ֆոնդ	Փոխանցման ուշացում	Sուգանք	10.0	10.0
12	23.01.98	ՀՀ ԿԲ	Sնs.նորմաsիվի խախsում	Sուգանք	347.0	347.0
13	26.01.98	Պեs արբիsրաժ	Գգ-ի կողմից բան-կային օրենսդրու-թյան խախsում	Sուգանք	501.0	501.0
14	06.02.98	ՀՀ ԿԲ	Ն5 նորմաsիվի խախsում	Sուգանք	4,687.6	0.0
15	26.02.98	ՀՀ ԿԲ	1997թ.Ն3 նորմա-sիվի խախsում	Sուգանք	2,500.0	2,500.0
16	15.05.98	ՀՀ ԿԲ	Բյուջեի վճարների. ժամկեsի խախsում	Sուգանք	1,000.0	1,000.0
17	05.06.98	ՀՀ ԿԲ	Բյուջեի վճարների ժամկեsի խախsում	Sուգանք	500.0	500.0
18	09.07.98	ՀՀ ԿԲ	Վերսուգիչ հանձնաժողով չձեւավորելու համար	Sուգանք	500.0	500.0
19	14.07.98	ՀՀ ԿԲ	Պահուսավորման նորմաsիվի խախsում	Sուգանք	960.0	960.0
20	14.07.98	ՀՀ ԿԲ	Ն3 նորմաsիվի խախsում	Sուգանք	2,500.0	2,500.0
21	15.07.98	ՀՀ Կենսաթոշակային հիմնադրամ	Սsուգումների հեsեւանքով	Sուգանք	104.0	104.0
22	20.07.98	ՀՀ ԿԲ	Ն3 նորմաsիվի խախsում	Sուգանք	2,428.1	2,428.1
23	20.07.98	ՀՀ ԿԲ	Անարժանահավաs հաշվեsվություններ, Ն4/1 նոր. խախsում	Sուգանք	8,000.0	8,000.0
24	21.08.98	ՀՀ ԿԲ	Ն3, Ն4 նորմաsիվների խախsում	Sուգանք	4,253.8	0.0
25	15.09.98	ՀՀ ԿԲ	131 ԳԳ կեղծ svյալների համար	Sուգանք	1,500.0	1,500.0
26	13.12.98	ՀՀ մաքսային վարչություն	Բեռների sեղափոխման համար մաքսային sուգանք	Sուգանք	100.0	100.0
27	25.12.98	ՀՀ հարկային sեսչություն	Հարկային sեսչ. sուգումներից	Sուգանք	15,000.0	15,000.0

01.07.1999թ.

հհ	Կիրառող մարմինը	Պաsճառը	Sեսակը	Չափը /հազ. դրամ/	Կասարման ժամկեsը
1	ՀՀ ԿԲ	թիվ 148, 149 Գ/Գ-ի խախsում.	sուգանք	1,000.0	21.04.99
2	ՀՀ ԿԲ	Վարչական sուգանք 1998թ. sուգման արդյունքներով	sուգանք	300.0	10.06.99
3	ՀՀ հարկային sեսչություն	Սsուգման արդյունքներով sուգանքի 10 sոկոս	sուգանք	3,252.0	01.06.99
4	ՀՀ մաքսային վարչություն	Բեռների sեղափոխման համար մաքսային sուգանք	sուգանք	100.0	26.03.99

1.20 Թողարկողի գործունեությունը բնութագրող sնsեսական նորմաsիվների համապաsասխանելիությունը ՀՀ ԿԲ կողմից հասsաsված sնsեսական նորմաsիվներին

Բանկի գործունեությունը բնութագրող sնsեսական նորմաsիվները առ 01.07.99 թ.

Ցուցանիշի անվանումը	Sնsեսական նորմաsիվի փասsացի մեծությունը	Sնsեսական նորմաsիվի նվազագույն մեծությունը
Բանկի ընդհանուր կապիsալի եւ ռիսկով կշռված ակsիվների գումարների հարաբերակցությունը (Ն1/1)	29.25%	12%
Բանկի հիմնական կապիsալի եւ ռիսկով կշռված ակsիվների գումարների հարաբերակցությունը (Նգ)	23.32%	8%
Բանկի բարձր իրացվելի ակsիվների եւ ընդհանուր ակsիվների գումարների հարաբերակցությունը (Ն2/1)	32.72%	25%
Բանկի բարձր իրացվելի ակsիվների եւ ցպահանջ պարsավորությունների միջեւ հարաբերակցությունը (Ն2/2)	79.64%	60%
Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափը (Ն3)	15.85%	20%
Բանկի հեs կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափը (Ն4/1)	0.04%	5%
Բանկի հեs կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափը (Ն4/2)	0.05%	60%

2 Sեղեկություններ թողարկողի ֆինանսական դրության մասին

2.1 Վերջին երեք sարվա sարեկան եւ թողարկման ազդագրի գրանցմանը նախորդող վերջին հաշվեsու ժամանակաշրջանի դրությամբ բանկի հաշվեկշռային ցուցանիշները

Բանկի հաշվեկշիռը

հազ. դրամ

	01.01.97.	01.01.98.	01.01.99.	01.07.99.
ԱԿsԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ	479,490	532,886	317,925	270,698
- դրամով	342,209	446,525	182,767	167,528
-արsարժույթով	137,281	86,361	135,158	103,170
Հաշիվներ թղթակից բանկերում	2,030,956	773,426	702,924	566,434
- Կենsրոնական բանկում	1,857,114	459,930	489,809	211,119
Արժեթղթեր, փայամասնակցություն	122,511	191,649	563,480	800,179
Վարկային ներդրումներ	2,249,674	1,821,096	1,981,142	1,706,318
այդ թվում արsարժույթով	524,252	1,184,244	1,451,804	1,618,260
Այլ բանկերին sրված վարկեր, դեպոզիsներ	2,690	60,000	114,406	64,384
այդ թվում արsարժույթով	0	0	104,406	54,384
Լիզինգ	52,963	0	0	0
Ֆակsորինգ	11,993	0	0	0
Հիմնական միջոցներ, ոչ նյութ. ակsիվ	853,203	896,313	943,304	953,534
Սsացվելիք sոկոսներ եւ այլ ակsիվներ	167,618	156,176	380,819	457,772
Վարկերի հնարավոր կորուսs. պ/ֆոնդ	-396,105	-98,215	-151,087	-81,840
Ընդամենը ակsիվներ	*5,574,993*	*4,333,331*	*4,852,913*	*4,737,479*
ՊԱՍԻՎՆԵՐ				
Պարsավորություններ				
Թղթակից բանկերի հաշիվներ	2,975	108	79,449	122,165
Ցպահանջ պարsավորություններ	4,258,161	2,614,903	2,208,851	1,521,951
այդ թվում արsարժույթով	144,812	672,882	681,805	302,594
Կազմակերպ. ժամկեs. դեպոզիsներ	180,026	271,742	708,698	371,054
Քաղաքացիների ավանդներ	643,532	667,390	796,273	1,508,253
այդ թվում արsարժույթով	0	652,896	788,268	1,495,694
Այլ բանկերից ssացվ. վարկ., դեպոզիs	0	0	0	190,344
Վճարվելիք sոկոս եւ այլ պարsավորութ.	228,901	98,139	104,234	151,693
Ընդամենը պարsավորություններ	5,313,595	3,652,282	3,897,505	3,865,460
Կապիsալ				
Կանոնադիր կապիsալ	223,403	1,000,000	1,000,000	1,000,000
Գլխավոր պահուսs	52,688	52,888	52,888	52,888
Հիմն. միջոց. վ/գնահաsում, այլ պահուսs	280,655	181,276	181,279	181,279
Բանկի կողմից հեs գնվ. սեփ. բաժնեsոմս	0	-3,000	0	0
Ընթացիկ ժամանակ. շահույթ /վնաս/	-295,348	-367,572	282,479	-83,399
Նախորդ ժամանակ. շահույթ /վնաս/		-182,543	-561,238	-278,749
Ընդամենը կապիsալ	261,338	681,049	955,408	872,019
Ընդամենը պասիվներ	5,574,993	4,333,331	4,852,913	4,737,479

2.2. Եկամուsներ եւ ծախսեր

հազ. դրամ

հհ	Անվանում	01.01.97	01.01.98	01.01.99	01.07.99
1	*Տոկոսային եկամուsներ*				
1.1	Թղթակց. հաշիվ ssաց. sոկոս.	7,741	10,427	38,561	17,199
1.2	ՀՀ ԿԲ-ում sեղաբ. ավանդ., ssացված sոկոսներ	1,381	17,960	15,304	6,027
1.3	Բանկերում եւ այլ ֆին. կազմակերպ sեղաբ. միջոց. ssացված sոկոսներ	0	21,159	21,225	6,568
1.4	Sեղաբ. վարկերի դիմաց ssացվ. sոկոս	812,791	829,483	1,119,066	421,311
1.5	Օվերդրաֆs, օվերնայթ ssացվ. sոկոս	0	7,111	287	39
1.6	Վարկային գիծ. ssաց. sոկոս	0	0	0	0
1.7	Պեs. արժեթ. ssացվ. sոկոս, այդ թվում եsգնմ. պայմանագ. արժեթղթերից	24,486	128,790	141,710	141,413
1.8	Այլ արժեթղթ. ssացվ sոկոս	0	0	0	0
1.9	Ֆորվարդ, ֆյուչերս օպցիոն պայմանագ. ssացվ. sոկոս	0	0	0	0
1.10	Լիզինգից եւ ֆակsորինգից ssացվ. sոկոս	4,453	7,697	2,118	970
1.11	Այլ sոկոսային եկամուsներ	0	0	93	152
	Ընդամենը sոկոսային եկամուsներ	*850,852*	*1,022,627*	*1,338,364*	*593,679*
2	*Տոկոսային ծախսեր*				
2.1	Թղթակցվ. հաշիվ. եւ ցպահանջ պարsավորութ. դիմաց վճարվ. sոկոս	2,894	14,792	11,239	19,417
2.2	ՀՀ ԿԲ-ից ներգրավ. միջոց դիմաց վճարվ. sոկոս	0	0	757	0
2.3	Հեsգնմ. պայմանագր. գծով պարs. դիմաց վճարված sոկոսներ	0	0	0	16,639
2.4	Բանկերից եւ այլ ֆինվարկ. կազմակերպութ. ներգրավ. միջոց դիմաց վճարվ. sոկոս	69,310	18,616	17,414	5,632
2.5	Ներգրավ. ժամկեsային ավանդ դիմաց վճարվ. sոկոս	269,721	337,405	259,482	183,396
2.6	Միջ. ֆին. կազմ. ներգրավ. միջոց վճար. sոկոսներ	0	0	0	0
2.7	Օվերդրաֆsի, օվերնայթի դիմաց վճար. sոկոսներ	0	0	0	0
2.8	Տոկոսային ծախսեր բանկի կողմից թողարկված արժեթղթ. գծով	0	0	0	0
2.9	Ֆորվարդ, ֆյուչերս օպցիոն պայմանագ. դիմաց վճարվ. sոկոս	0	0	0	0
2.10	Լիզինգի դիմաց վճարվ. sոկոս	0	0	0	0
2.11	Սուբորդինացված փոխառութ. դիմաց վճարվ. sոկոս	0	0	0	0
2.12	Այլ sոկոսային ծախսեր	0	0	0	0
	Ընդամենը sոկոսային ծախս	*341,925*	*370,813*	*288,892*	*225,084*
	Զուs sոկոսային եկամուsներ	*508,927*	*651,814*	*1,049,472*	*368,595*
3	*Ոչ sոկոսային եկամուsներ*				
3.1	Մասնագվ. զուs կոմիսիոն գումարներ	176,459	151,277	148,154	72,988
3.2	Գանձապեs. սպասարկում. ssացվ եկամուs	0	233	5,703	1,134

digitised by A.R.A.R.@

3.3	Ներդրումներից ստացված շահաբաժին	685	97	30	35
3.4	Արժեթղթ. վաճառքից ստացվ. զուտ եկամուտներ	-6,016	12,218	154	-184
3.5	Արտարժույթ. առք ու վաճառքից ստացվ. զուտ եկամուտ	80,599	138,987	105,608	76,897
3.6	Արտարժ. վերագնահատ. ստացվ. դրակ /բացասակ/ փոխարժեք. տարբերութ.	-11,495	-21,617	-30,073	362
3.7	Բանկի շենքի եւ այլ հիմն. միջոց. վարձակալութ. ստացվ. վարձավճար	0	11,384	941	4,758
3.8	Հիմնական միջոց. օտարում ստացվ. եկամուտ	0	5,766	-36,650	-2
3.9	Վերագնահատում. ստացվ. զուտ եկամուտ	0	0	-859	0
3.10	Ստացված տույժեր, տուգանքներ	1,592	2,938	6,039	12,237
3.11	Այլ ոչ տոկոսային եկամուտներ	17,808	8,296	12,428	17,264
	Ընդամենը ոչ տոկոսային եկամուտներ	*259,632*	*309,579*	*211,475*	*185,489*
4.	Ոչ տոկոսային ծախսեր				
4.1	Աշխատավարձ, դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	238,732	157,516	312,283	217,387
4.2	Գործուղման ծախսեր	4,668	4,660	12,414	12,926
4.3	Հատկացումներ սոց. ապ., կենսաթոշակ. եւ զբաղվածութ. հիմնադրամների	88,947	57,174	44,409	34,938
4.4	Հարկեր, տուրքեր եւ այլ պարտ. վճար	14,607	20,350	48,654	22,984
4.5	Ամորտիզացիոն մասհանումներ	19,573	22,087	89,607	78,457
4.6	Բանկի շենքի վարձակալ. վճար	39,084	13,279	45,762	13,336
4.7	Գովազդային ներկայացուցչ. ծախսեր	7,756	5,759	23,391	3,020
4.8	Աուդիտային եւ խորհրդատվ. ծառայութ. գծով ծախսեր	0	22,875	47,275	11,546
4.9	Համակրգ. ծրագր., սարք. սպասարկ. եւ պահպանմ. գծով ծախսեր	0	555	1,639	255
4.10	Կապի եւ հաղորդ. միջոց գծով ծախսեր.	17,065	18,888	43,769	29,454
4.11	Վճարված տույժեր, տուգանքներ	4,176	0	37,288	7,081
4.12	Այլ ոչ տոկոսային ծախսեր	148,327	76,104	131,794	55,295
	Ընդամենը ոչ տոկոսային ծախսեր	*582,935*	*399,247*	*838,285*	*486,679*
	Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտներ	*-323,303*	*-89,668*	*-626,810*	*-301,190*
5.	Հատկացումներ հնարավոր կորուստ. պահուստաֆոնդերին				
5.1	Վարկերի հնարավոր կորուստ. ծածկ. պահուստին	664,532	1,174,965	573,972	292,580
5.2	Արժեթղթ. հնարավոր կորուստ. ծածկ. պահուստին	0	0	0	0
5.3	Դեբիտ. պարտք. հնարավ. կորուստ. ծածկ. պահուստին	10,378	13,611	35,091	31,714
	Ընդամենը հատկացումներ	674,910	1,188,576	609,063	324,294
6.	Դուրս գրված ակտիվների վերադարձ				
6.1	Վարկ. հնարավ. կորուստ. ծածկմ. պահուստի. հաշվին հետհաշվեկշռից դուրս գրվ. վարկերի վերադարձ	0	104,511	247,839	62,302
6.2	Վարկ. հնարավ. կորուստ. ծածկմ. պահուստին մասհանված, բայց դեռեւս հետհաշվեկշռից դուրս չգրված վարկերի վերադարձ	193,938	154,006	212,530	110,527
6.3	Արժեթղթ. հնարավ. կորուստ. ծածկմ. պահուստի հաշվին դուրս գրվ. արժեթղթ. մարում	0	0	0	0
6.4	Դեբիտ. պարտք. հնարավ. կորուստ. ծածկման. պահուստի հաշվին հետհաշվեկշռից դուրս գրվ. պարտք. վերադարձ	0	341	8,511	661
6.5	Դեբիտ. պարտք. հնարավ. կորուստ. ծածկ. պահուստին մասհանված, բայց դեռեւս հետհաշվեկշռից դուրս չգրված պարտքերի վերադարձ	0	0	0	0
	Ընդամենը վերադարձ	*193,938*	*258,858*	*468,880*	*173,490*
	Զուտ մասհանումներ	*480,972*	*929,718*	*140,183*	*150,804*

Շահույթ մինչեւ հարկվելը	-295,348	-367,572	282,479	-83,399
Շահութահարկ	0	0	0	0
Զուտ շահույթ	-295,348	-367,572	282,479	-83,399
Հայտարարված շահաբաժիններ	0	0	0	0
այդ թվում արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	0	0	0	0
սովորական բաժնետոմսերի գծով	0	0	0	0
Չբաշխված շահույթ	-295,348	-367,572	282,479	-83,399

2.3. Վերջին երեք տարվա եւ թողարկման ազդագրի գրանցմանը նախորդող վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթի բաշխման հաշվետվությունը

Բանկի շահույթը հիմնականում ձեւավորվում է տրամադրված վարկերի տոկոսավճարներից, արժեթղթերից, արտարժութային գործառնություններից, մատուցված ծառայություններից, դրամարկղային սպասարկումներից ստացված եկամուտներից:

հազ. դրամ

Ցուցանիշի անվանումը Շահույթից մասհանումներ	01.01.97	01.01.98	01.01.99	01.07.99
■ վճարումներ բյուջեին	0	0	2,854	0
■ պահուստային ֆոնդ	0	0	0	0
■ կուտակման ֆոնդ	0	0	0	0
■ սպառման ֆոնդ	0	0	0	0
■ բաժնետերերի շահաբաժիններ	0	0	0	0
■ այլ բաշխումներ	0	0	0	0
■ չբաշխված շահույթ	0	0	0	0
Ընդամենը	0	0	2,854	0

2.4. Վերջին երեք տարվա եւ թողարկման ազդագրի գրանցմանը նախորդող վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանի վճարումները բյուջեին

Առ 01.07.99թ. Բանկը Պետական բյուջեին հարկերի գծով ժամկետանց պարտքեր չունի:

հազ. դրամ

Հարկերի տեսակը	01.01.1997թ. (ժամանակամիջ.)			01.01.1998թ. (ժամանակամիջ.)			01.01.1999թ. (ժամանակամիջ.)			01.07.1999թ. (ժամանակամիջ.)		
	մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	հաշվարկված է հաշվետու ժամանակաշրջանում	վճարված է	մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	հաշվարկված է հաշվետու ժամանակաշրջանում	վճարված է	մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	հաշվարկված է հաշվետու ժամանակաշրջանում	վճարված է	մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	հաշվարկված է հաշվետու ժամանակաշրջանում	վճարված է
1.Շահութահարկ	23,961	0	0	6,542.7	0	0	6,542.7	2,854	2,854	6,542.7	0	1,070.4
2.Ավելացված արժեքի հարկ	0	8,985	8,985	0	13,342	13,342	0	5,883.7	6,965.3	1,081.6	2,770.9	2,770.9
3.Ակցիզային հարկ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.Եկամտահարկ	0	43,678	43,678	0	29,827.7	29,827.7	0	65,614.6	65,511.9	102.7	41,362.5	41,362.5
5.Գույքահարկ	0	2,992.9	2,992.9	0	3,642.4	3,642.4	0	4,775.6	4,775.6	0	2,661.6	2,661.6
6.Հողի հարկ	0	39	39	0	11.7	11.7	0	40.7	45.7	5	60.5	60.9
7.Պետական տուրքեր	0	0	0	0	181	181	0	4,715	4,715	0	4,123.6	4,123.6
8.Մաքսատուրք	0	0	0	0	0	0	0	5,086	5,086	0	6	6
9.Ներմուծման մաքսային վճարներ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10.Վճար բնական ռեսուրսների օգտագործման եւ շրջակա միջավայրի աղտոտման համար	0	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11.Վարկային ներդ. տոկոսավճարներ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12.Վարձակալական վճարներ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.Այլ հարկեր եւ վճարումներ	0	8,093	8,093	0	3,200.7	3,200.7	0	253.6	253.6	0	3.9	3.9
14. Տնտեսական պատժամիջոցներ եւ տույժեր ուշացված ծրերի համար	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

2.5. Ձեռնարկության փոխառու միջոցների շարժը

Բանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկի եւ այլ բանկերի կողմից տրված երկարատեւ եւ կարճատեւ վարկերի գծով առ 01.07.99թ. պարտքեր չունի:

2.6. Ձեռնարկության դեբիտորական եւ կրեդիտորական պարտքերը

Բանկի դեբիտորական եւ կրեդիտորական պարտքերը

հազ. դրամ

Ցուցանիշի անվանումը	Տող	Տարեսկզբի մնացորդը առ 01.01.99թ.			Ստացվել է	Մարվել է	Ազդագրի հաստատմանը նախորդող եռամսյակի սկզբի դրությամբ առ01.07.99թ.		
		ընդամենը	ժամկետային	ժամկետանց			ընդամենը	ժամկետային	ժամկետանց
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Դեբիտորական պարտքեր		77,204	31,334	45,870	29,952	12,640	94,516	47,180	47,336
Կրեդիտորական պարտքեր		81,415	81,415	0	10,391	1,923	89,883	89,883	0
Այդ թվում հայցի վաղեմության ժամկետը լրացած կրեդիտոր. պարտք		0	0	0	0	0	0	0	0

2.7. Ժամկետանց կրեդիտորական պարտքերի դիմաց վճարման ենթակա տույժերի գումարի չափը

Բանկը ժամկետանց կրեդիտորական պարտքեր չունի:

2.8. Թողարկողի երկարաժամկետ ներդրումները

Բանկի երկարաժամկետ ներդրումներն են

հազ. դրամ

Ներդրման ոլորտը	Ընդհ. գումարը առ 01.07.99թ.	Գումարն ըստ մարման ժամկետների			
		1-3 տարի	3-5 տարի	5-10 տարի	10-ից ավելի
1. Բաց Բ/Ը բաժնետոմսեր	2,291	-	-	-	-
2. Փակ Բ/Ը բաժնետոմսեր	7,506	-	-	-	-
3. Այլ փայամասնակցություններ	1,039	-	-	-	-
4. Պետական եւ ոչ պետական կառավարման մարմինների պարտատոմսեր	-	-	-	-	-
5. Իրավաբանական անձի կողմից թողարկված պարտատոմսեր եւ առեւտրային արժեթղթեր	-	-	-	-	-
6. Տրված փոխառություններ	-	-	-	-	-
7. Այլ	-	-	-	-	-

digitised by A.R.A.R.@

2.9. Թողարկողի պահուստային, կուտակման եւ այլ ֆոնդերի գոյացման օգտագործման կարգն ու պայմանները

Բանկում ստեղծվում է պահուստային հիմնադրամ կանոնադրական հիմնադրամի 15% գումարի չափով: Եթե պահուստային հիմնադրամը կազմում է Բանկի կանոնադրությամբ սահմանվածից ավելի փոքր մեծություն, հատկացումներն այդ հիմնադրամին կատարվում են շահույթի առնվազն 5%-ի չափով, ինչպես նաեւ Բանկի նոր արժեթղթերի թողարկման արժեքի եւ դրանց անվանական արժեքի միջեւ եղած տարբերությունից ստացվող միջոցներից: Պահուստային հիմնադրամն օգտագործվում է Բանկի կորուստները ծածկելու, ինչպես նաեւ Բանկի պարտատոմսերը մարելու եւ բաժնետոմսերը ետ գնելու համար, եթե Բանկի շահույթը այդ նպատակին չի բավարարում: Պահուստային հիմնադրամը չի կարող օգտագործվել այլ նպատակների համար: Շահաբաժնի ձեւով չվճարված կամ այլ եղանակով չօգտագործված շահույթը տեղաբաշխվում է Բանկի հայեցողությամբ:

Բանկի բաժնետերերի ժողովի որոշմամբ Բանկի շահույթի հաշվին ստեղծվում է աշխատակիցների բաժնետիրացման հատուկ հիմնադրամ, որը օգտագործվում է ՀՀ «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» օրենքով սահմանված կարգով:

Բանկի խորհրդի որոշմամբ կարող են ստեղծվել նաեւ այլ հիմնադրամներ, որոնք նպատակ ունեն նպաստել Բանկի տնտեսական զարգացման եւ Բանկի աշխատողների սոցիալ-տնտեսական պահանջմունքների բավարարմանը: Այդ հիմնադրամների հատկացումների կարգը եւ չափը որոշում է Բանկի վարչությունը:

3. Տեղեկություններ թողարկողի կանոնադրական հիմնադրամի, թողարկված եւ շրջանառությունում գտնվող բաժնետոմսերի մասին

3.1. Թողարկողի կանոնադրական հիմնադրամի չափը բանկի սովորական բաժնետոմսերի 6-րդ թողարկման վերաբերյալ որոշման ընդունման պահին կազմում է 1 մլրդ. դրամ, որը ներառում է 400000 սովորական բաժնետոմս յուրաքանչյուրը 2500 դրամ անվանական արժեքով:

Առ 01.01.98թ. բաժնետերերի կողմից մուծված է կանոնադրական հիմնադրամի 100%-ը:

3.2. Թողարկողի կողմից արդեն իսկ թողարկվել են

Բանկի բաժնետոմսերի առաջին թողարկումը կազմել է 73388 հատ սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 2500 դրամ անվանական արժեքով: Բաժնետոմսերը տեղաբաշխվել են հիմնադիրների եւ բաժնետերերի միջեւ փակ տեղաբաշխմամբ, այսինքն սահմանափակ շրջանառության իրավունքով, ձեւավորելով 183470 հազ.դրամի կանոնադրական հիմնադրամ: Հիմնադիրներին եւ բաժնետերերին տրվել են հավաստագրեր:

Բանկի բաժնետոմսերի երկրորդ թողարկումը /թողարկման որոշումը կայացվել է 1996թ. ապրիլի 26-ին բանկի բաժնետերերի ժողովի կողմից/ կազմել է 15973 հատ սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 2500 դրամ անվանական արժեքով.Բաժնետոմսերը տարածվել են բաց տեղաբաշխմամբ բաժանորդագրության կարգով,համալրելով կանոնադրական հիմնադրամը 39932.5 հազ.դրամով:

Բանկի բաժնետոմսերի 3-րդ թողարկումը /թողարկման որոշումը կայացվել է 1997թ. մարտի 7-ին բանկի խորհրդի կողմից արձանագրություն թիվ 3/ կազմել է 64000 հատ սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 2500 դրամ անվանական արժեքով: Բաժնետոմսերը տարածվել են բաց տեղաբաշխմամբ բաժանորդագրության կարգով,համալրելով կանոնադրական հիմնադրամը 160000,0 հազ.դրամով:

Բանկի բաժնետոմսերի 4-րդ թողարկումը /թողարկման որոշումը կայացվել է 1997թ. ապրիլի 26-ին բանկի խորհրդի կողմից արձանագրություն թիվ 5/ կազմել է 80000 հատ սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 2500 դրամ անվանական արժեքով: Բաժնետոմսերը տարածվել են բաց տեղաբաշխմամբ բաժանորդագրության կարգով,համալրելով կանոնադրական հիմնադրամը 200000,0 հազ. դրամով:

Բանկի բաժնետոմսերի 5-րդ թողարկումը /թողարկման որոշումը կայացվել է 1997թ. օգոստոսի 29-ին բանկի խորհրդի կողմից արձանագրություն թիվ 9/ կազմել է 166639 հատ սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 2500 դրամ անվանական արժեքով: Բաժնետոմսերը տարածվել են բաց տեղաբաշխմամբ բաժանորդագրության կարգով,համալրելով կանոնադրական հիմնադրամը 416597.5 հազ. դրամ:

Բաժանորդագրության ընթացքում տրված հավաստագրերը եւ պայմանագրերը փոխարինվել են բաժնետոմսերով:

Բաժնետերերի իրավունքները, արտոնությունները եւ պարտականությունները արտացոլված են սույն ազդագրի 1.10 եւ 1.11 կետերում:

Բանկը բաժնետոմսերի դիմաց վճարել է հետեւյալ չափերի շահաբաժիններ

1992 թ. - 175%, 1993թ. - 200%, 1994թ. - 500%, 1995թ. հասանելիք շահաբաժինը բաժնետերերի ժողովի որոշմամբ ուղղվել է բանկի զարգացմանը: 1996թ., 1997թ. բանկը ավարտել է վնասով, 1998թ. շահույթը ուղղվել է նախորդ տարիների վնասի ծածկմանը:

Բանկի բաժնետոմսերի վերջին վաճառքը ԵՖԲ-ում կատարվել է 02.08.99թ., անվանական արժեքով 2500 դրամ:

4. Տեղեկություններ թողարկվող բաժնետոմսերի, դրանց տեղաբաշխման եւ շրջանառության մասին

4.1. Արժեթղթերի թողարկման մասին որոշման ընդունման ամսաթիվը, թողարկողի կառավարման մարմնի անվանումը եւ համապատասխան որոշման համարը

Բանկի բաժնետոմսերի 6-րդ թողարկման որոշումը կայացվել է 1999 թ. օգոստոսի 11-ին Բանկի բաժնետերերի հեռակա քվեարկությամբ ընդհանուր ժողովի կողմից Արձանագրություն թիվ 2:

4.2. Թողարկվող արժեթղթերի քանակը, անվանական արժեքը եւ թողարկման ընդհանուր գումարը

Բանկը հայտարարում է 40000 հատ սովորական բաժնետոմսերի թողարկման մասին, յուրաքանչյուրը 2500 դրամ անվանական արժեքով 100000.0 հազ. դրամ ընդհանուր գումարի:

4.3. Թողարկվող արժեթղթերի քանակը ըստ տեսակների

Թողարկվող բաժնետոմսերը միատեսակ են 40000 հատ սովորական բաժնետոմս:

4.4. Արժեթղթերի տեղաբաշխման ձեւը, տեղաբաշխման կարգն ու պայմանները

Բաժնետոմսերը տարածվելու են բաց տեղաբաշխմամբ, բաժանորդագրության կարգով, միանվագ վճարումով:

4.5. Տեղաբաշխման գործընթացն սկսելու եւ ավարտելու ժամկետները

Բաժնետոմսերի տեղաբաշխումը սկսվելու է ազդագրի հրապարակումից 10 օր հետո եւ ավարտվելու է երկու ամսվա ընթացքում:

4.6. Տեղաբաշխման իրականացման հասցեները

Թողարկվող բաժնետոմսերը կարող են ձեռք բերվել Բանկից Ամիրյան 23/1 եւ նրա մասնաճյուղերից, որոնց հասցեները բերված են սույն ազդագրի 1.13 կետում:

4.7. Արժեթղթեր թողարկողի կողմից լիազորված եւ թողարկումն իրականացնող կազմակերպության անվանումը եւ հասցեն

Բաժնետոմսերի սույն թողարկումը եւ տեղաբաշխումը Հայէկոնոմբանկը իրականացնում է ինքնուրույն, Ամիրյան 23/1 հասցեով:

4.8. Արժեթղթերի տեղաբաշխման գինը, դրա որոշման կարգն ու պայմանները

Տեղաբաշխվող բաժնետոմսերի դիմաց վճարումը կատարվում է դրանց անվանական արժեքով, դրամով կամ արտարժույթով, վերահաշվարկված վճարման օրվա ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված փոխարժեքով:

4.9. Թողարկողի կողմից բանկում բացված հաշվի համարը, որտեղ մուծվելու /փոխանցվելու/ են տեղաբաշխման ընթացքում արժեթղթերի դիմաց վճարվող գումարները /նշել նաեւ բանկի լրիվ անվանումը եւ գտնվելու վայրը եւ այն հասցեները, որտեղ կարելի է կատարել վերը նշված վճարումը/

Արժեթղթերի բաժանորդագրության նպատակով ՀՀ Կենտրոնական բանկում /հասցե՝ ք. Երեւան 375010, Նալբանդյան 6/ բացված են թիվ 103002311639 դրամային եւ թիվ 103002211631 արտարժութային հատուկ կուտակման հաշիվներ:

4.10. Տեղաբաշխման կայացման եւ չկայացման պայմանները եւ դրանք սահմանող թողարկողի կառավարման մարմնի անվանումը

Բաժնետոմսերի տեղաբաշխումը համարվում է կայացած, եթե բաժանորդագրության ընթացքում կտեղաբաշխվեն 25%-ից ոչ պակաս բաժնետոմսեր: Բաժնետոմսերի տեղաբաշխման կայացման պայմանները ընդունվել են Բանկի բաժնետերերի հեռակա քվեարկությամբ ընդհանուր ժողովի կողմից:

4.11. Թողարկվող արժեթղթերի դիմաց ստացվող շահաբաժինների որոշման կարգը, հաշվարկման եւ վճարման ժամկետները

Շահաբաժինները վճարվում են բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից որոշվող պարբերականությամբ եւ ժամկետներում, Բանկի ֆինանսական տարվա արդյունքներով: Շահաբաժինները վճարվում են զուտ շահույթից, հաշվարկված տոկոսներով բաժնետոմսի անվանական արժեքի նկատմամբ:

4.12. Շահաբաժինների ստացման հասցեները, կարգն ու պայմանները

Շահաբաժինների վճարումը կատարվում է Բանկի մասնաճյուղերում, (որոնց հասցեները բերված են սույն ազդագրի 1.13 կետում) ըստ բաժնետերերի գտնվելու վայրի, դրամով, իրավաբանական անձանց փոխանցման կարգով, իսկ ֆիզիկական անձանց՝ կանխիկ կամ փոխանցումով, վերջիններիս ընտրությամբ:

4.13. Արժեթղթերի մարման կարգը, պայմաններն ու ժամկետները

Թողարկվող բաժնետոմսերը մարման ենթակա չեն:

4.14. Արժեթղթերի սեփականատերերի այլ իրավունքներ եւ պարտականություններ

Բանկի բաժնետերերը սույն ազդագրի 1.10. եւ 1.11. կետերում նշվածից բացի այլ իրավունքներ եւ պարտականություններ չունեն, եթե օրենսդրությամբ այլ իրավունքներ չի տրված: Բանկի բաժնետոմսերի եւ բաժնետոմսերի փոխարկվող արժեթղթերի ձեռքբերման նախապատվության իրավունքի իրականացում չի նախատեսվում, համաձայն 11.08.99թ. բանկի բաժնետերերի հեռակա քվեարկությամբ ընդհանուր ժողովի որոշման:

4.15. Տեղաբաշխման ընթացքում սեփականատերերի տրված ժամանակավոր վկայականի փոխարինման կարգը

Տեղաբաշխման ընթացքում բաժնետերերին տրված ժամանակավոր վկայականները բաժնետոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո կփոխարինվեն հավաստագրերով 60 օրվա ընթացքում Բանկում, Ամիրյան 23/1 հասցեով եւ նրա մասնաճյուղերում 1.13 կետում նշված հասցեներով:

5. Այլ տեղեկություններ թողարկվող արժեթղթերի սեփականատերերի համար

5.1. Բաժնետոմսերի սեփականատերերի ռեեստրը վարվում է Հայէկոնոմբանկի (Ամիրյան 23/1) եւ «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ՊՓԲԸ-ի կողմից,որի մասին կնքվել է պայմանագիր:

5.2. Բանկի հաշվապահական հաշվետվությունները ստուգվել եւ վավերացվել են ԱՄԻՕ ԷՔՍԿՈ ՀԱՅԱՍՏԱՆ աուդիտորական կազմակերպության կողմից:

5.3. Բանկը կարող է ՀՀ Օրենսդրությամբ սահմանված կարգով եւ համաձայն իր կանոնադրության թողարկել այլ արժեթղթեր:

5.4. Բանկը բաժնետերերին չի վճարում այլ դիվիդենտներ, բացի այն դիվիդենտներից, որոնք գոյանում են Բանկի տնտեսական գործունեության շահույթից:

5.5. ողարկման ազդագիրը գրանցող մարմինը ՀՀ Արժեթղթերի շուկայի տեսչությունը, պատասխանատվություն չի կրում Բանկի պարտավորությունների եւ սույն թողարկման ազդագրով հրապարակված տեղեկությունների ճշտության համար:

Հայէկոնոմբանկի Գործադիր տնօրեն — */Ա.Օսիպյան/*

Գլխավոր հաշվապահ — */Գ.Ղազարյան/*

digitised by A.R.A.R.@

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Ս. Թալբոթը Ռ. Քոչարյանին հայտնեց ԱՄՆ-ի վճռականությունը խաղաղության հաստատման գործում

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ ընդունեց մեկօրյա պաշտոնական այցով Երեւան ժամանած ԱՄՆ պետքարտուղարի առաջին տեղակալ Ստրոբ Թալբոթին: Նրա գլխավորած պատվիրակության կազմում են ԱՄՆ պետքարտուղարի նորանկախ պետությունների հարցերով խորհրդական Ստիվեն Սեստանովիչը, ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ամերիկյան համանախագահ Քերի Քեւինոն, ամերիկյան վարչակազմի բարձրաստիճան պաշտոնյաներ:

Շուրջ չորս ժամ տեւած հանդիպման ընթացքում, որին հայկական կողմից մասնակցում էին վարչապետ Վազգեն Սարգսյանը եւ արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանը, քննարկվեց ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորմանն առնչվող հարցերի լայն շրջանակ: Բանակցող կողմերը տեսակետներ փոխանակեցին խնդրի կարգավորման գործընթացի ներկա վիճակի, ինչպես նաեւ տարածաշրջանում խաղաղության եւ կայունության հաստատման ուղղությամբ հետագա հնարավոր քայլերի վերաբերյալ:

Ստրոբ Թալբոթը, տեղեկացնելով, որ տարածաշրջան է ժամանել ԱՄՆ նախագահի եւ պետքարտուղարի հատուկ հանձնարարությամբ, ընդգծեց, որ Միացյալ Նահանգները բարձր է գնահատում ղարաբաղյան հիմնահարցի խաղաղ կարգավորման ուղղությամբ Ռոբերտ Քոչարյանի գործունեությունը: Նա միաժամանակ նշեց, որ իր երկիրը պատրաստ է բոլոր ջանքերը նպատակաուղղել, որպեսզի մոտ ապագայում խաղաղությունը տարածաշրջանում դառնա իրականություն:

Ողջունելով ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորմանը միտված Միացյալ Նահանգների քայլերը, Ռոբերտ Քոչարյանը հույս հայտնեց, որ միջազգային հանրության օժանդակությամբ հնարավոր կլինի գտնել խնդրի կարգավորման փոխընդունելի տարբերակը: Նա ընդգծեց նաեւ, որ ղարաբաղյան հակամարտությունը պետք է լուծվի միայն խաղաղ բանակցությունների միջոցով: Մեծ նշանակություն տալով ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակներում բանակցությունների վերսկսմանը, նախագահը կարեւորեց ԼՂՀ լիիրավ մասնակցությունը այդ գործընթացին:

Հանդիպման ընթացքում քննարկվեցին նաեւ տնտեսական կապերի զարգացմանն ու տարածաշրջանային համագործակցությանը վերաբերող հարցեր:

ԿԱՐԾԻՔ

Անցել են նաեւ բազմախայլ բլեֆների ժամանակները

Օգտվելով սեփական ազգ ու երկրի հարցերով մտահոգ յուրաքանչյուր հայի իրավունքից, կարծում եմ, Արցախի հարցով մինչեւ այժմ ասվածներին թույլ կտրվի ավելացնել ոչնչի չվնասող եւս մի քանի ընդհանրական ձեւակերպումներ:

– Եթե աշխարհին այս խնդրի լուծումը հետաքրքրում է իսկապես կայուն խաղաղության տեսանկյունից, ապա պետք է փաստել, որ որպես բազմակի խնդիր (անկախ տեղից ու ժամանակից) ունի միակ լուծում՝ նախապատրաստել ադրբեջանական հասարակական կարծիքը հայամետ լուծման: Մյուս բոլոր դեպքերում խնդիրը մնում է անլուծելի:

– Քանի որ խնդրի պայմանը հեռու է նախորդ կեսի ձեւակերպումից, ապա անկախ այն բանից, որ արդեն «սեպ» ենք ոչ միայն պանթուրքիզմի, այլեւ ՆԱՏՕ-ի ճանապարհին, անկախ նրանից, թե հզորների շահերի նոր բախումը կբերի երջանիկ նոր հազարամյակի, թե կավարտվի աշխարհի վերջով, մեր քաղաքական պահվածքը (գոյատեւման պայմանը) այսօր եւ այսուհետ պետք է լինի միակը՝ շարունակել ցույց տալ, որ հետ «ուտվողներից» չենք: Պատմական մեծ նվաճում, որ ձեռք բերվեց արցախյան գոյամարտով:

– Անկախ անընդմեջ բանակցությունների նետվելու հաղթող կողմի ոչ լրիվ հասկանալի պահվածքից (քանզի զարգացած աշխարհին ինտեգրվելու ենք այնքանով, որքանով իրենց է պետք, որը վերջին հաշվով մեծ բան լինել չի կարող) ու նաեւ հակառակ կողմի հրաժարականների տիպի ասիական (գուցե նաեւ արեւմտյան) բազմաքայլ կոմբինացիաներից (որ արցախյան հարցում միակ մնացած հնարավորությունն է իրենց պարագայում), նույնիսկ անկախ նրանից, որ ընդհանուր պայմանավորվածությամբ այդ ամենը կարող է ընդամենն ուղղված լինել մեր հասարակական կարծիքի մշակմանը, իրողությունը մեկն է. ազգը հանդուրժելու է միայն հանդուրժելին, մնացած բոլոր դեպքերում ամեն ինչ վերադառնալու է ի շրջանս յուր...

ՍԱՄՎԵԼ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Հայաստանը ամենակաշառառուն երկրների թվում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Ռուսաստանը նախկինի պես դիտվում է որպես աշխարհի ամենակաշառառու երկրներից մեկը: Այս մասին է վկայում 1998 թվականին կաշառակերության ընկալման համաթիվը, որ պատրաստել է «Թրանսփերենսի ինթերնեշնլ» միջազգային ոչ կառավարական կազմակերպությունը:

Ըստ տասնբալանոց համակարգի գնահատման, Ռուսաստանն այս տարի ստացել է 2,4 բալ եւ էկվադորի հետ կիսել 82-83-րդ տեղերը՝ 99 երկրներից բաղկացած ցանկում:

Կազմակերպիչներն ասում են, որ 3 բալից ցածր ցանկացած ցուցանիշ վկայում է, որ երկիրն «արտակարգ կաշառառուն» է համարվում: Ներկայիս ցանկում այս կատեգորիային է դասվում ցուցակի ստորին մեկ երրորդ մասը՝ Արգենտինայից (71-րդ տեղ) մինչեւ Կամերուն (99-րդ տեղ): Այն ներառում է նաեւ մասնավորապես վարկանիշի նվազման համեմատ Մոլդովան, Ուկրաինան, Հայաստանը, Վրաստանը, Ղազախստանը, Ղրղզստանը, Ուզբեկստանը եւ Ադրբեջանը:

Ինչպես եւ անցյալ տարի առաջին տեղում բացարձակ ցուցանիշով՝ 10 բալով, ցանկում Դանիան էր: Գործնականում ոչ կաշառառու է համարվում նաեւ Ֆինլանդիան (9,8 բալ): ԱՄՆ-ը 18-րդ տեղում է (7,5 բալ):

Այս կամ այն հասարակության կաշառառունության աստիճանը որոշող հանգուցային գործոնների թվում կազմակերպության ղեկավարները նշել են ամենից առաջ պետական պաշտոնյաների նյութական եւ ծառայողական խոցելիությունը, նրանց աշխատանքի վարձատրության ցածր մակարդակը:

FULBRIGHT SCHOLAR PROGRAM

Applications are now being accepted for the 2000/2001 Fulbright Scholar Program. Candidates must possess a Doctoral Degree (or equivalent professional training and experience) and English proficiency sufficient to conduct research in the United States.

Candidates will be considered in the following fields;

- Political Science, Economics, Social Science, International Relations, Journalism and Law.
- American Studies (History, Literature, Society and Culture of the United States).
- Chemistry, Public Health and Medicine

Application forms may be obtained from the Public Affairs Section at the U. S. Embassy, Bagramian str. 18, or at the IREX office at the Union of Architects,
Baghramian str. 17, 3 rd floor.

For further information or to submit applications, please contact the Public Affairs office at 52 98 25 or IREX at 56 37 81

Application deadline is December 3, 1999.

Agricultural Potential Analysis and Training Needs Assessment

The Integrated Food Security Program South Armenia, in cooperation with the agricultural department of the **Sjunik Province Administration**, wants to undertake an analysis of the agricultural potential of Sjunik as well as a training needs assessment of Sjunik farmers.

Interested companies are invited to take part in this exercise and can obtain terms of reference for the study at IFSP SA's **Yerevan office at 4-th st. Erkatughainneri, Hs. 6, Yerevan 375 041, Tel. 45 36 53, AT&T 151 641.**

Technical as well as financial proposals are to be submitted to **IFSP SA Yerevan office not later than Tuesday, 2-nd November 1999.**

Յիշատակդ որպէս պայծառ արեգակ,
Շողա մեր սրտերում քաղցր,
Որպէսզի այս դաժան կեանքում
Առանց քեզ մենակ չմնանք:

Յիշատակովդ թող ժպտին,
Ծանօթ ու անծանօթ մարդիկ
Քո հերոսական կարճ կեանքում
Սէր ու բարիք նուիրեցիր...

Սոնիա
Միհրէ, Հրակ

Այցելություն շիրիմին

ԱՍԱԼԱ-ի նախկին անդամ **Դավիթ Դավթյանի** եղերական մահվան երկրորդ տարելիցի առիթով շաբաթ հոկտեմբերի 30-ին, ժամը 12:00-ին Եռաբլուրում կկատարվի հոգեհանգստի արարողություն:

ԴԱՎԹՅԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔ

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

28 հոկտեմբեր

17.00 Հայլուր
17.20 Բարեւոնից հետո
18.00 Հեռուստասերիալ «Սուրճ կնոջ բուրմունքով»
18.55 Խորշոր շահում
19.30 Հեռուստասերիալ «Կրքեր»
20.00 Առողջություն
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.45 Գ/Ֆ «Գործարք»
23.30 Հիթ շքերթ
00.00 Հայլուր
00.20 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.20 Ռուբիկոն+

Մշակույթ

19.00 Գ/Ֆ «Պարտք».
20.30, 1.15 Լուրեր
20.50 Գ/Ֆ «Ձնեռվածը»
23.05 Գ/Ֆ «Քնածները»

9.00 Տոմար
ավարտին Կամ... կամ (կրկնություն)
19.00 Հրապարակ
19.10 «Չոքիկը» ներկայացնում է. բնաշխարհ
19.30, 21.30, 23.30, 2.30 Սուրհանդակ
19.50 Սամուլի խոսնակ
20.10 Երաժշտական վերհուշ
20.30 Աստարեզ
21.10 Չոքիկ
21.50 Գ/Ֆ «Քիբորգ ոստիկանը»
24.00 Անդորր
0.05 Երաժշտական դադար
0.10 «Կինո-2»-ը ներկայացնում է. Գ/Ֆ «Երկնակամարի ներքո»
2.15 ART VIDEO

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
16.00 Նորություններ
16.20 Սերիալ «80 օր աշխարհի շուրջը»
16.45 Սեզամ փողոց
17.10 Վիկտորինա երեխաների համար
17.30 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
19.00 Նորություններ
19.25 «Կալամբուր»
20.00 Գործընթաց
20.55 Գ/Ֆ «Նապոլեոնը եւ Ժոզեֆինան» (6-րդ վերջին սերիա)
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
23.00 Գ/Ֆ «Արքայադուստրը սխտորահատիկի վրա» (դերերում Ե. Սաֆոնովա, Ա. Ժիգունով, 1997 թ.)
01.05 «Խաղաղ տան» կինոհամայնապատկեր
01.35 Նորություններ
01.55 Գ/Ֆ «Տղան Ֆրիսկոյից» (դերերում Գ. Ուայլդեր, Հ. Ֆորդ, Վ. Բիգոլյա, ԱՄՆ, 1979 թ.)

7.30-10.20 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
9.15 Հերքաղաքի բաժանմունք
10.20 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
10.30 Հեռուստահանդես «Արենա սպորտ»
11.00 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
11.10 Սերիալ «Գնչուհին»
12.00 Սերիալ «Մեր գաղտնիքի ամառը»
13.00 Ռաունդ Օտտո Եվգենի Մասլեեի հետ
13.50 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
14.00, 18.00, 20.00, 22.00, 02.00 Լուրեր
14.20 Երկու դաշնամուր
15.10 Սերիալ «Անտոնելլա»
16.10 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
17.00 Խանութ բազմոցի վրա
17.30 Սուլտածրագիր
18.20 Աշտարակ
18.55 Սերիալ «Կոմիսար Ռեքսը»
20.30 Ռուսական սերիա. «Մահվան դիրեկտորիա»
21.25 «Սպիտակ թութակ» ակումբ
22.45 Կինոյի ժամ. Մարկ Դակասկոսը «Լացող մարդասպանը» ֆիլմում (ԱՄՆ)
00.45 Բասկետբոլ. Եվրոլիգա. տղամարդիկ. ԲԿՄԱ-«Բենետտոն» (Իտալիա)
Ընդմիջմանը Հերքաղաքի բաժանմունք
01.20 Զայներից
03.15 Խանութ բազմոցի վրա

ՍՓՅՈՒՌ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (590000), տեղեկագրով (1800 դրամ), սկավառակով (3600 դրամ), INTERNET ցանցով (www.arminco.com/spyur; spyur.acc.am; armscape.com/spyur)

«Ծիրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պայմանագիր 1141 Տպաքանակը 4000 Ստորագրված է տպագրության 27. 10. 1999 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@